

**2012 OSMANİYE
ÇEVRE DURUM RAPORU**

**OSMANİYE VALİLİĞİ
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK İL MÜDÜRLÜĞÜ**

OSMANİYE-2013

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ

A. Hava

- A.1. Hava Kalitesi
- A.2. Hava Kalitesi Üzerine Etki Eden Unsurlar
- A.3. Hava Kalitesinin Kontrolü Konusundaki Çalışmalar
- A.4. Ölçüm İstasyonları
- A.5. Egzoz Gazı Emisyon Kontrolü
- A.6. Gürültü
- A.7. İklim Değişikliği Eylem Planı Çerçevesinde Yapılan Çalışmalar
- A.8. Sonuç ve Değerlendirme
- Kaynaklar

B. Su ve Su Kaynakları

- B.1. İlin Su Kaynakları ve Potansiyeli
  - B.1.1. Yüzeysel Sular
    - B.1.1.1. Akarsular
    - B.1.1.2. Doğal Göller, Göletler ve Rezervuarlar
  - B.1.2. Yeraltı Suları
    - B.1.2.1. Yeraltı Su Seviyeleri
  - B.1.3. Denizler
- B.2. Su Kaynaklarının Kalitesi
- B.3. Su Kaynaklarının Kirlilik Durumu
  - B.3.1. Noktasal kaynaklar
    - B.3.1.1. Endüstriyel Kaynaklar
    - B.3.1.2. Evsel Kaynaklar
  - B.3.2. Yayılı Kaynaklar
    - B.3.2.1. Tarımsal Kaynaklar
    - B.3.2.2. Diğer
- B.4. Sektörel Su Kullanımları ve Yapılan Su Tahsisleri
  - B.4.1. İçme ve Kullanma Suyu
    - B.4.1.1. Yüzeysel su kaynaklarından kullanılan su miktarı ve içmesuyu arıtım tesisi mevcudiyeti
    - B.4.1.2. Yeraltı su kaynaklarından kullanılma su miktarı ve içmesuyu arıtım tesisi mevcudiyeti
    - B.4.1.3. İçme Suyu temin edilen kaynağın adı, mevcut durumu, potansiyeli vb.
  - B.4.2. Sulama
    - B.4.2.1. Sulama salma sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı
    - B.4.2.2. Damlama veya basınçlı sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı
  - B.4.3. Endüstriyel Su Temini
  - B.4.4. Enerji Üretimi Amacıyla Su Kullanımı
  - B.4.5. Rekreatyonel Su Kullanımı
- B.5. Çevresel Altyapı
  - B.5.1. Kentsel Kanalizasyon Sistemi ve hizmeti alan nüfus
  - B.5.2. Organize Sanayi Bölgeleri ve Münferit Sanayiler Atıksu Altyapı Tesisleri
  - B.5.3. Katı Atık Düzenli Depolama Tesisleri
  - B.5.4. Atıksuların Geri Kazanılması ve Tekrar Kullanılması

B.6. Toprak Kirliliği ve Kontrolü

B.6.1. Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalar

B.6.2. Arıtma amurlarının toprakta kullanımı

B.6.3. Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin yapılan alışmalar

B.6.4. Tarımsal faaliyetler ile oluşan toprak kirliliği

B.7. Sonuç ve Değerlendirme

Kaynaklar

C. Atık

C.1. Belediye Atıkları (Katı Atık Bertaraf Tesisleri)

C.2. Hafriyat Toprağı, İnşaat Ve Yıkıntı Atıkları

C.3. Ambalaj Atıkları

C.4. Tehlikeli Atıklar

C.5. Atık Madeni Yağlar

C.6. Atık Pil ve Akümülatörler

C.7. Bitkisel Atık Yağlar

C.8. Poliklorlu Bifeniller ve Poliklorlu Terfeniller

C.9. Ömrünü Tamamlamış Lastikler (ÖTL)

C.10. Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyalar

C.11. Ömrünü Tamamlamış (Hurda) Araçlar

C.12. Tehlikesiz Atıklar

C.12.1. Demir ve elik Sektörü ve Cüruf Atıkları

C.12.2. Kömürle alışan Termik Santraller ve Kül

C.12.3. Atıksu Arıtma Tesisi amurları

C.13. Tıbbi Atıklar

C.14. Maden Atıkları

C.15. Sonuç ve Değerlendirme

Kaynaklar

. Kimyasalların Yönetimi

.1. Büyük Endüstriyel Kazalar

.2. Sonuç ve Değerlendirme

Kaynaklar

D. Doğa Koruma ve Biyolojik eşitlilik

D.1. Ormanlar ve Milli Parklar

D.2. Çayır ve Mera

D.3. Sulak Alanlar

D.4. Flora

D.5. Fauna

D.6. Tabiat Varlılarını Koruma alışmaları

D.7. Sonuç ve Değerlendirme

Kaynaklar

E. Arazi Kullanımı

E.1. Arazi Kullanım Verileri

E.2. Mekânsal Planlama

E.2.1. evre düzeni planı

E.3. Sonuç ve Değerlendirme
Kaynaklar

F. ÇED, Çevre İzin ve Lisans İşlemleri

F.1. ÇED İşlemleri
F.2. Çevre İzin ve Lisans İşlemleri
F.3. Sonuç ve Değerlendirme
Kaynaklar

G. Çevre Denetimleri ve İdari Yaptırım Uygulamaları

G.1. Çevre Denetimleri
G.2. Şikâyetlerin Değerlendirilmesi
G.3. İdari Yaptırımlar
G.4. Çevre Kanunu Uyarınca Durdurma Cezası Uygulamaları
G.5. Sonuç ve Değerlendirme
Kaynaklar

H. Çevre Eğitimleri

I. İl Bazında Çevresel Göstergeler

1. Genel

1.1. Nüfus
1.1.1. Nüfus Artış Hızı
1.1.2. Kentsel Nüfus
1.2. Sanayi
1.2.1. Sanayi Bölgeleri
1.2.2. Madencilik

2. İklim Değişikliği

2.1. Sıcaklık
2.2. Yağış
2.3. Deniz Suyu Sıcaklığı

3. Hava Kalitesi

3.1. Hava Kirleticiler

4. Su-Atıksu

4.1. Su Kullanımı
4.2. Belediye İçme ve Kullanma Suyu Kaynakları
4.3. Atıksu Arıtma Tesisi İle Hizmet Veren Belediyeler
4.4. Kanalizasyon Şebekesi İle Hizmet Verilen Belediye Sayıları ve Nüfusu
4.5. Sanayiden Kaynaklanan Atıksu ve Bertarafı
4.6.

5. Arazi Kullanımı

6. Tarım

6.1. Kişi Başına Tarım Alanı
6.2. Kimyasal Gübre Tüketimi
6.3. Tarım İlacı Kullanımı
6.4. Organik Tarım

7. Orman

8. Balıkçılık

9. Altyapı ve Ulaştırma

9.1. Karayolu ve Demiryolu Yol Ağı

9.2. Motorlu Kara Taşıtı Sayısı

10. Atık

10.1. Belediyeler Tarafından ya da Belediye Adına Toplanan Atık ve Bertarafı

10.2. Katı Atıkların Düzenli Depolanması

10.3. Tıbbi Atıklar

10.4. Atık Yağlar

10.5. Ambalaj Atıkları

10.6. Ömrünü Tamamlamış Lastikler

10.7. Ömrünü Tamamlamış Araçlar

10.8. Atık Elektrikli -Elektronik Eşyalar

10.9. Maden Atıkları

10.10. Tehlikeli Atıklar

11. Turizm

11.1. Yabancı Turist Sayıları

11.2. Mavi Bayrak Uygulamaları

EK-1: İl Çevre Sorunları ve Öncelikleri Envanteri Araştırma Formu

Açıklamalar

Bölüm I.Hava Kirliliği

Bölüm II.Su Kirliliği

Bölüm III.Toprak Kirliliği

Bölüm IV.Öncelikli Çevre Sorunları

ÖNSÖZ

Çevre, doğanın içerisinde barındırdığı canlı-cansız varlıkların tümünü ifade eden bir kavramdır.

Gelişen teknolojinin yaşamımıza getirdiği rahatlık yanında, bu gelişmelerin tabiata ve çevreye verdiği kirliliğin boyutu her geçen gün hızla artmaktadır. Sanayileşme ve çevrenin bilinçsiz kullanılması sonucu bugün, hemen herkes, doğal kaynakların bozulduğu, su, hava ve toprak kirliliğine yol açtığı ve bitki - hayvan varlığına zarar verdiği konusunda inkar edilemez bir fikir birliği içindedir.

Çevre sorunlarındaki artış aynı zamanda çevre ile ilgili tedbir alınması gerekliliğini de ortaya çıkarmış, çevresel değerlerin hukuki güvence altına alınması amacıyla çevreye ilişkin hükümler Anayasa, Kanun ve Yönetmeliklerde yer almaya başlamıştır.

Çevre sorunlarının tüm insanlığı tehdit ettiği artık tüm ülkelerin dikkatini çekmiş, ülkeler hem kendi bünyelerinde hem de uluslararası platformda çözüm arayışlarına başlamıştır. İmzalanan Kyoto Protokolü de bunun bir örneğidir.

Çevre kirliliğini önlemek ve tedbir almak için önceliğimiz bu sorunların ne olduğunu, niteliğini ve niceliğini saptamak olmalıdır. Çevre sorunları genelleme yapılmayacak derecede kapsamlıdır. Bunun için de veriler toplanmalı sınıflandırılmalı, şekil, çizelge, grafik vb. ile anlamlandırılmalıdır. Bundan yola çıkılarak da İl Çevre Durum Raporu hazırlanmıştır.

Mehmet ARSLAN
Çevre ve Şehircilik İl Müdürü V.

ÇİZELGE
LİSTESİ

SAYFA
NO

Çizelge A.1	Hava Kalite İndeksi Karşılaştırma Tablosu	4
Çizelge A-2	İlimizde (2012) Yılında Evsel Isınmada Kullanılan Katı Yakıtların Cinsi, Yakıtların Özellikleri ve Bu Yakıtların Temin Edildiği Yerler	7
Çizelge A-3	İlimizde (2012) Yılında Sanayide Kullanılan Katı Yakıtların Cinsi, Yakıtların Özellikleri ve Bu Yakıtların Temin Edildiği Yerler	7
Çizelge A-4	İlimizde (2012) Yılında Kullanılan Doğalgaz Miktarı	7
Çizelge A-5	İlimizde (2012) Yılında Kullanılan Fueloil Miktarı	7
Çizelge A-6	İlimizde (2012) Yılı İldeki Araç Sayısı ve Egzoz Ölçümü Yaptıran Araç Sayısı	7
Çizelge A-7	İlimizde Hava Kalitesi Ölçüm İstasyon Yerleri ve Ölçülen Parametreler	8
Çizelge A-8	İlimizde (2012)Yılı Hava Kalitesi Parametreleri Aylık Ortalama Değerleri	9
Çizelge A-9	İlimizde (2012) Yılında Hava Kirletici Gazların Ortalama Konsantrasyonları ve Sınır Değerin Aşıldığı Gün Sayıları	9
Çizelge A-10	Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği (Rapor Yılı) Yılında Hava Kalitesi Sınır Değerleri	10
Çizelge A-11	İlimizde (2012) bulunan egzoz gazı emisyon ölçüm yetki belgesine sahip firmalar	11
Çizelge B-1	İlimiz Akarsuları	14
Çizelge B-2	Osmaniye İli İç Su Alanı (ha), Su Ürünleri Üretimi (bin ton) ve Yıllara Göre Değişimi	16
Çizelge B-3	İlimizdeki Mevcut Sulama Göletleri	16
Çizelge B-4	İşletmedeki Barajlar ve Hidroelektrik Santraller	17
Çizelge B-5	İlimizin Yeraltısuyu Potansiyeli	18
Çizelge B-6	Haruniye Kaplıcasına Ait Veriler	19
Çizelge B-7	Gebeli Maden Suyuna Ait Veriler	19
Çizelge B-8	Osmaniye İli Endüstriyel Atıksu Arıtma Tesisi Durumu	20
Çizelge B-9	Osmaniye İli Atıksu Arıtma Tesisine Ait Veriler	20
Çizelge B-10	Tarım Arazilerinin Sulanma Durumu ve Su Kaynakları	21
Çizelge B-11	İlimizdeki Arazi Sınıfları Durumu	21
Çizelge B-12	İlimizdeki Yeraltı Su Kaynakları	22
Çizelge B-13	İlimizdeki İçme Suyu Kaynakları	23
Çizelge B-14	Tarım Arazilerinin % Dağılımı	23
Çizelge B-15	İlimizde Bulunan Hidroelektrik Santrallerinin Verileri	24
Çizelge B-16	Su, Toprak Kaynakları ve Hidroelektrik Enerji Potansiyeli Verileri	25
Çizelge B-17	İlimizde (2012)Yılı Kentsel Atıksu Arıtma Tesislerinin Durumu	26
Çizelge B-18	İlimizdeki (2012) Yılı OSB'lerde Atıksu Arıtma Tesislerinin Durumu	27
Çizelge B-19	İlimizde (2012) Yılında Kullanılan Ticari Gübre Tüketiminin Bitki Besin Maddesi Bazında ve Yıllık Tüketim Miktarları	28
Çizelge B-20	İlimizde (2012) Yılında Tarımda Kullanılan Girdilerden Gübreler Haricindeki Diğer Kimyasal Maddeleri (Tarımsal İlaçlar vb)	28
Çizelge B-21	İlimizde Proje Aşamasında Olan Atıksu Arıtma Tesisleri	30
Çizelge C-1	İlimizde 2012 Yılı İçin İl/İlçe Belediyelerince Toplanan ve Birliklerce Yönetilen Katı Atık Miktar ve Kompozisyonu	34
Çizelge C-2	İlimizde (2012) Yılı İl/İlçe Belediyelerde Oluşan Katı Atıkların Toplanma, Taşınma ve Bertaraf Yöntemleri ve Tesis Kapasiteleri	35
Çizelge C-3	İlimizdeki (2012) Yılı Ambalaj Ve Ambalaj Atıkları İstatistik Sonuçları	37
Çizelge C-4	İlimizdeki 2012 Yılında Sanayi Tesislerinde Oluşan Tehlikeli Atıklarla İlgili Veriler	39
Çizelge C-5	İlimizdeki Atık Yağ Geri Kazanım ve Bertaraf Miktarları	40
Çizelge C-6	İlimizdeki (2012) Yılı İçin Atık Madeni Yağlarla İlgili Veriler	41
Çizelge C-7	İlimizdeki Atık Yağ Geri Kazanımı Sonucu Elde Edilen Ürün Miktarları	41
Çizelge C-8	İlimizde (2012) Yılı İçin Atık Bitkisel Yağlarla İlgili Veriler	42
Çizelge C-9	İlimizde 2009-2012 Yılları Arasında Bitkisel Atık Yağ Taşıma Lisanslı Araç Sayısı	42
Çizelge C-10	İlimizde (2012) Yılında Oluşan Ömrünü Tamamlamış Lastikler İle İlgili Veriler	42
Çizelge C-11	İlimizde Geri Kazanım Tesislerine ve Çimento Fabrikalarına Gönderilen Toplam ÖTL	43

	Miktarları (ton/yıl)	
Çizelge C-12	İlimizde (2012) Yılı Hurdaya Ayrılan Araç Sayısı	44
Çizelge C-13	Demir ve Çelik Endüstrisinden Kaynaklanan Atıklar Listesi	45
Çizelge C-14	İlimizdeki (2012) Yılı İldeki Demir ve Çelik Üreticileri Üretim Kapasiteleri, Cüruf ve Bertaraf Yöntemi	45
Çizelge C-15	2012) Yılında İlimiz İl Sınırları İçindeki Belediyelerde Toplanan Tıbbi Atıklar	46
Çizelge C-16	İlimizde Yıllara Göre Oluşan Tıbbi Atık Miktarı	47
Çizelge C-17	Maden Atıklarının Sınıflandırılması	47
Çizelge Ç-1	İlimizdeki (2012) Yılı SEVESO Kuruluşlarının Sayısı	48
Çizelge D-1	Karatepe-Aslantaş Milli Parkı Arazileri Mülkiyet Yapısının Milli Park İçinde Arazisi Bulunan Köylere Göre Durumu	51
Çizelge D-2	İl Arazi Dağılımı	59
Çizelge D-3	Mera Islah ve Amenajman Çalışmaları	60
Çizelge D-4	Osmaniye İli Dahilinde Tespit Edilen Kuş Türleri	72
Çizelge D-5	Osmaniye İli Dahilinde Tespit Edilen Kelebek Türleri	80
Çizelge D-6	Sokak Hayvanlarını Kontrol Altına Alınması İçin Yapılan Çalışmalar	84
Çizelge D-7	İl Sit Alanları	85
Çizelge E-1	İlimizin (2012) Yılı Arazi Kullanım Durumu	89
Çizelge E-2	(2012) Yılı İlimizin Arazilerinin Kullanımına Göre Arazi Sınıflandırılması	90
Çizelge F-1	İlimizde Bakanlık merkez ve ÇŞİM tarafından (2012) Yılı İçerisinde Alınan ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Kararlarının Sektörel Dağılımı	93
Çizelge F-2	İlimizde (2012) Yılında ÇŞİM Tarafından Verilen Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzni/Çevre İzni ve Lisansı Belgesi Sayıları	94
Çizelge G-1	İlimizde (2012) Yılında ÇŞİM Tarafından Gerçekleştirilen Denetimlerin Sayısı	97
Çizelge G-2	İlimizde (2012) Yılında ÇŞİM'e Gelen Tüm Şikâyetler ve Bunların Değerlendirilme Durumları	99
Çizelge G-3	İlimizde (2012) Yılında ÇŞİM Tarafından Uygulanan Ceza Miktarları ve Sayısı	100

**GRAFİK
LİSTESİ****SAYFA
NO**

Grafik A.1	İlimizde Hava Kalitesi Ölçüm İstasyonu PM10 ve SO2 Parametreleri Günlük Ortalama Değer Grafiği	8
Grafik A.2	İlimizde (2012) Yılında Gürültü Konusunda Yapılan Şikayetlerin Dağılımı	11
Grafik B.1	İlimizde (2012) Yılı Belediyeler Tarafından İçme ve Kullanma Suyu Şebekesi İle Dağıtılmak Üzere Temin Edilen Su Miktarının Kaynaklara Göre Dağılımı	22
Grafik C.1	Atalan Belediyesi (2012) Yılı Atık Kompozisyonu	31
Grafik C.2	Ellek Belediyesi (2012) Yılı Atık Kompozisyonu	32
Grafik C.3	Cevdetiye Belediyesi (2012) Yılı Atık Kompozisyonu	32
Grafik C.4	Kırmıtlı Belediyesi (2012) Yılı Atık Kompozisyonu	33
Grafik C.5	Toprakkale Belediyesi (2012) Yılı Atık Kompozisyonu	33
Grafik C.6	Osmaniye Belediyesi (2012) Yılı Atık Kompozisyonu	33
Grafik C.7	Ambalaj Üreticileri ve Piyasaya Sürenlerin Yıllara Göre Dağılımı	38
Grafik C.8	TABS Göre İlimizdeki Tehlikeli Atık Yönetimi	38
Grafik C.9	İlimizdeki Atık Yağ Toplama Miktarları	40
Grafik C.10	İlimizde Geri Kazanım Tesislerine ve Çimento Fabrikalarına Gönderilen Toplam ÖTL Miktarları	43
Grafik E.1	İlimizin (2012) Yılı Arazi Kullanım Durumu	89
Grafik F.1	İlimizde (2012) Yılı ÇED Olumlu Kararı Verilen Projelerin Sektörel Dağılımı	93
Grafik F.2	İlimizde (2012) Yılı ÇED Gereklidir Kararı Verilen Projelerin Sektörel Dağılımı	94
Grafik F.3	İlimizde (2012) Yılında Verilen Geçici Faaliyet Belgelerinin Sektörlere Göre Dağılımı	95
Grafik F.4	İlimizde (2012) Yılında Verilen Çevre İzni Konuları	95
Grafik F.5	İlimizde (2012) Yılında Verilen Lisansların Konuları	96
Grafik D.1	İlimizde ÇŞİM Tarafından (2012) Yılında Gerçekleştirilen Plansız Denetimlerin Konularına Göre Dağılımı	97
Grafik D.2	İlimizde ÇŞİM Tarafından (2012) Yılında Gerçekleştirilen Planlı Denetimlerin Konularına Göre Dağılımı	98
Grafik D.3	İlimizde ÇŞİM Tarafından (2012) Yılında Gerçekleştirilen Planlı ve Ani Çevre Denetimlerinin Dağılımı	98
Grafik D.4	İlimizde ÇŞİM Tarafından (2012) Yılında Gerçekleştirilen Tüm Denetimlerin Konularına Göre Dağılımı	99
Grafik D.5	İlimizde (2012) Yılında ÇŞİM Gelen Şikâyetlerin Konulara Göre Dağılımı	99
Grafik D.6	İlimizde (2012) Yılında ÇŞİM Tarafından Uygulanan İdari Para Cezalarının Konulara Göre Dağılımı	100

FOTOĞRAF
LİSTESİ

		<u>SAYFA</u>
		<u>NO</u>
Fotoğraf D.1	Olukbaşı Yaylası Çadırılı Yaylacılık Görüntüleri	58
Fotoğraf D.2	Gebeli Mahallesiindeki Çınar Ağacının Görüntüsü	86
Fotoğraf D.3	Bahçe İlçesindeki Çınar Ağacının Görüntüsü	86
Fotoğraf D.4	Haruniye Kaplıcasının Görüntüsü	87
Fotoğraf D.5	Düziçi İlçesindeki Çınar Ağacının Görüntüsü	87
Fotoğraf D.6	Şarлак Şelalesinin Görüntüsü	88

HARİTA
LİSTESİ

		<u>SAYFA</u>
		<u>NO</u>
Harita A.1	İlde Bulunan Hava Kirliliği Ölçüm Cihazının Yeri	8
Harita B.1	Ceyhan Havzası Hidrometeoroloji Haritası	14
Harita B.2	İlimizdeki Arıtma Tesislerinin Mevcut Durumu	29
Harita D.1	Yaban Hayatı Geliştirme Sahası	56
Harita E.1	1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı	91

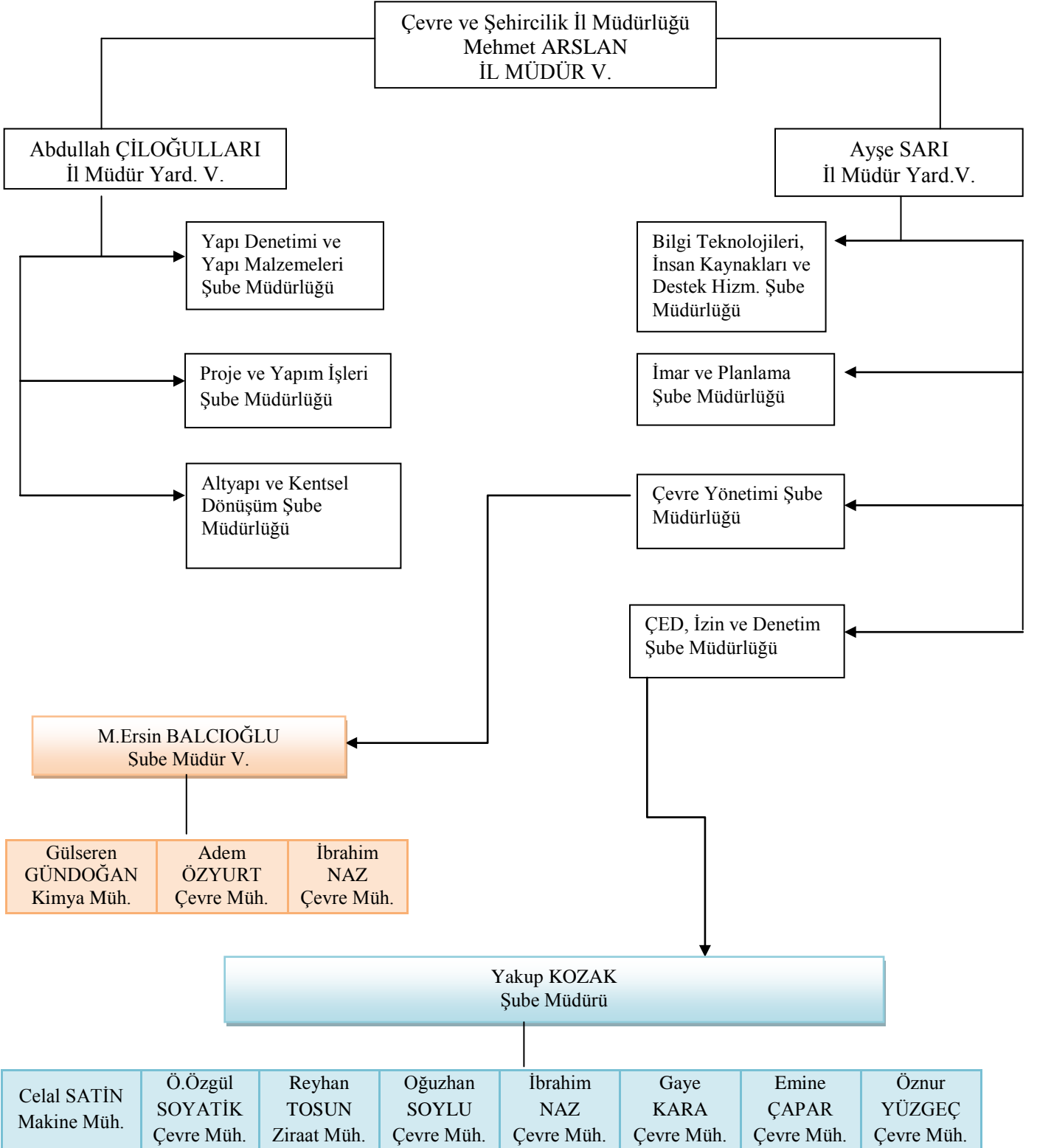
Kısaltmalar

-Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü	- ÇŞİM
-Organize Sanayi Bölgesi	- OSB
-Devlet Su İşleri	- DSİ

GİRİŞ

İL MÜDÜRLÜĞÜNE AİT BİLGİLER

Organizasyon Şeması

İL HAKKINDAKİ BİLGİLER

Osmaniye Türkiye'nin sekseninci Vilayettir. Akdeniz Bölgesinin doğusunda Çukurovanın bitim noktasında ve en önemlisi doğu ile batı arasında geçiş yolu üzerinde kurulmuş bir ildir. Osmaniye batıdan kuzeye doğru Orta Toroslar, doğu ve güneydoğu kesiminde Amanos Dağları ile çevrili olup, doğusunda Gaziantep, güneyinde Hatay, batısında Adana, kuzeyinde ise Kahramanmaraş illeri bulunmaktadır. Osmaniye; 35 52' - 36 42' Doğu Meridyenleri (boylamları) 36 57' - 37 45' Kuzey Paralelleri (enlemleri) arasında yer alır.

İL VE İLÇELERE AİT BİLGİLER

İlin Yüzölçümü : 3.767 km²

Nüfus : 492.135 kişi

Rakım : 121 m

İlçe Sayısı : 7

Belediye Sayı : 16

Köy Sayısı : 160

Osmaniye yüzey şekillerinden birçoğunu bünyesinde toplamış ender yerlerden biridir. Arazi güneyden, kuzeye ve doğuya doğru gittikçe yükselir. Osmaniye İli'nin batı kesimlerinde Adana ovasının doğuya doğru olan düzlükleri uzanır. Güneyinde İskenderun körfezinden doğuya doğru uzanan Amanos dağları (Gavur dağları), kuzeybatı ve kuzeybatı yönünde Toros dağları, doğusunda Dumanlı, Düldül ve Tırtıl dağları mevcuttur. Dağlar ile ovalar arasında hafif engebeli araziler mevcuttur. Ovalık arazi en çok Merkez, Toprakkale, Kadirli ve Düziçi ilçelerinde bulunmaktadır. En yüksek dağları; Düldül dağı (2.400) metre, Turna dağı ise (2.285) metredir.

İlide iklim, dağlık ve ovalık alanlarda farklılık göstermekle birlikte, Akdeniz iklimi karakteristiğini taşımaktadır. Genel olarak yazlar sıcak ve kurak, kışlar ılık ve yağışlı geçmektedir. İl de Akdeniz bitkilerinin tamamı yetişmektedir. Orman ve fundalıklarda; kızılçam, Halep çamı, karaçam, meşe, servi, sakız ağacı, göknar, sedir, ardıç, kayın, karaağaç, kızılğaç gibi ağaçlar bulunmaktadır.

İlde, Toprakkale İlçesi ve Kadirli ilçesinde olmak üzere 2 adet Organize Sanayi Bölgesi bulunmaktadır.

Osmaniye Organize Sanayi Bölgesi; İl Özel İdaresi, Ticaret ve Sanayi Odası ile Osmaniye Sanayici İş Adamları Derneği ortaklığı ile 1994 yılında, Toprakkale ilçesi Büyük Tüysüz Köyü mevkiinde 100 hektarlık bir alana kurulmuştur.2004 yılında yayımlanan Teşvik Yasasının ardından, bölgede 1., 2. ve 3. etap alt yapı çalışmalarının ardından 525 hektarlık alan daha sanayicilerin hizmetine girmiştir. 2010-2011 yıllarında, 4. etap 41 hektar , 2010-2012 yıllarında 5. etap 33 hektar ile sanayicilerin hizmetine sunulmuştur. Bugün; 1994 yılından bu yana 5. etapa kadar genişleyen Osmaniye Organize Sanayi Bölgesi, toplamda 699 hektar alana sahip olup, genişleme faaliyetlerine ve çalışmalarına devam etmektedir. Osmaniye Organize Sanayi Bölgesine ilişkin bilgiler aşağıda verilmektedir.

OSMANİYE ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ		
PARSEL SAYISI		139
TAHSİSLİ PARSEL SAYISI		139
İNŞAATI DEVAMEDEN		9
PROJE AŞAMASINDA		15
FAALİYETTE OLAN TESİSLERİN SEKTÖREL DAĞILIMI		
SIRA NO	SEKTÖRÜ	PARSEL SAYISI
1	METAL	64
2	TEKSTİL	26
3	KİMYA / ORGANİK GÜBRE	16
4	İNŞAAT / MERMER	14
5	GIDA	7

6	PLASTİK	4
7	FİLTRE	3
8	MOBİLYA / KERESTE	2
9	SUNİ DERİ	1
10	AYAKKABI	1
11	KAĞIT ÜRETİMİ	1
TOPLAM		139

Kadirli Organize Sanayi Bölgesi; Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Küçük Sanatlar ve Sanayi Bölgeleri ve Siteleri Genel Müdürlüğü ile oluşturulan yer seçimi komisyonu 26.11.1197 tarihinde toplanarak çalışmalara başlanmıştır.08.12.2000 tarihinde Kuruluş Protokolü onaylanarak Bakanlık OSB sicil defterinde 32 sicil numarasıyla kayıtlı Kadirli Organize Sanayi Bölgesi 4562 Sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu Hükümlerine göre kurulmuş bir özel hukuk tüzel kişiliği olup Kadirli Organize Sanayi Bölgesine ilişkin bilgiler aşağıda verilmektedir.

KADIRLI ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ		
PARSEL SAYISI		38
TAHSİSLİ PARSEL SAYISI		29
İNŞAATI DEVAMEDEN		3
PROJE AŞAMASINDA		5
FAALİYETTE OLAN TESİSLERİN SEKTÖREL DAĞILIMI		
SIRA NO	SEKTÖRÜ	SAYISI
1	GIDA	11
2	MAKİNE / EKİPMAN	2
3	MOBİLYA VE DİĞER İMALATLAR	5
4	TEKSTİL	1
5	KAUÇUK / PLASTİK	1
6	ANA METAL	1
TOPLAM		21

A. HAVA

A.1. Hava Kalitesi

İlimizde özellikle kış sezonunda meteorolojik şartlara, kullanılan yakıtlara bağlı olarak hava kirliliği görülmektedir. Kış aylarında ilimizde ısınmadan kaynaklanan hava kirliliğinin temel sebepleri; yanlış yakma tekniklerinin uygulanması ve kullanılan yakma sistemleri işletme bakımlarının düzenli olarak yapılmaması şeklinde sıralanabilir. Ancak ilimizde bu etkenlerin yanı sıra topoğrafik yapının da hava kirliliğine önemli etkileri olmaktadır. Osmaniye İl merkezi 3 tarafı dağlarla çevrili çukur bir alanın içerisinde kurulmuştur. Bu da şehir merkezinin yıl boyunca rüzgar almasını sınırlandırmaktadır. İl merkezinde gün boyu rüzgar hızı hava kalitesi ölçüm istasyonunda izlenmektedir. Değerlendirmelerimizde rüzgar hızı 1 m/sn nin üzerinde olduğu zamanlarda PM10 ve SO2 parametrelerinde azalma olduğu ve şehrimizin hava kalitesinin yükseldiği görülmektedir. Son yıllarda ısınmada doğal gazın ve kaliteli yakıtların kullanılması sonucu ilimizde hava kirliliğinde diğer yıllara göre azalma olmuştur.

İlimizde ısınma amacıyla, Mahalli Çevre Kurulu Kararına uygun olan kömür kullanılmaktadır. İlimiz, Merkez’de ve İlçelerde toplam 157 adet Katı Yakıt Satıcısı Kayıt Belgeli işyeri bulunmaktadır. Bu satış yerleri, İl Müdürlüğümüz koordinasyonunda Belediye Başkanlıkları, Emniyet Teşkilatı ve Jandarma Komutanlığı elamanlarından İl ve İlçelerde oluşturulan Kömür Denetim Birimleri periyodik olarak denetlenmektedir.

Hava kalitesine ilişkin hava kalite indeksi karşılaştırması da Çizelge A.1’ de verilmektedir.

Çizelge A.1- Hava Kalite İndeksi Karşılaştırma Tablosu

Hava Kalitesi İndeksi	SO ₂	NO ₂	CO	O ₃	PM10
	1 saatlik ortalama (µgr/m ³)	24 saatlik ortalama (µgr/m ³)	24 saatlik ortalama (µgr/m ³)	1 saatlik ortalama (µgr/m ³)	24 saatlik ortalama (µgr/m ³)
1 (çok iyi)	0-50	0-45	0-1,9	0-35	0-25
2 (iyi)	51-199	46-89	2,0-7,9	36-89	26-69
3 (yeterli)	200-399	90-179	8,0-10,9	90-179	70-109
4 (orta)	400-899	180-299	11,0-13,9	180-239	110-139
5 (kötü)	900-1499	300-699	14,0-39,9	240-359	140-599
6 (çok kötü)	>1500	>700	>40,0	>360	>600

A.2. Hava Kalitesi Üzerine Etki Eden Unsurlar

Hava kirliliği, doğrudan veya dolaylı olarak insan sağlığını etkileyerek yaşam kalitesini düşürmektedir. Günümüzde hava kirliliği nedeniyle yerel, bölgesel ve küresel sorunlar yaygın olarak yaşanmaktadır.

Bir bölgede hava kalitesini ölçmek, o bölgede yaşayan insanların nasıl bir hava teneffüs ettiğinin bilinmesi açısından çok büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, önemli bir nokta da, bir bölgede meydana gelen hava kirliliğinin sadece o bölgede görülmeyip meteorolojik olaylara bağlı olarak yayılım göstermesi ve küresel problemlere de (küresel ısınma, asit yağmurları, vb) sebep olmasıdır.

Renksiz bir gaz olan kükürdioksit (SO₂), atmosfere ulaştıktan sonra sülfat ve sülfürik asit olarak oksitlenir. Diğer kirleticiler ile birlikte büyük mesafeler üzerinden taşınabilecek damlalar veya katı partiküller oluşturur. SO₂ ve oksidasyon ürünleri kuru ve nemli depozisyonlar (asitli yağmur) sayesinde atmosferden uzaklaştırılır.

Azot Oksitler (NO_x), Azot monoksit (NO) ve azot dioksit (NO₂), toplamı azot oksitleri (NO_x) oluşturur. Azot oksitler genellikle (%90 durumda) NO olarak dışarı verilir. NO ve NO₂'den ozon veya radikallerle (OH veya HO₂ gibi) reaksiyonu sonucunda oluşur. İnsan sağlığını en çok etkileyen azot oksit türü olması itibarı ile NO₂ kentsel bölgelerdeki en önemli hava kirleticilerinden biridir. Azot oksit (NO_x) emisyonları insanların yarattığı kaynaklardan oluşmaktadır. Ana kaynakların başında kara, hava ve deniz trafiğindeki araçlar ve endüstriyel tesislerdeki yakma kazanları gelmektedir.

İnsan sağlığına etkileri açısından, sağlıklı insanların çok yüksek NO₂ derişimlerine kısa süre dahi maruz kalmaları, şiddetli akciğer tahribatlarına yol açabilir. Kronik akciğer rahatsızlığı olan kişilerin ise bu derişimlere maruz kalmaları, akciğerde kısa vadede fonksiyon bozukluklarına yol açabilir. NO₂ derişimlere uzun süre maruz kalınması durumunda ise buna bağlı olarak solunum yolu rahatsızlıklarının ciddi oranda arttığı gözlenmektedir.

Toz Partikül Madde (PM₁₀), partikül madde terimi, havada bulunan katı partikülleri ifade eder. Bu partiküllerin tek tip bir kimyasal bileşimi yoktur. Katı partiküller insan faaliyetleri sonucu ve doğal kaynaklardan, doğrudan atmosfere karışırlar. Atmosferde diğer kirleticiler ile reaksiyona girerek PM'yi oluştururlar ve atmosfere verilirler. (PM₁₀- 10 µm'nin altında bir aerodinamik çapa sahiptir) 2,5 µm'ye kadar olan partikülleri kapsayacak yasal düzenlemeler konusunda çalışmalar devam etmektedir. PM₁₀ için gösterilebilecek en büyük doğal kaynak yollardan kalkan tozlardır. Diğer önemli kaynaklar ise trafik, kömür ve maden ocakları, inşaat alanları ve taş ocaklarıdır. Sağlık etkileri açısından, PM₁₀ solunum sisteminde birikebilir ve çeşitli sağlık etkilerine sebep olabilir. Astım gibi solunum rahatsızlıklarını kötüleştirebilir, erken ölümü de içeren çeşitli ciddi sağlık etkilerine sebep olur. Astım, kronik tıkalı akciğer ve kalp hastalığı gibi kalp veya akciğer hastalığı olan kişiler PM₁₀'a maruz kaldığında sağlık durumları kötüleşebilir. Yaşlılar ve çocuklar, PM₁₀ maruziyetine karşı hassastır. PM₁₀ yardımıyla toz içerisindeki mevcut diğer kirleticiler akciğerlerin derinlerine kadar inebilir. İnce partiküllerin büyük bir kısmı akciğerlerdeki alveollere kadar ulaşabilir. Buradan da kurşun gibi zehirli maddeler % 100 olarak kana geçebilir.

Karbonmonoksit (CO), kokusuz ve renksiz bir gazdır. Yakıtların yapısındaki karbonun tam yanmaması sonucu oluşur. CO derişimleri, tipik olarak soğuk mevsimlerde en yüksek değere ulaşır. Soğuk mevsimlerde çok yüksek değerler ulaşılmasının bir sebebi de inversiyon durumudur. CO'in global arka plan konsantrasyonu 0.06 ve 0.17 mg/m³ arasında bulunur. 2000/69/EC sayılı AB direktifinde CO ile ilgili sınır değerler tespit edilmiştir.

İnversiyon, sıcak havanın soğuk havanın üzerinde bulunarak, havanın dikey olarak birbiriyle karışmasının engellenmesi durumudur. Kirlilik böylece yer seviyesine yakın soğuk hava tabakasının içerisinde toplanır.

CO'in ana kaynağı trafik ve trafikteki sıkışıklıktır. Sağlık etkileri, akciğer yolu ile kan dolaşımına girerek, kimyasal olarak hemoglobinle bağlanır. Kandaki bu madde, oksijeni hücrelere taşır. Bu yolla, CO organ ve dokulara ulaşan oksijen miktarını azaltır. Sağlıklı kişilerde, daha yüksek seviyelerdeki CO'e maruz kalmak,

algılama ve gözün görme gücünü etkileyebilir. Hafif ve daha ağır kalp ve solunum sistemi hastalığı olan kişiler ve henüz doğmamış ve yeni doğmuş bebekler, CO kirliliğine karşı en riskli grubu oluşturur.

Kurşun (Pb), doğada metal olarak bulunmaz. Kurşun gürültü, ışın ve vibrasyonlara karşı iyi bir koruyucudur ve hava yoluyla taşınır. Kurşun, maden ocakları ve bakır ve tunç (Cu+Sn) alaşımı işlenmesi, kurşun içeren ürünlerin geriye dönüştürülmesi ve kurşunlu petrolün yakılmasıyla çevreye yayılır. Kurşun içeren benzin ilavesi ürünlerinin de kullanılması, atmosferdeki kurşun oranını yükseltir.

Ozon (O₃), kokusuz renksiz ve 3 oksijen atomundan oluşan bir gazdır. Ozon kirliliği, özellikle yaz mevsiminde güneşli havalarda ve yüksek sıcaklıkta oluşur (NO₂+ güneş ışınları = NO+ O => O+ O₂ = O₃). Ozon üretimi uçucu organik bileşikler (VOC) ve karbon monoksit sayesinde hızlandırılır veya güçlendirilir. Ozonun oluşması için en önemli öncü bileşimler NO_x (Azot oksitler) ve VOC'dır. Yüksek güneş ışınlarının etkisiyle ozon derişimi Akdeniz ülkelerinde Kuzey-Avrupa ülkelerinden daha yüksektir. Sebebi ise güneş ışınlarının ozon'un fotokimyasal oluşumundaki fonksiyonundan kaynaklanmasıdır.

Diğer kirleticilere kıyasla ozon doğrudan ortam havasına karışmaz. Yeryüzüne yakın seviyede ozon karmaşık kimyasal reaksiyonlar yoluyla oluşur. Bu reaksiyonlara NO_x, metan, CO ve VOC'ler (etan (C₂H₆), etilen (C₂H₄), propan (C₃H₈), benzen (C₆H₆), toluen (C₆H₅), xilen (C₆H₄) gibi kimyasal maddelerde eklenir. Ozon çok güçlü bir oksidasyon maddesidir. Birçok biyolojik madde ile etkileşimde bulunur. Tüm solunum sistemine zarar verebilir. Ozonun zararlı etkisi derişim oranına ve ozona maruziyet süresine bağlıdır. Çocuklar büyük bir risk grubunu oluşturur. Diğer gruplar arasında öğlen saatlerinde dışarıda fiziksel aktivitede bulunanlar, astım hastaları, akciğer hastaları ve yaşlılar bulunur.

İlimizin teşvik kapsamında olmasından dolayı sanayi tesislerinde artış olmuştur. Sanayiden kaynaklanan toz ve gaz emisyonlarının önemli olacağından hava kalitesinin korunması için gerekli denetimleri yapılarak, 03.07.2009 tarih ve 27277 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği çerçevesinde takip edilmektedir. Fabrika, atölye vb. bacalı tesisler kontrol altında tutulmaktadır.

İlimizin güneybatısında oldukça dik yükselen Amanoslar ısınarak kent üzerinde sıcak bir hava tabakası oluşturmakta, baca ve egzozlardan çıkan gazlar bu sıcak tabakayı aşamadığı için kent üzerinde asılı kalarak inversiyon tabakası oluşturmaktadır. Kentimizde artan nüfus, gelişen sanayi, çoğalan taşıt sayısının yol açtığı hava kirliliği kış sezonunda görülmektedir.

İlimizde hava kirliliğinin sebepleri olarak; ısınmada kullanılan yakıtlar, motorlu araçlar ve endüstriyel kirleticilerdir. Sanayiden kaynaklanan emisyonlar; CO Emisyonu, NO_x Emisyonu, Partikül Emisyonu, SO₂ Emisyonu şeklindedir.

Bakanlığımızın yürüttüğü Hava Kalitesi İzleme Ağı projesi kapsamında 04.12.2006 tarihinde İlimize hava kalitesi izleme istasyonu kurulmuştur. İstasyonda, Kükürtdioksit (SO₂), Partikül Madde (PM10), Sıcaklık, Rüzgar Hızı ve Yönü, Basınç ve Bağıl Nem gibi parametreler ölçülmektedir.

İlimizde hava kirliliğinin önlenmesi için, trafikten kaynaklanan motorlu araçların egzoz emisyon ölçümlerini düzenli olarak yaptırımları sağlanmaktadır.

Bu ölçümler, Egzoz Gazı Kontrolü Yönetmeliği gereğince TSE 12047 "Yetkili Servisler Motorlu Araçlar İçin Kurallar" standardını sağlayan ve Bakanlığımızdan egzoz emisyon yetki belgesi alan firmalar tarafından yapılmaktadır.

Çizelge A.2 – İlimizde (2012) Yılında Evsel Isınmada Kullanılan Katı Yakıtların Cinsi, Yakıtların Özellikleri ve Bu Yakıtların Temin Edildiği Yerler (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, (ÇŞİM) 2012)

Yakıtın Cinsi (*)	Temin Edildiği Yer	Tüketim Miktarı (ton)	Yakıtın Özellikleri				
			Alt Isıl Değeri (kcal/kg)	Uçucu Madde (%)	Toplam Kükürt (%)	Toplam Nem (%)	Kül (%)
İthal Kömür	Rus.G.Afrika	-	6400-200	12-33+2	1,0+0,1	13	16+2
Yerli Kömür	Eskişehir	13552	4800-200	-	2	25	25

(*) Yerli kömür, ithal kömür, briket, biyokütle, Sosyal Yardımlaşma Vakfı kömürü, odun gibi.

Çizelge A.3– İlimizde (2012) Yılında Sanayide Kullanılan Katı Yakıtların Cinsi, Yakıtların Özellikleri ve Bu Yakıtların Temin Edildiği Yerler (Organize Sanayi Müdürlüğü (OSB) ,2012)

Yakıtın Cinsi (*)	Temin Edildiği Yer	Tüketim Miktarı (ton)	Yakıtın Özellikleri				
			Alt Isıl Değeri (kcal/kg)	Uçucu Madde (%)	Toplam Kükürt (%)	Toplam Nem (%)	Kül (%)
LPG	Adana Bölgesi	40.912	11000				
Yerli Kömür	Zonguldak	10	4000		2	25	25
LNG	Adana Bölgesi	3.715,579	10.725				
Prina	Adana Bölgesi	65					
Fındık Kabuğu		150					

Çizelge A.4 – İlimizde (2012) Yılında Kullanılan Doğalgaz Miktarı (AKSAGAZ Hatay-Osmaniye Bölge Müdürlüğü, 2012)

Yakıtın Kullanıldığı Yer	Tüketim Miktarı (m ³)	Isıl Değeri (kcal/kg)
Konut	2.803.704	9190,38
Sanayi	257.591	9190,38

Çizelge A.5 – İlimizde (2012) Yılında Kullanılan Fueleoil Miktarı

Yakıtın Kullanıldığı Yer	Tüketim Miktarı (m ³)	Isıl Değeri (kcal/kg)	Toplam Kükürt (%)
Konut	-	-	-
Sanayi	-	-	-

*İlgili kurumlardan istenilen bilgiler gelmediği için doldurulamamıştır.

Egzoz gazı emisyonlarının kontrolüne yönelik ilimizdeki faaliyetler A.5. Bölümünde verilmektedir.

Çizelge A.6- İlimizde (2012) Yılı İldeki Araç Sayısı ve Egzoz Ölçümü Yaptıran Araç Sayısı (İl Emniyet Müdürlüğü,2012)

Araç Sayısı				Toplam	Egzoz Ölçümü Yaptıran Araç Sayısı				Toplam
Binek Otomobil	Hafif Ticari	Ağır Ticari	Diğerleri		Binek Otomobil	Hafif Ticari	Ağır Ticari	Diğerleri	
52.298	18.806	2.933	47.534	121.571	18.237	11.491	2.206	589	32.544

A.3. Hava Kalitesinin Kontrolü Konusundaki Çalışmalar

Bakanlığımızın yürüttüğü Hava Kalitesi İzleme Ağı projesi kapsamında 04.12.2006 tarihinde İlimize hava kalitesi izleme istasyonu kurulmuştur. İstasyonda, Kükürtdioksit (SO₂), Partikül Madde (PM₁₀), Sıcaklık, Rüzgar Hızı ve Yönü, Basınç ve Bağıl Nem gibi parametreler ölçülmektedir.

Harita A.1 – İlde Bulunan Hava Kirliliği Ölçüm Cihazının Yeri (ÇŞİM, 2012)

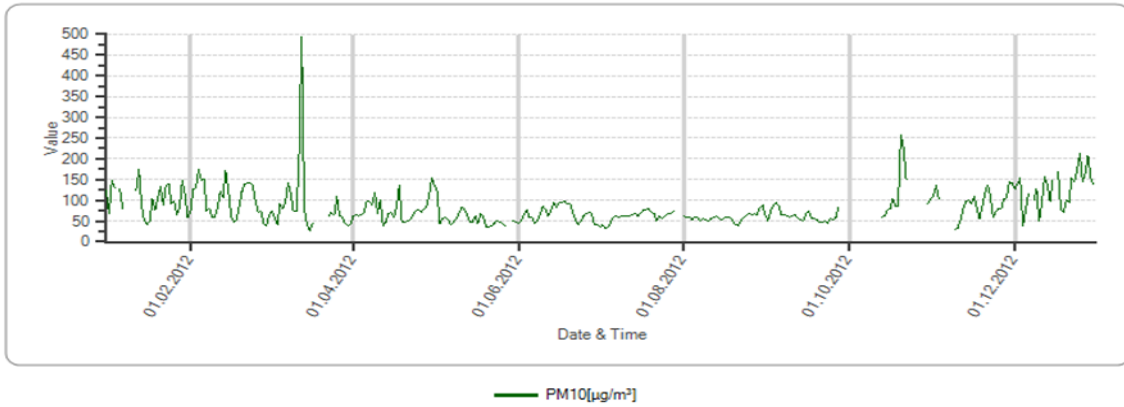

Çizelge A.7- İlimizde Hava Kalitesi Ölçüm İstasyon Yerleri ve Ölçülen Parametreler (ÇŞİM,2012)

İSTASYON YERLERİ	KOORDİNATLARI (Enlem, Boylam)	HAVA KİRLİTİCİLERİ					
		SO ₂	NO _x	CO	O ₂	HC	PM
Orman İşletme Müdürlüğü'nün Bahçesi	37° 4'.23 86" 36° 14'.28 29"	X					X

A.4. Ölçüm İstasyonları

İstasyon: OSMANIYE Periyodik: 01.01.2012 00:00 - 31.12.2012 00:00 Rapor Türü: AVG

Grafik A.1 İlimizde Hava Kalitesi Ölçüm İstasyonu PM₁₀ ve SO₂ Parametreleri Günlük Ortalama Değer Grafiği (ÇŞİM 2012)

Çizelge A.8- İlimizde (2012)Yılı Hava Kalitesi Parametreleri Aylık Ortalama Değerleri (ÇŞİM,2012)

OSMANIYE	SO ₂	AGS*	PM10	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO ₂	AGS*	NO _x	AGS*	OZON	AGS*
Ocak	08		104											
Şubat	06		102											
Mart	06		88											
Nisan	07		74											
Mayıs	07		58											
Haziran	08		68											
Temmuz	11		61											
Ağustos	18		59											
Eylül	23		63											
Ekim	14		105											
Kasım	06		90											
Aralık	14		126											
ORTALAMA	11		81											

* Sınır değerini aştığı gün sayısı

Not: 2012 yılında ilimizde uyarı eşiği aşımı oluşmamıştır.

Çizelge A.9 İlimizde (2012) Yılında Hava Kirlenici Gazların Ortalama Konsantrasyonları ve Sınır Değerini Aştığı Gün Sayıları (ÇŞİM,2012)

(2012)	SO ₂	AGS*	PM10	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO ₂	AGS*	NO _x	AGS*	OZON	AGS*
Ocak	08		104											
Şubat	06		102											
Mart	06		88											
Nisan	07		74											
Mayıs	07		58											
Haziran	08		68											
Temmuz	11		61											
Ağustos	18		59											
Eylül	23		63											
Ekim	14		105											
Kasım	06		90											
Aralık	14		126											
ORTALAMA	11		81											

- AGS: Sınır değerini aştığı gün sayısı

Çizelge A.10 – Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği (2012 Yılı) Yılında Hava Kalitesi Sınır Değerleri

SO₂: kükürtdioksit

Sınır Değeri Saptayan Kuruluş	1 saatlik ortalama sınır değer (mg/m ³)	Günlük ortalama sınır değer (mg/m ³)	Aşılmaması istenen gün sayısı (mg/m ³)	Sınır değerini aşıldığı gün sayısı	Yıllık ortalama sınır değer (mg/m ³)
AB	350	125	3		20
HKDYY ¹	-	250 ²	-		

NO₂: azotdioksit

Sınır Değeri Saptayan Kuruluş	1 saatlik ortalama sınır değer (mg/m ³)	Günlük ortalama sınır değer (mg/m ³)	Aşılmaması istenen gün sayısı (mg/m ³)	Sınır değerini aşıldığı gün sayısı	Yıllık ortalama sınır değer (mg/m ³)
AB	200	-	18		40
HKDYY	-	300	-		60 ³

Partikül Madde 10

Sınır Değeri Saptayan Kuruluş	Günlük ortalama sınır değer (mg/m ³)	Aşılmaması istenen gün sayısı (mg/m ³)	Sınır değerini aşıldığı gün sayısı	Yıllık ortalama sınır değer (mg/m ³)
AB	50	35		40
HKDYY	100 ⁴	-		78

CO: karbon monoksit

Sınır Değeri Saptayan Kuruluş	Günlük ortalama sınır değer (mg/m ³)	Aşılmaması istenen gün sayısı (mg/m ³)	Sınır değerini aşıldığı gün sayısı	Yıllık ortalama sınır değer (mg/m ³)
AB	-	-		-
HKDYY	10 ⁵	-		10

¹ HKDYY: Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği

² HKDYY EK-1/A'da yer alan geçiş süreci limit değeri (proje yılına göre değişir).

³ HKDYY EK-1/A'da yer alan geçiş süreci limit değeri (proje yılına göre değişir).

⁴ HKDYY EK-1/A'da yer alan geçiş süreci limit değeri (proje yılına göre değişir).

⁵ HKDYY EK-1/A'da yer alan geçiş süreci limit değeri (proje yılına göre değişir).

A.5. Egzoz Gazı Emisyon Kontrolü

İlimizde egzoz gazı emisyon ölçüm yetki belgesine sahip firmalar aşağıda yer almaktadır.

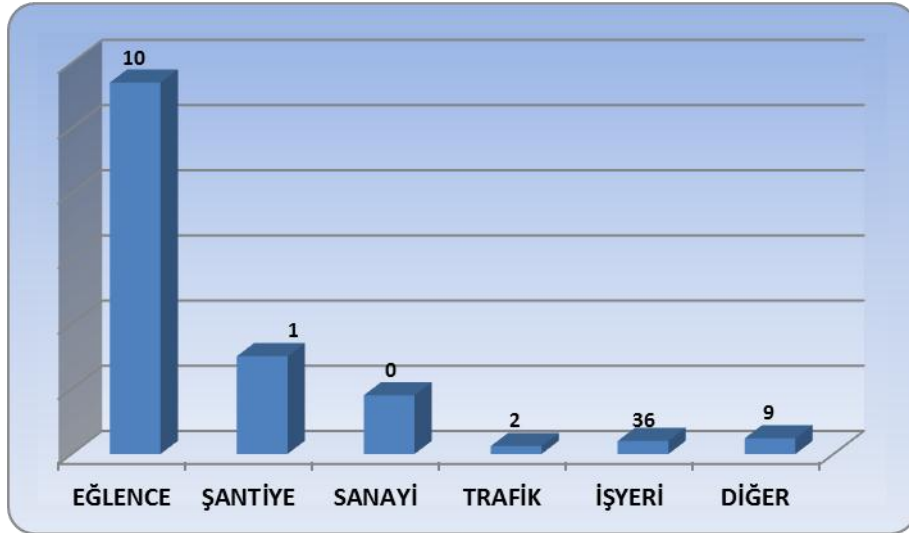
Çizelge A.11-İlimizde (2012) bulunan egzoz gazı emisyon ölçüm yetki belgesine sahip firmalar (ÇŞİM,2012)

İstasyonlar	İstasyon Adresleri
Üç Kardeşler Otomotiv San. ve Tic. Ltd Şti.	M.Şahin Bulvarı No:90 OSMANİYE
Özdemir Otomotiv İnş. Ambalaj Tekstil Tic. ve San. Ltd. Şti.	Şirinevler Mah. Bulv. Üzeri No:21 Sanayi Karşısı OSMANİYE
Yusuf Baysal Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	Musa Şahin Bulvarı No:1 OSMANİYE
Has Toprak Nak. ve Otomotiv San. ve Tic. Ltd. Şti.	San. Sit. 1. Blok No:12 Merkez/OSMANİYE
Selçuk Otomotiv- Selçuk BİLİR	Şirinevler Mah. Musa Şahin Bulvarı No:5 OSMANİYE
Şerafettin Şaşmaz Otomotiv San. ve Tic. Ltd. Şti.	Adana Yolu Üzeri Bağkur Evleri Karşısı OSMANİYE
Mustafa Kalfa-DFM Yetkili Servisi	Sanayi Sitesi 33. Sok. No:16 Kadirli/OSMANİYE
Osmaniye 4 Yıldız Motor Yenileme İmalat Tic. Ve San. Ltd. Şti. Düziçi Şubesi	Uzunbanı Mah. Banı Cad. No:3 Düziçi/OSMANİYE
Osmaniye 4 Yıldız Motor Yenileme İmalat Tic. Ve San. Ltd. Şti. Kadirli Şubesi	Kemalpaşa Mah. Sanayi Sitesi 1606 Sok. No:28 Kadirli/OSMANİYE
Solakoğlu Otomotiv Egzoz Emisyon İşletmeciliği-Adem SOLAK	Uzunbanı Mah. Duran Hasan Sok. No:12 Düziçi/OSMANİYE
Serma Araç Muayene İstasyonu İşletmeciliği-Mobil Araç Muayene İstasyonu	Adnan Menderes Mah. Yonga Sok. No:42 OSMANİYE
Serma Araç Muayene İstasyonu İşletmeciliği-Merkez İstasyonu	
Serma Araç Muayene İstasyonu İşletmeciliği-Kadirli İstasyonu	

Bu istasyonlar tarafından 2012 yılında toplam 38.401 adet araca egzoz gazı emisyon ölçüm pulu verilmiştir.

A.6. Gürültü

İlimizde 2012 yılı içerisinde aşağıdaki grafikte görüleceği gibi 10 adet eğlence yeri, 1 adet şantiye, 2 adet trafik, 36 adet işyeri ve 9 adet diğer gürültü konulu şikayetler İl Müdürlüğümüzce, yönetmelik, genelge ve 2876 sayılı Çevre Kanunu kapsamında değerlendirilmiştir.

Grafik A.2- İlimizde (2012) Yılında Gürültü Konusunda Yapılan Şikayetlerin Dağılımı (ÇŞİM,2012)

A.7. İklim Değişikliği Eylem Planı Çerçevesinde Yapılan Çalışmalar

Bakanlığımız koordinasyonunda hazırlanan ve 3 Mayıs 2010 tarihinde Başbakanlık Yüksek Planlama Kurulu tarafından onaylanan Ulusal İklim Değişikliği Stratejisinin uygulamaya konulması amacıyla sera gazı emisyonu kontrolü ve iklim değişikliğine uyum konusunda 2011-2023 yıllarına yönelik stratejik ilkeleri ve hedefleri içeren İklim değişikliği Eylem Planı (İDEP) hazırlanmış ve 2011 yılının Temmuz ayında uygulamaya konulmuştur. Eylemin çeşitli alt başlıkları bulunmakta olup bu başlıklar kapsamında toplam 541 eylem bulunan İDEP 'e <http://iklim.cevresehircilik.gov.tr> adresinden ulaşılabilir. İDEP' in il düzeyinde izlenmesi ve değerlendirilmesine ilişkin çalışmalar Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüklerince koordine edilmektedir. Bu bağlamda eylemlerin gerçekleşme durumu ile ilgili olarak, Müdürlüğümüze ilgili kurum/kuruluşlardan aşağıda yer alan bilgiler ulaştırılmıştır.

O3.5.1.2. Kent ormanlarının ve diğer yeşil alanların korunması ve geliştirilmesi konusunda yerel yönetimlerin proje hazırlama ve uygulama kapasitelerinin artırılması eylem planı ile ilgili olarak: Kadirli belediyesi, ilgili alanlarda çalışmalar yapıldığını; Osmaniye Orman İşletme Müdürlüğü ise eylemin gerçekleştiğini bildirmiştir.

O3.5.1.5.Çatı bahçeleri ve geçirimli kaplamalar gibi yağmur suyunun toprağa sızmasını sağlayıcı uygulamalar ile yağmur suyu geri kazanım sistemlerini içeren yapılaşmanın özendirilmesi eylem planı ile ilgili olarak: Alibeyli, Toprakkale, Mehmetli, Sumbas ve Kırmıtlı Belediyeleri tüm İDEP ile ilgili olarak; İlçe genelinde yapılması planlanan herhangi bir eylem olmadığı, belediye düzeyinde herhangi bir işlem yapılmadığını bildirmişlerdir.

A1.2.1.1.Düzenli depolama sahası işletme planının, Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelik hükümlerine göre yapılması eylemi ile ilgili olarak: Ellek, Atalan ve Yarbaşı Belediyeleri; katı atık düzenli depolama sahası ile ilgili olarak Osmaniye Katı Atık Bertaraf ve Altyapı Hizmetleri Mahalli İdareler Birliği çalışmalarının devam ettiğini bildirmiştir.

US4.2.0.3.Yerleşmelerde kanalizasyon ve yağmur suyu toplama sistemlerinin ayrılması eylemi ile ilgili olarak: Ellek, Atalan ve Yarbaşı Belediyeleri; kanalizasyon yapımı için İller Bankası aracılığıyla çalışmaların başlatılıp çevre belediyelerle toplu olarak projenin tamamlanıp inşaat ihale aşamasında bulunduğunu bildirmiştir.

US4.2.0.4.Yerleşmelerde toplanan ve arıtılan suyun yeniden kullanılması eylemi ile ilgili olarak; Kadirli Belediyesi Arıtma tesisinin proje aşamasında olduğunu bildirmiştir.

US4.2.0.6.Kentlerde su kaçakları ve kaçak su kullanımının tespiti ve kayıp-kaçak oranının azaltılmasına yönelik önlemlerin alınması, ulusal düzeyde SCADA Sisteminin yaygınlaştırılması eylemi ile ilgili olarak: Kadirli Belediyesi; su kullanımı tespitinin belediye verilerine göre belirlendiğini ve çalışmaların devam ettiğini bildirmiştir.

US4.2.0.7.Şebeke suyunun içilebilir nitelikte tüketiciye ulaştırılmasının sağlanması eylemi ile ilgili olarak: Ellek, Atalan ve Yarbaşı Belediyeleri; içme sularının Osmaniye İl Sağlık Müdürlüğü ile müştereken dezenfekte çalışmalarının yapıldığını bildirmiştir. Kadirli Belediyesi, Kadirli'de şebeke suyunun içme suyu niteliğinde olduğunu ve herhangi bir sıkıntı yaşanmadığını bildirmiştir..

A.8. Sonuç ve Değerlendirme

İlimizde 2012 yılı içerisinde 10 adet eğlence yeri, 1 adet şantiye, 2 adet trafik, 36 adet işyeri ve 9 adet diğer gürültü konulu şikayetler İl Müdürlüğümüzce, yönetmelik, genelge ve 2876 sayılı Çevre Kanunu kapsamında değerlendirilmiştir.

İlimizde egzoz gazı emisyon ölçüm yetki belgesi bulunan 13 adet servis istasyonu bulunmaktadır. Bu istasyonlar tarafından 2012 yılında toplam 38.401 adet araca egzoz gazı emisyon ölçüm pulu verilmiştir.

KAYNAKLAR

- Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
- İl Emniyet Müdürlüğü
- Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü
- AKSAGAZ (Hatay-Osmaniye Bölge Müdürlüğü)

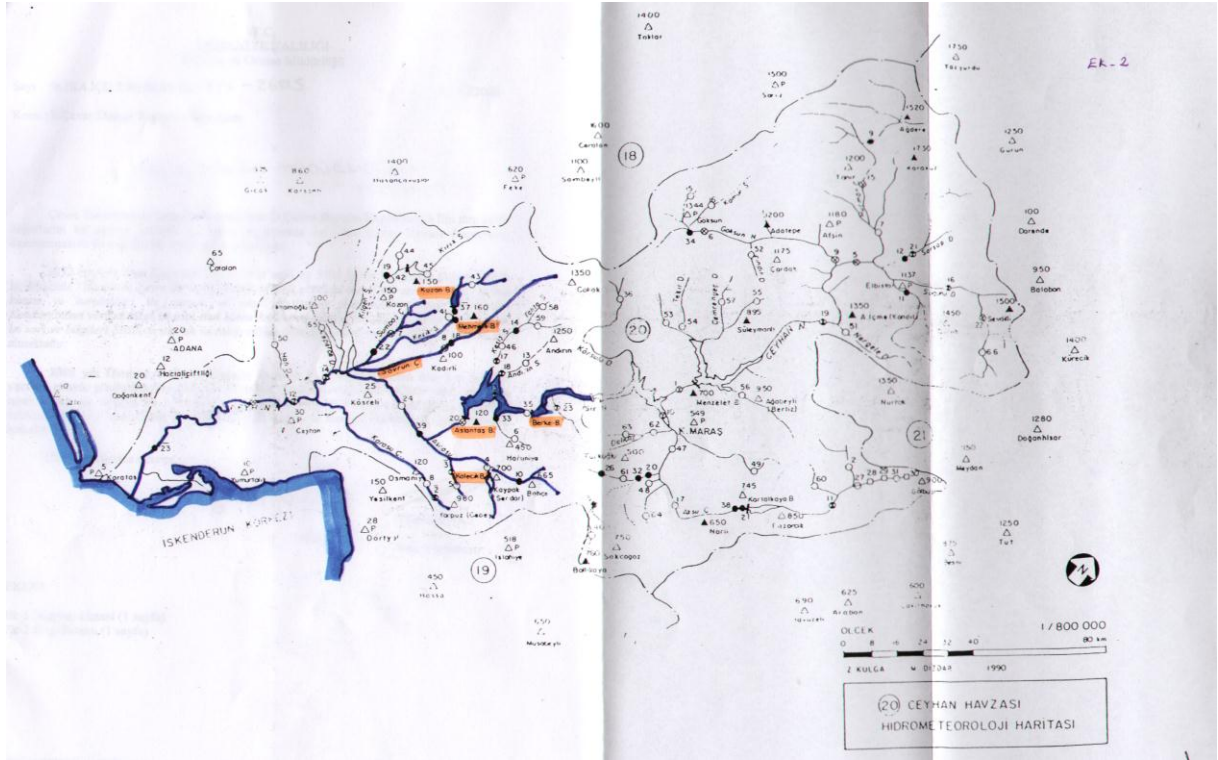
B. SU VE SU KAYNAKLARI

B.1. İlin Su Kaynakları ve Potansiyeli

B.1.1. Yüzeysel Sular

B.1.1.1. Akarsular

Osmaniye İl sınırları içerisinde giren Ceyhan Nehri ve Ceyhan Nehri'ni oluşturan yan kollar Ceyhan Havzası Hidrometeoroloji Haritası üzerinde gösterilmektedir.

Harita B.1- Ceyhan Havzası Hidrometeoroloji Haritası (Devlet Su İşleri 6. Bölge Müdürlüğü, 2012)

Osmaniye İli sınırları içerisinde bulunana başlıca akarsuların uzun yıllar ortalama debileri şu şekildedir:

Çizelge B.1 –İlimiz Akarsuları (Devlet Su İşleri 6. Bölge Müdürlüğü, 2012)

AKARSU İSMİ	Toplam Uzunluğu (km)	İl Sınırları İçindeki Uzunluğu (km)	Debisi (m ³ /sn)	Kolu Olduğu Akarsu	Kullanım Amacı
Ceyhan Nehri	510	75	220	Anakol	E,S
Kalecik Deresi	25	25	1,54	Hamis Çayı	S
Karacay	70	42	2,39	Ceyhan Nehri	E,İ,S
Savrun Çayı	83	65	7,95	Ceyhan Nehri	E,İ,S
Kesiksuyu Deresi	23	23	3,75	Ceyhan Nehri	E
Sabunsuyu Çayı	43	23	5,24	Ceyhan Nehri	E,S
Yarpuz Çayı	30	30	1,66	Hamis Çayı	E,İ
Horu (Hamis) Çayı	55	55	3,17	Ceyhan Nehri	E,San
Keşiş Çayı	60	47	10,3		E,İ,S

*(E Enerji, S:Sulama, İ: İçme Suyu, San:Sanayi)

Ceyhan Nehri :

Nurhak dağlarından doğar, 510 km'lik akıştan sonra Akdeniz'e dökülür. Osmaniye İli içerisindeki uzunluğu 75 km'dir. Üzerinde Aslantaş Barajı inşa edilmiştir. 1984 yılında işletmeye açılan Aslantaş Barajının menbasında da ÇEAŞ tarafından inşa edilip 2002 yılında işletmeye açılan Berke Barajı bulunmaktadır.

Osmaniye İli Sarpınağazı köyü ile Misis Bucak merkezi yakınındaki sedde başlangıcına kadar olan kısımda yatak ekseninden itibaren sağlı sollu 125'er m olmak üzere toplam 250 m ve bu noktadan denize kadar ise sağlı sollu 150'er m olmak üzere toplam 300 m genişliğe haiz saha 4373 sayılı taşkın suları kanunu kapsamına girmektedir.

Kalecik Deresi :

Kocakuz ve Ardıçlıkaya tepelerinden doğar, tamamı il sınırları içerisinde. Uzunluğu 25 km'dir. Üzerinde Kalecik Barajı inşa edilmiştir. Hamis çayına katılır.

Karaçay Deresi :

Hamo ve Hanife Mezarı tepelerinden doğar, 70 km'lik bir akıştan sonra Ceyhan Nehrine katılır. İl sınırları içindeki uzunluğu 42 km'dir.

Osmaniye İli mevcut un fabrikası mevkiinden Ceyhan nehrine kavuştuğu noktaya kadar olan kısımda yatak ekseninden itibaren sağlı sollu 300 m olmak üzere toplam 600 m genişliğe haiz saha 4373 sayılı taşkın suları kanunu kapsamına girmektedir.

Savrun Çayı :

Köpekğüney ve Mozgaç dağı, Akgedik mevkilerinden doğar. Toplam uzunluğu 83 km, il sınırları içerisinde 65 km'dir. Kadirli ilçesinden geçerek Ceyhan nehrine katılır.

Kadirli ilçesi Eskiköprü mevkiinden Ceyhan nehrine kadar olan kısımda yatak ekseninden itibaren sağlı sollu 300 m olmak üzere toplam 600 m genişliğe haiz saha 4373 sayılı taşkın suları kanunu kapsamına girmektedir.

Kesiksuyu Deresi :

Ümbela ve Bozkoyak tepelerinden doğar, Üzerinde Mehmetli Barajı inşa edilmiştir. Toplam uzunluğu 23 km'dir. Ceyhan Nehrine katılır.

Sabunsuyu Çayı :

Çakıroğlu mevkiinden doğar 43 km'lik bir uzunluğa sahiptir. İl sınırları içerisindeki uzunluğu 23 km'dir. Ceyhan Nehrine katılır.

Yarpuz Çayı :

Topbarnaz tepelerinden doğar, 30 km'lik akıştan sonra Hamis çayına katılır. Tamamı il sınırları içindedir.

Horu (Hamis) Çayı :

İki kol olarak Yerli tepe ve incirlikaya mevkilerinden doğar, 55 km akış uzunluğuna sahiptir. Başlangıçtaki ismi Horu Çayı olmakla beraber sonra Hamis çayı adını alır. Cevdetiye mevkiinde Ceyhan Nehrine katılır.

Bahçe İlçesi civarında Kanlıgeçit mevkii ile Ceyhan nehrine döküldüğü yer arasında sağlı sollu 50 'şer m. olmak üzere toplam 100 m. genişliğe haiz saha 4373 sayılı taşkın suları kanunu kapsamına girmektedir.

Keşiş Çayı :

İl sınırlarına Akifiye köyü civarında girer. 60 km akış uzunluğuna sahip olup, İl sınırları içindeki uzunluğu 47 km'dir. Aslantaş Baraj gölüne dökülür.

Ayrıca Sumbas çayı ve Çepelce deresi de 4373 sayılı taşkın suları kanunu kapsamına girmektedir.

İlin akarsularında bulunan balık çiftlikleri: İlimiz Bahçe İlçesi sınırları içerisinde Bekdemir Deresi üzerine kurulmuş 15 ton/yıl kapasiteli (50 lt/sn) su kullanımı kiralayan Taşlı Geçit Alabalık Çiftliği, Sumbas İlçesinde Kesik Çayı üzerinde 20 ton/yıl kapasiteli (150 lt/sn) su kullanımı kiralayan Haktan Alabalık Çiftliği ve Kalecik Barajı üzerinde 4.200 m² yüzey alanında ağ kafeslerde üretim yapan Çukurova Alabalık İşletmesi bulunmaktadır.

Çizelge B.2-Osmaniye İli İç Su Alanı (ha), Su Ürünleri Üretimi (bin ton) ve Yıllara Göre Değişimi (Osmaniye Gıda,Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü, 2012)

<u>Yıllar</u>	<u>2010</u>	<u>2011</u>	<u>2012</u>
İç Su Avcılığı	0,038	0,040	0,038
Yetiştiricilik Ürünleri (Alabalık)	0,112	0,096	0,074

B.1.1.2. Doğal Göller, Göletler ve Rezervuarlar

İlde bulunan sulama göletlerine ait bilgiler Çizelge B.3'de verilmiştir.

Çizelge B.3-İlimizdeki Mevcut Sulama Göletleri (DSİ 6. Bölge Müdürlüğü, 2012)

<u>Göletin Adı</u>	<u>Tipi</u>	<u>Göl hacmi, m³</u>	<u>Sulama Alanı (net), ha</u>	<u>Çekilen Su Miktarı, (m³)</u>	<u>Kullanım Amacı</u>
<u>Arıklıkış Göleti</u>	<u>Homojen</u> <u>Toprak</u> <u>Dolgu</u>	0,615 hm ³	285 ha	Veri yok	Sulama

Doğal Göller, Göletler ve Rezervuarlar

Çizelge B.4- İşletmedeki Barajlar ve Hidroelektrik Santraller (DSİ 6. Bölge Müdürlüğü, 2012)

Sıra No	Baraj ve Hes Adı
1	Aslantaş Barajı
2	Kalecik Barajı
3	Mehmetli Barajı

Aslantaş Barajı	Barajın Yeri	Osmaniye
	Akarsuyu	Ceyhan
	Amacı	S+T+E
	İnşaatın (başlama-bitiş) yılı	1975 - 1984
	Gövde dolgu tipi	Zonlu Toprak
	Gövde hacmi	8,30 hm ³
	Yükseklik (talvegden)	78,00 m
	Normal su kotunda göl hacmi	1 183hm ³
	Normal su kotunda göl alanı	..... km ²
	Sulama alanı	118 076 ha
	Güç	138 MW
	Yıllık Üretim	605 GWh

Kalecik Barajı	Barajın Yeri	Osmaniye
	Akarsuyu	Kalecik
	Amacı	S
	İnşaatın (başlama-bitiş) yılı	1977 - 1987
	Gövde dolgu tipi	Kaya
	Gövde hacmi	0,843 hm ³
	Yükseklik (talvegden)	77,00 m
	Normal su kotunda göl hacmi	32,75 hm ³
	Normal su kotunda göl alanı	1,54 km ²
	Sulama alanı	4 395 ha
	Güç	- MW
	Yıllık Üretim	- GWh

Mehmetli Barajı	Barajın Yeri	Osmaniye
	Akarsuyu	Kesiksuyu
	Amacı	S+T
	İnşaatın (başlama-bitiş) yılı	1965 - 1971
	Gövde dolgu tipi	Zonlu
	Gövde hacmi	4,40 hm ³
	Yükseklik (talvegden)	57,40 m
	Normal su kotunda göl hacmi	53,13 hm ³
	Normal su kotunda göl alanı	2,80 km ²
	Sulama alanı	11 876 ha
	Güç	- MW
	Yıllık Üretim	- GWh

İşletmedeki Göletler

Sıra No	Göletin Adı
1	Ankıkkaş Göleti

Ankıkkaş Göleti	Göletin Yeri	Osmaniye
	Akarsuyu	Buğdaycık
Amacı	S	
İnşaatın (başlama-bitiş) yılı	1994 - 1998	
Gövde dolgu tipi	Homojen Toprak Dolgu	
Depolama hacmi	0,615 hm ³	
Aktif Hacim	1,672 hm ³	
Ölü Hacim	0,2 hm ³	
Yükseklik (talvegden)	24,50 m	
Yükseklik (temelden)	32,50 m	
Sulama Alanı	285 ha	
Proje rantabilitesi	1,96	

B.1.2. Yeraltı Suları

Osmaniye ovası yer altı suyu rezervini belirlemek ve yeraltı suyu işletme sınırlarını tespit etmek amacıyla DSİ tarafından 12 adet araştırma, 1 adet içme ve 4 adet bedel karşılığında olmak üzere toplam 17 adet kuyu açılmıştır. Açılan sondaj kuyularında akifer olarak çakıl ve konglomera geçilmiştir.

Yapılan etüdlere göre yer altı suyu akım yönü ovanın doğusundan batısına doğru olup Karaçay ve Hamus çaylarına boşalmaktadır. Yer altı suyu beslenme alanları alüvyon kumlu, çakıllı alanları ile birikinti konileri, yamaç molozları ve poliosen formasyonlarıdır.

Yer altı suyu işletmesine uygun alanda işletme amaçlı derin kuyular açılarak Akyar-Nurdağ yer altı suyu sulama (YAS) kooperatiflerine devredilmiştir. Akyar YAS Kooperatifi sulama alanının da toplam 35 adet işletme kuyusu ile 1590 Ha. alanın sulanması planlanmıştır.

Yeraltısuyu Rezervi: 84,3 hm³/ yıl
Tahsis Edilen Su Miktarı: 129,49 hm³/ yıl

	Kuyu Adedi	Tahsis (hm ³ / yıl)
İçme Suyu	141	68,50
Sanayi Suyu	46	9,82
Sulama Suyu	585	51,17
Toplam	772	129,49

Çizelge B.5- İlimizin Yeraltısuyu Potansiyeli (DSİ 6. Bölge Müdürlüğü, 2012)

Kaynağın İsmi	hm ³ /yıl
Osmaniye Ovası	48,50
Düziçi-Bahçe	35,80
Toplam	84,30

Jeotermal Kaynaklar

Haruniye(Düziçi) Kaplıcası

Haruniye kaplıcası Düziçi ilçesine bağlı Kuşcu Köyünde Mehmetoğlu mahallesinin yaklaşık 2.5 km. kadar kuzeybatısında yer almaktadır.

Çizelge B.6– Haruniye Kaplıcasına Ait Veriler (Maden Tetkik Arama (MTA), 2012)

Kaynak No	Sıcaklık(°C)	Debi (lt/Sn)
1	31.5	0.75
2	-	1
3	32.8	20
4	31.5	0.15

3 numaralı kaynağın suyu Florür içeren, kalsiyumlu, magnezyumlu, bikarbonatlı, sülfatlı termal sınıfına girmektedir. Suların tatları maden suyu özelliğindedir.

Gebeli Maden Suyu

Osmaniye iline bağlı Çardak köyünde Gökbekirler mahallesinin 450 m. Kadar güneybatısında yer almaktadır.

Çizelge B.7– Gebeli Maden Suyuna Ait Veriler (Maden Tetkik Arama (MTA), 2012)

Kaynak No	Sıcaklık(°C)	Debi (lt/Sn)
1	19	0.13
2	23	0.1

1 numaralı kaynağın suyu, magnezyumlu, kalsiyumlu, bikarbonatlı sular sınıfına girmektedir. Su tadı maden suyu tadındadır.

B.1.2.1. Yeraltı Su Seviyeleri

Bu konuda veri bulunmamaktadır. DSİ Genel Müdürlüğünden istenilen veriler temin edilememiştir.

B.1.3. Denizler

İlimizin denize kıyısı bulunmamaktadır.

B.2. Su Kaynaklarının Kalitesi

Veri bulunmadığı için çizelge düzenlenmemiştir. DSİ Genel Müdürlüğünden istenilen veriler temin edilememiştir.

B.3. Su Kaynaklarının Kirlilik Durumu

B.3.1. Noktasal kaynaklar

B.3.1.1. Endüstriyel Kaynaklar

Osmaniye’de bulunan sanayi kuruluşları ve atıksu arıtma tesisleri hususunda bilgiler tablo halinde aşağıda belirtilmiştir.

Çizelge B.8– Osmaniye İli Endüstriyel Atıksu Arıtma Tesisi Durumu (ÇŞİM,2012)

Sıra No	Kurum/Kuruluş İşletme	Yeri/Mevkii	Kapasitesi M ³ /gün	Deşarj Yeri ve Koordinatı:
1	Başer Kimya Deterjan San. A.Ş.	Bahçe	216	Geri Dönüşüm
2	İşleroğulları Et Gıda San. Tic. Ltd. Şti	Cevdetiye	60	Kuru Dere Yatağı
3	M.M.Tiftik Kardeşler Nak. İnş. Eml. Pet. Tar.Üm.Paz.San.Tic.Ltd.Şti.	Toprakkale	66	Geri Dönüşümlü
4	Çimsa Çimento San. ve Tic. A.Ş.	Toprakkale	64	Geri Dönüşümlü
5	Düziçi Hazır Beton İnş. Taah. Mad. Gıd. Taş. Tem.Güv.Hiz.Tic. Ltd.Şti.	Düziçi	6	Geri Dönüşümlü
6	KadirliBetonİnş.Mad. Nakl.İml.İth.İhr.Pz.San.Ve Tic.Ltd.Şti	Kadirli	13	Geri Dönüşümlü
7	Çimko Çimento Ve Beton Sanayi Tic. A.Ş.	Toprakkale	2176	Geri Dönüşümlü
8	Egehan Rendering Tesisi	Bahçe	26	Geri Dönüşümlü
9	Düziçi Plastik Hammadde İml.Tar.Üm.San.Tic.Ltd.Şti.	Düziçi	800	Geri Dönüşümlü
10	Barit Maden Türk A.Ş.	Bahçe	100 m3/saat	Geri Dönüşümlü (Teknik Rapor ile uygun görüldü)
11	Ergaz San.A.Ş.	Toprakkale	4m3/ay	Geri Dönüşümlü (Teknik Rapor ile uygun görüldü)

B.3.1.2. Evsel Kaynaklar

Osmaniye il merkezimiz dışında ilçelerimizde kanalizasyon sistemlerinin arıtma tesisiyle sonuçlanmamasından dolayı arıtılmadan akarsulara verilen atıksular su kirliliğine neden olmaktadır

Çizelge B.9– Osmaniye İli Atıksu Arıtma Tesisine Ait Veriler (ÇŞİM,2012)

Sıra NO	Atıksu Arıtma Tesisinin Hizmet Verdiği Belediye Ve Yerleşim Alanları	Hizmet Ettiği Nüfus(kişi)	Kapasitesi (m3/gün)	Mevcut Durumu	Deşarj Yeri ve Deşarj Noktası Koordinatı
1	OSMANİYE	205.000	70.000	Fiziksel Biyolojik (Damlatmalı Filtre)	X:36.2451410293 Y:37.1178351314 Hamus Çayı

B.3.2. Yayılı Kaynaklar

B.3.2.1. Tarımsal Kaynaklar

İlimizin 1.250.120 dekar işlenen tarım arazisinin 859.580 dekarı sulanabilir durumda olup, bunun 662.628 dekarı sulanmaktadır. Sulanan tarım arazisinin tahmini olarak % 88,5'i (586.628 da) yüzey sulama, % 10'u (66.000 da) yağmurlama sulama, % 1,5'i de (10.000 da) damlama sulama ile sulanmaktadır (bu veriler kesin veriler olmayıp kurumumuzca hazırlanmış tahmini verilerdir). Gübre ve pestisit kullanımı ile ilgili olan bilgiler B.6.4 başlığı altında verilmiştir.

İlimizde 4 adet baraj, 1 adet gölet ve 1 adet regülatör (Cevdetiye) sulama kaynağı olarak hizmet vermektedir. Ayrıca akarsulardan, su sondaj kuyularından (çakma kuyulardan) ve drenaj kanallarından da tarımsal amaçlı sulama yapılmaktadır.

Çizelge B.10– Tarım Arazilerinin Sulanma Durumu ve Su Kaynakları (da) (Gıda,Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü-2012)

İlçeler	Toplam Tarım Alanı (da)	Sulanan Alan (da)		Sulanan Toplam Alan (da)	Sulanamayan Alan (da)
		Devlet Sulaması (da)	Halk Sulaması (da)		
Merkez	311.587	139.606	10.820	150.426	161.161
Bahçe	52.250	2.680	6.650	9.330	42.920
Düziçi	202.120	90.860	3.330	94.190	107.930
Hasanbeyli	38.060	-	5.170	5.170	32.890
Kadirli	454.384	255.340	7.498	262.838	191.546
Sumbas	123.616	95.450	224	95.674	27.942
Toprakkale	68.103	38.684	6.316	45.000	23.103
Toplam	1.250.120	622.620	40.008	662.628	587.492

Çizelge B.11– İlimizdeki Arazi Sınıfları Durumu (Gıda,Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü-2012)

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII	VIII	Toplam
Tarım Arazisi	51.860	20.525	18.938	13.780	0	10.626	9.283	0	125.012
Tarım Dışı Arazi	1.455	1.097	1.450	4.135	0	10.931	167.644	10.738	197.450
Toplam Arazi	53.315	21.622	20.388	17.915	0	21.557	176.927	10.738	322.462

B.3.2.2. Diğer

İlimiz içerisinde bulunan vahşi depolama sahaları: Osmaniye İl Merkezi atıkları Yaveriye Köyü, Karabahadır mevkii adresinde ormanlık alanda depolanmaktadır. Kadirli İlçesi atıklarının depolandığı vahşi depolama sahası Karakütük Köyü, Domuzlu Tepe mevkii, 102 nolu bölme/Kadirli adresinde yer almaktadır. Diğer belediyelere ait vahşi depolama sahaları hakkında veri bulunmamaktadır.

B.4. Sektörel Su Kullanımları ve Yapılan Su Tahsisleri

B.4.1. İçme ve Kullanma Suyu

B.4.1.1 Yüzeysel su kaynaklarından kullanılan su miktarı ve içmesuyu arıtım tesisi mevcudiyeti

İlin İçme-Kullanma Suyu Kaynak ve İsale Sistemleri açısından Genel Durumu:

İlimizin ihtiyacı olan içme suyunun %45'i doğal kaynaklardan ve %55'i kuyulardan sağlanmaktadır. İçme suyu kaynaklarının kapasitesi; 750 lt/sn'dir. Suların iletildiği boru kalitesi ve uzunlukları; çelik, as pes, PVC, 22 km terfi hattı.

Bahçe İlçesinin içme ve kullanma suyu 400m yükseklikten 13 km uzunluğunda cazibeli olarak ilçe merkezine gelmektedir

Hasanbeyli İlçesinin içme ve kullanma suyu kaynakları:

-Ayvalıdere Pınarı yeri Ayvalıdere mevki. Kapasitesi 360.000m³

-Söğütlü Pınarı Yeri Kozdere mevki. Kapasitesi 1.168.000m³

-Almanpınarı Yeri Merkez Mah.Almanpınarı Yaylası. Kapasitesi 164.250m³ olup, suların iletiildiği borular aspes plastiktir. Uzunluğu 6.000m² dir.

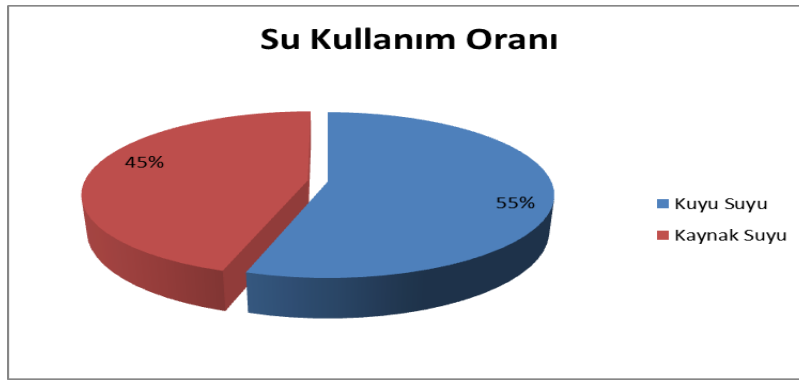
Kadirli İlçesinin içme suyu kaynağı Kalealtı mevkidir. Kapasitesi 400-450 lt/sn Çeşitli çaplarda asbest, PVC ve pik borulardan oluşan su borularının uzunluğu şehir içinde 150 km'dir. Ana ishale hattının uzunluğu 24.121 km'dir.

Kırımtlı Beldesinin içmesuyu deposu (kuyu suyu) 300 ton kapasiteli ve 9 km isale hattına sahiptir.

Düziçi İlçesinin içme ve kullanma suyu kendi cazibesi ile 15 km mesafeden gelmekte olup şehir şebekesi mevcuttur.

Atalan Beldesinin içme ve kullanma suyu iki kuyudan sağlanmakta olup içme suyu kaynaklarından 250 m³ su alınmaktadır. İçme suyu plastik borularla iletimindedir. İçme suyu ana hattının uzunluğu 4 km'dir.

Toprakkale İlçesinde içme suyu kaynaklarının kapasiteleri; Karataş Mahallesi 2.160.000 m³/yıl, Tepe, Dağistan, Kışla Mahalleleri 378.000 m³/yıl'dır. İçme sularının iletiildiği boru uzunluğu 10.000 m'dir.

Grafik B.1. İlimizde (2012) Yılı Belediyeler Tarafından İçme ve Kullanma Suyu Şebekesi İle Dağıtılmak Üzere Temin Edilen Su Miktarının Kaynaklara Göre Dağılımı ((DSİ 6. Bölge Müdürlüğü,2012)

B.4.1.2. Yeraltı su kaynaklarından temin edilen su miktarı ve içmesuyu artırım tesisi mevcudiyeti

Çizelge B.12- İlimizdeki Yeraltı Su Kaynakları (DSİ, 2012)

Ova Adı	Etüd Edilen Yıllık İşletme Rezervi (Hm ³ /yıl)	Tahsis (Hm ³ /yıl)	Fiili Kullanım (Hm ³ /yıl)	AÇIKLAMALAR:
Osmaniye (Merkez)	48.5	28.5	28.320	Osm-Akyar Su Koop:3.8hm ³ /yıl Nurdağı Sulama Koop: 11.8hm ³ /yıl Kullanma Belgeli Şahıs Kuyularına: 11.320 hm ³ /yıl Y.Altı Su Tah.Edilm.
Düziçi (Haruniye)	30.5	29.270	25.5	Haruniye Sulama Birliği 19.1hm ³ /yıl Kullanma Belgeli Şahıs Kuyularına: 84 hm ³ /yıl Y.Altı Su Tah.Edilm.
Kadirli	35	15	17	Kadirli Kümbet Sulama Koop: 15 hm ³ /yıl yer altı suyu tahsis edilmiştir.
TOPLAM	114	72.77	70.82	

Tablolar, DSİ'den gelen bilgiler doğrultusunda doldurulmuş olup, elimizde konu ile ilgili başka bir bilgi bulunmamaktadır. Bununla birlikte ilimizde mevcut içme suyu arıtma tesisi bulunmamaktadır.

Karaçayın doğduğu Gürdük Kaynağı ilin en önemli yer altı su kaynağı, Orta Amanosların Zorkun Yaylası ile Cebel Bucağı arasında bulunur. Kaynağın bir kısmı Osmaniye Merkez İlçe İçme suyu ihtiyacı için kaptajlara alınmıştır.

B.4.1.3. İçme Suyu temin edilen kaynağın adı, mevcut durumu, potansiyeli vb.

Çizelge B.13- İlimizdeki İçme Suyu Kaynakları (İlçe Belediye Başkanlıkları,2012)

Yerleşim Birim Adı	Kaynağın Adı	Kapasitesi
Osmaniye Merkez		750lt/sn
Bahçe		Yaz aylarında 100 lt/sn Kış aylarında ise 35 lt/sn
Düziçi		47lt/sn
Hasanbeyli	Ayvalı Dere Pınarı	360.000m ³ /yıl
Hasanbeyli	Söğütlü Pınar	1.168.000m ³ /yıl
Hasanbeyli	Alman Pınarı	164.250m ³ /yıl
Hasanbeyli	Fındıklı Pınarı	-
Kadirli	Kalealtı pınarı	400lt/sn
Kadirli	YSE Derin kuyu	25lt/sn
Kadirli	Balıklağ Pınarı	500lt/sn
Sumbas	Gaffarlı Kaynak Suyu	5lt/sn

B.4.2. Sulama

İlimizdeki tarım yapılan alanlar:

21.608,88 ton/yıl gübre tüketimi vardır. İlimizde toplam 1.250.120 dekar tarım alanı vardır. Ayrıca: 358,11 ton/yıl toplam tarım ilacı tüketimi vardır. İlimiz sınırları içerisinde Organik Tarım alanı bulunmamaktadır.

Çizelge B.14 -Tarım Arazilerinin % Dağılımı (Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü,2012)

Tarım Alanı Türü	Alan (da)	%
Tarla Ziraatı Alanı	1.065.656	85,2
Meyve Alanı	136.384	10,9
Sebze Alanı	44.175	3,5
Nadas Alanı	3.905	0,3
Toplam	1.250.120	

B.4.2.1. Salma sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı

Veri bulunamamıştır. DSİ 6. Bölge Müdürlüğünden veriler temin edilememiştir.

B.4.2.2. Damlama, yağmurlama veya basınçlı sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı

Veri bulunamamıştır. DSİ 6. Bölge Müdürlüğünden istenilen veriler temin edilememiştir

B.4.3. Endüstriyel Su Temini

Osmaniye Organize Sanayi Bölgesinde kullanılmakta olan endüstriyel suyun tamamı, bölge içerisinde açtırılan su sondaj kuyularından temin edilmektedir. 5 Adet su sondaj kuyusundan toplam 88 lt/sn su temin edilebilmektedir.

Kadirli Organize Sanayi Bölgesinde kullanılmakta olan endüstriyel suyun tamamı Balıkağı gözünden döşenmiş olan isale hattından karşılanmaktadır.

B.4.4. Enerji Üretimi Amacıyla Su Kullanımı

Çizelge B.15- İlimizde Bulunan Hidroelektrik Santrallerinin Verileri (DSİ Genel Müdürlüğü 2012)

ENERJİ				
Hidroelektrik enerji				
Ön inceleme ve master planı tamamlanan	37 MW	%4	170 GWh/yıl	% 5
1 OSMANİYE REG VE HES	12 MW		42 GWh/yıl	
2 MİSİS HES	5 MW		16 GWh/yıl	
3 CEVDETİYE HES	20 MW		112 GWh/yıl	
Planlama ve kesin projesi tamamlanan	40 MW	%5	142 GWh/yıl	%5
1 YARPUZ HES	2 MW		10 GWh/yıl	
2 ÖNER HES	4 MW		23 GWh/yıl	
3 ÇONA REG VE HES	10MW		32 GWh/yıl	
4 KARAÇAY II.REG VE HES	9 MW		22 GWh/yıl	
5 TAHTALI HES	2 MW		7 GWh/yıl	
6 ASYA HES	1 MW		3 GWh/yıl	
7 SAĞLAM I-II HES	3 MW		11 GWh/yıl	
8 KARAPINAR REG.VE HES	5 MW		16 GWh/yıl	
9 DALÇA REG VE HES	5 MW		19 GWh/yıl	
İnşa halinde olan	36 MW	% 4	118 GWh/yıl	% 4
1 ÜÇGEN HES	4 MW		13 GWh/yıl	
2 EREM HES	3 MW		12 GWh/yıl	
3 GÖKBOYUN HES	5 MW		17 GWh/yıl	
4 AKÇAKOYUN HES	7 MW		16 GWh/yıl	
5 HÖÇGÖREN HES	12 MW		40 GWh/yıl	
6 KÖROĞLU HES	6 MW		19 GWh/yıl	
İşletmede olan	773 MW	% 87	2 682 GWh/yıl	%86
1 HORU HES	8 MW		25 GWh/yıl	
2 SAYAN HES	12 MW		47 GWh/yıl	
3 ASLANTAŞ BARAJI VE HES	138 MW		605 GWh/yıl	
4 BERKE BARAJI VE HES	510 MW		1 669 GWh/yıl	
5 KALEALTI HES	27 MW		52 GWh/yıl	
6 DEĞİRMENDERE HES	0,50 MW		1 GWh/yıl	
7 KARAÇAY REG VE HES	0,4 MW		3 GWh/yıl	
8 CEYHAN HES	63 MW		249 GWh/yıl	
9 SABUNSUYU II HES	7 MW		21 GWh/yıl	
10 YAMAÇ HES	5 MW		10 GWh/yıl	
İl hidroelektrik enerji toplamı	885MW	% 100	3 112GWh/yıl	%100
İşletmede olan termik santraller	Bulunmamaktadır		Bulunmamaktadır	

Çizelge B.16- Su, Toprak Kaynakları ve Hidroelektrik Enerji Potansiyeli Verileri (DSİ,2012)

GENEL BİLGİLER		BİRİMİ
Yüzölçümü	3 222	km ²
Rakım	500	m
Yıllık ortalama yağış	846	mm
Ortalama akış verimi	9,8	l/s/km ²
Ortalama akış/yağış oranı	0,37	

SU KAYNAKLARI POTANSİYELİ			
Yerüstü suyu	1 000	hm ³ /yıl	
Yeraltı suyu	160	hm ³ /yıl	Yeraltı suyu
Toplam su potansiyeli	1.120	hm³/yıl	
Doğal göl yüzeyleri*	-	ha	
Baraj rezervuarı yüzeyleri	2.811	ha	
Aslantaş barajı	2 384	ha	(6 050 ha)
Mehmetli barajı	290	Ha	
Kalecik barajı	136	Ha	
Seddelemeli rezervuar yüzeyleri	-	Ha	
Gölet rezervuarı yüzeyleri*	-	Ha	
Akarsu yüzeyleri**	237	Ha	
Ceyhan nehri ve kolları	237	Ha	
Toplam su yüzeyi	3 048	Ha	

B.4.5. Rekreatiyonel Su Kullanımı

Bu konuda veri bulunmamaktadır. DSİ 6. Bölge Müdürlüğünden veri temin edilememiştir.

B.5. Çevresel Altyapı

B.5.1. Kentsel Kanalizasyon Sistemi ve Hizmeti Alan Nüfus

İl merkezinde kanalizasyon sistemi mevcut olup, evsel atıksular kanalizasyon sistemiyle toplanıp arıtma tesisinde arıtıldıktan sonra hamus çayına verilmektedir. Diğer Belediyelerimizdeki durum ise aşağıdaki gibidir:

Osmaniye Belediyesinin Nüfusu 209.255 kişi, kanalizasyona bağlanma oranı %90 ve AAT mevcuttur. Bahçe Belediyesinin Nüfusu 13.117 kişi, kanalizasyona bağlanma oranı %87 ve AAT yoktur. Düziçi Belediyesinin Nüfusu 43.048 kişi, kanalizasyona bağlanma oranı %45 ve AAT yoktur. Hasanbeyli Belediyesinin Nüfusu 2.302 kişi, kanalizasyona bağlanma oranı %0 ve AAT yoktur. Kadirli Belediyesinin Nüfusu 83.618 kişi, kanalizasyona bağlanma oranı %89 ve AAT yoktur. Sumbas Belediyesinin Nüfusu 2.050 kişi, kanalizasyona bağlanma oranı %0 ve AAT yoktur. Toprakkale Belediyesinin Nüfusu 9.677 kişi, kanalizasyona bağlanma oranı %0 ve AAT yoktur. Kanalizasyona bağlanma oranları hakkında yıllara göre herhangi bir veri bulunmadığından konu ile ilgili olan grafik hazırlanamamıştır.

Çizelge B.17 – İlimizde(2012)Yılı Kentsel Atıksu Arıtma Tesislerinin Durumu(ÇŞİM,2012)

Yerleşim Yerinin Adı	Belediye Atıksu Arıtma Tesisleri/ Deniz Deşarjı Olup Olmadığı?			Belediye Atıksu Arıtma Tesisleri Türü			Mevcut Kapasitesi (ton/gün)	Arıtılan /Deşarj Edilen Atıksu Miktarı (m ³ /sn)	Deşarj Noktası koordinatları	Deniz Deşarjı	Hizmet Verdiği Nüfus	Oluşan AAT Çamur Miktarı(ton/gün)
	Var	İnşa/plan aşamasında	Yok	Fiziksel	Biyolojik	İleri						
İl Merkezi Osmaniye	Var			X	X		70.000	33.000	X:36.2451410293 Y:37.1178351314		205.000	5.110 ton/yıl
İlçeler	Kadirli		Plan Aşamasında									
	Düziçi		İnşaat aşamasında									
	Bahçe		İnşaat aşamasında									

Belediyelerin atıksu arıtma tesis(ler)inden çıkan arıtma çamurları ile ilgili 2012 yılına ait analizi verisi bulunmamaktadır..

B.5.2. Organize Sanayi Bölgeleri (OSB) ve Münferit Sanayiler Atıksu Altyapı Tesisleri

Osmaniye il sınırları içerisinde işletmede olan 2 adet OSB bulunmaktadır. Osmaniye OSB'nin atıksu arıtma tesisi Nisan 2009'da işletmeye alınmıştır. Kadirli OSB; Arıtma tesisi bulunmamakta olup Kadirli Belediyesi kanalizasyon sistemine bağlıdır.

Çizelge B.18– İlimizdeki (2012) Yılı OSB'lerde Atıksu Arıtma Tesislerinin Durumu (Osmaniye OSB Müdürlüğü, 2012)

OSB Adı	Mevcut Durumu	Kapasitesi (ton/gün)	AAT Türü	AAT Çamuru Miktarı (ton/gün)	Deşarj Ortamı	Deşarj Koordinatları
Osmaniye Organize Sanayi Bölgesi	Faal	Arıtma Tesis kapasitesi 3.600 m ³ /gün'dür.	Fiziksel, kimyasal ve biyolojik arıtma esaslıdır.	2,5-3 ton/gün (1 yılda 260 gün çamur çekilmektedir.)	Alıcı ortam (Erzin sulama kanalına ait taşkın koruma kanalının denize 1km.kalan noktası)	508962,61 (Y) 4089281,16 (X)

OSB'lerin atıksu arıtma tesisinden çıkan arıtma çamurunun analizi verisi bulunmamaktadır.

B.5.3. Katı Atık Düzenli Depolama Tesisleri

İlimizde düzenli depolama sahası bulunmamakta olup, katı atıklar vahşi olarak depolanmaktadır.

B.5.4. Atıksuların Geri Kazanılması ve Tekrar Kullanılması

İlde bu kapsamda yapılan çalışma bulunmamaktadır.

B.6. Toprak Kirliliği ve Kontrolü

B.6.1. Noktasal Kaynaklı Kirilenmiş Sahalar

“Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirilenmiş Sahalara Dair Yönetmelik” ve “Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirilenmiş Sahalara Dair Yönetmelik Yeterlilik Belgesi Tebliği” kapsamında ilimizde yapılmış çalışma bulunmamaktadır. Veri bulunmadığı için gerekli olan tablolar düzenlenememiştir.

B.6.2. Arıtma Çamurlarının toprakta kullanımı

Arıtma çamurlarının toprakta kullanımında gerekli tedbirlerin alınması esaslarını sürdürülebilir kalkınma hedefleriyle uyumlu bir şekilde belirlemeyi amaçlayan “Evsel ve Kentsel Arıtma Çamurlarının Toprakta Kullanılmasına Dair Yönetmelik” (EKAÇTKDY) kapsamında verilmiş izin ve çalışma bulunmamaktadır. Osmaniye İlinde atıksu arıtma tesisi sadece il merkezinde bulunmaktadır. Osmaniye Belediyesine ait AAT 'den kaynaklanan 5.110 ton/yıl arıtma çamuru arıtma tesisi içindeki boş arazide biriktirilerek bertaraf edilmektedir. Osmaniye Organize Sanayi Bölgesine ait AAT 'den kaynaklanan 2.5-3 ton/gün arıtma çamuru tesis içerisinde biriktirmektedir. Belediyelerden kaynaklanan arıtma çamurunun ve sanayiden kaynaklanan arıtma çamurlarının analiz verileri bulunmadığı için bilgi verilememiştir.

B.6.3.Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin yapılan çalışmalar

Madencilik Faaliyetleri İle Bozulan Arazilerin Doğaya Yeniden Kazandırılması Yönetmeliği kapsamında, yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten bu yana İlimizde hazırlanmış 9 adet Doğaya Yeniden Kazandırma Planı ve Kum Çakıl Ve Benzeri Maddelerin Alınması, İşletilmesi ve Kontrolü Yönetmeliği kapsamında ise 7 adet Doğaya Yeniden Kazandırma Planı bulunmaktadır.

B.6.4. Tarımsal Faaliyetler İle Oluşan Toprak Kirliliği

İlde kullanılan gübre (bitki besin maddesi bazında), pestisit miktarları kapsamında veriler ile düzenlenmiş çizelgeler aşağıda yer almaktadır.

Çizelge B.19- İlimizde (2012) Yılında Kullanılan Ticari Gübre Tüketiminin Bitki Besin Maddesi Bazında ve Yıllık Tüketim Miktarları (Osmaniye Gıda,Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü, 2012)

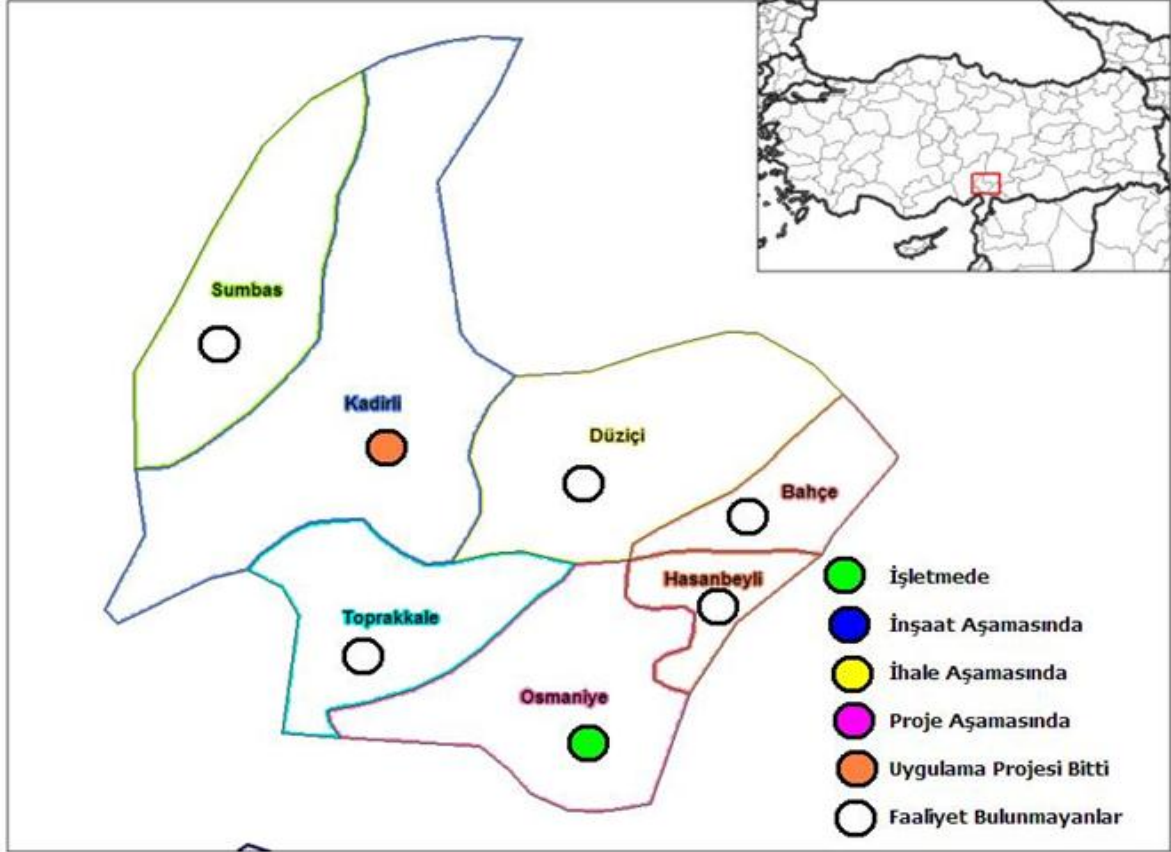
Bitki Besin Maddesi (N,P,K olarak)	Bitki Besin Maddesi Bazında Kullanılan Miktar (ton)	İlde Ticari Gübre Kullanılarak Tarım Yapılan Toplam Alan (ha)
Azot	15.779,38	-
Fosfor	5.372,62	-
Potasyum	449,88	-
TOPLAM	21.601,88	-

Çizelge B.20- İlimizde (2012) Yılında Tarımda Kullanılan Girdilerden Gübreler Haricindeki Diğer Kimyasal Maddeleri (Tarımsal İlaçlar vb) (Osmaniye Gıda,Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü, 2012)

Kimyasal Maddenin Adı	Kullanım Amacı	Miktarı (ton)
İnsektisitler	Böcek Öldürücü	79,50
Herbisitler	Yabancı Ot Öldürücü	129,70
Fungisitler	Mantar Öldürücü	130,20
Rodentisitler	Kemirgen Öldürücü	0,01
Nematositler	Nematod Öldürücü	-
Akarisitler	Akar, Kırmızı Örümcek Öldürücü	18,70
TOPLAM		358,11

B.7. Sonuç ve Değerlendirme

İlimizdeki arıtma tesislerinin mevcut durumları aşağıdaki haritada gösterilmiştir.

Harita B.2 -İlimizdeki Arıtma Tesislerinin Mevcut Durumu (ÇŞİM,2012)

İlimizde işletmede olan Osmaniye Atıksu Arıtma Tesisi Fiziksel-Biyolojik (Damlatmalı Filtre) arıtma olarak kurulmuş olup, kapasitesi 70.000m³/gün'dür. 2012 yılında arıtma tesisinde 12 kez numune alınmış, numune sonuçlarında olumsuz bir durum tespit edilmemiştir.

İl sınırları içerisinde Düziçi ve Bahçe Belediye Başkanlığına ait atıksu arıtma tesisleri inşaat aşamasındadır. Atıksu arıtma tesisi proje aşamasında olan belediyeler ise aşağı çizelgede sunulmuştur. İli sınırları içerisinde mevcut durumda atıksu arıtma tesisi ihale aşamasında olan belediye bulunmamaktadır.

Çizelge B.21- İlimizde Proje Aşamasında Olan Atıksu Arıtma Tesisleri (ÇŞİM,2012)

S.NO	ATIKSU ARITMA TESİSİNİN HİZMET VERECEĞİ BELEDİYE VE YERLEŞİM ALANLARI	Hizmet Ettiği Nüfus(kişi)	Eylem Planı Takviminde Bitirme Yılı	Mevcut Durumu
1	KADIRLI	82.000		AAT PROJESİ İLERİ ARITMAYI KAPSAYACAK ŞEKİLDE HAZIRLANDI. 16.02.2009 TARİHİNDE İLLER BANKASI TARAFINDAN ONAYLANDI. DSİ TAŞKIN SAHASI İÇİN SET OLUŞTURDUĞUNDAN İNŞAAT İHALESİ YAPILMADI. Yer tespiti yapıldıktan sonra DSİ tarafından taşkın alanı olduğu gerekçesiyle uygun bulunmamış ve ıslah yapılması gerektiğini, ıslah yapılmadan yapılamayacağını söylemiş. ıslah çalışmaları tamamlanmıştır.
2	DÜZİÇİ	42.000		İnşaat Aşamasında

Osmaniye il sınırları içerisinde 2 adet Organize Sanayi Bölgesi bulunmaktadır. Osmaniye OSB'nin atıksu arıtma tesisi Nisan 2009'da işletmeye alınmıştır. Deşarj yeri konusunda sıkıntının çözümü konusunda: Erzin Taşkın Koruma Kanalı ile Kısık Boğazı Taşkın Koruma Kanalının birleştiği noktanın 250m mansabına arıtılmış atık suyun deşarjının yapılması için Mayıs 2011 sonuna kadar OSB Müdürlüğüne (inşaatın yapılarak işletmeye alınması konusunda) Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü tarafından 01.10.2010 tarih 16950 sayılı yazı ile süre verilmiştir. Kadirli OSB: Arıtma tesisi bulunmamakta olup Kadirli Belediyesi kanalizasyon sistemine bağlıdır.

Kaynaklar

- Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü
- Devlet Su İşleri 6.Bölge Müdürlüğü
- Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
- Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü
- Maden Tetkik Arama
- Belediye Başkanlıkları

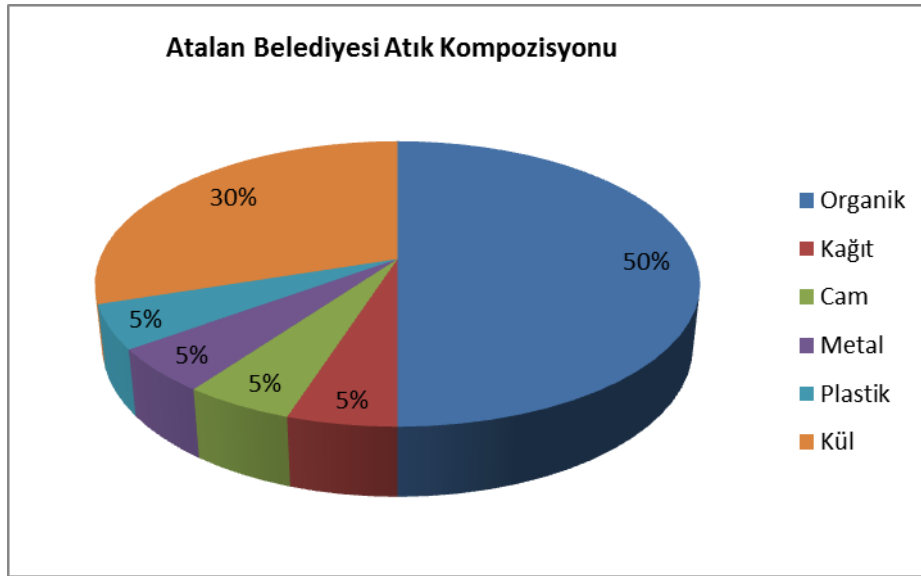
C. ATIK

C.1. Belediye Atıkları (Katı Atık Bertaraf Tesisleri)

Katı atık yönetim hizmetlerinde yaşanan en önemli problemlerden biri katı atık yönetim işletmeleri olan çok sayıda küçük belediyelerin bulunmasıdır. Belediyeler atıkların bertarafı açısından belirli bir altyapıya, deneyimli personel veya yöneticiye sahip değildir. Bu nedenle, atıkların bertarafı için daha büyük yönetim birimlerinin (Belediyeler Birliği gibi) kurulmasını teşvik etmek önem taşımaktadır. Böylece, sınırlı kaynaklardan maksimum avantaj sağlanacak şekilde yararlanılabilir ve büyük ölçekli işletmeler ve büyük tesisler ortaklaşa kullanılarak daha fazla verim elde edilebilir. İlimizde akarsu kenarları, ormanlık alanlar, tarım arazileri çöp deponi alanları olarak seçilmekte ve bu yerlerde vahşi depolama şeklinde katı atıklar bertaraf edilmeye çalışılmaktadır. Evsel atıkların düzenli katı atık deponi alanlarında bertarafı gerekmektedir. Katı atıkların ve çöplerin kaynağında ayrı toplanması, taşınması, geri kazanılması ve bertarafı ilimizin öncelikli çözülmesi gerekli çevre sorunlarından biridir.

İlimizde katı atıklar, Merkez İlçe Yaveriye Köyü Karabahadır Mevkiinde vahşi şekilde depolanmaktadır. Osmaniye Katı Atık Bertaraf ve Altyapı Hizmetleri Mahalli İdareler Birliği tarafından Osmaniye vahşi depolama sahasına yapılmak üzere projesi Bakanlığımızca onaylanan Katı Atık Bertaraf Tesisi ile ilgili çalışmalar devam etmektedir.

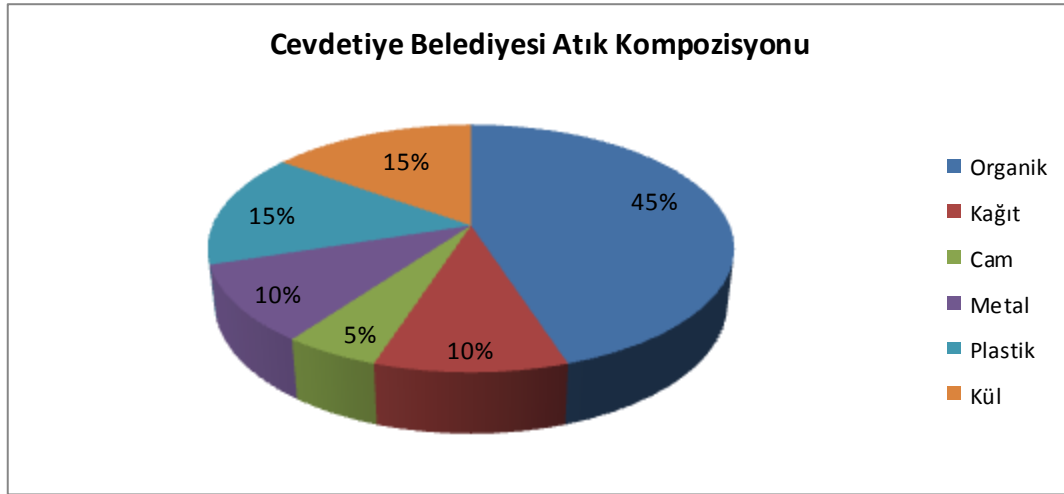
Bugünkü durumda yapılan gelişigüzel depolama, insan ve çevre sağlığı açısından büyük riskler taşımaktadır. Görüntü kirliliğine neden olmakta, hastalık yapıcı ve taşıyıcı organizmalara uygun ortam oluşturmakta, su, toprak kirliliğine neden olmakta ve yangın riski taşımaktadır.

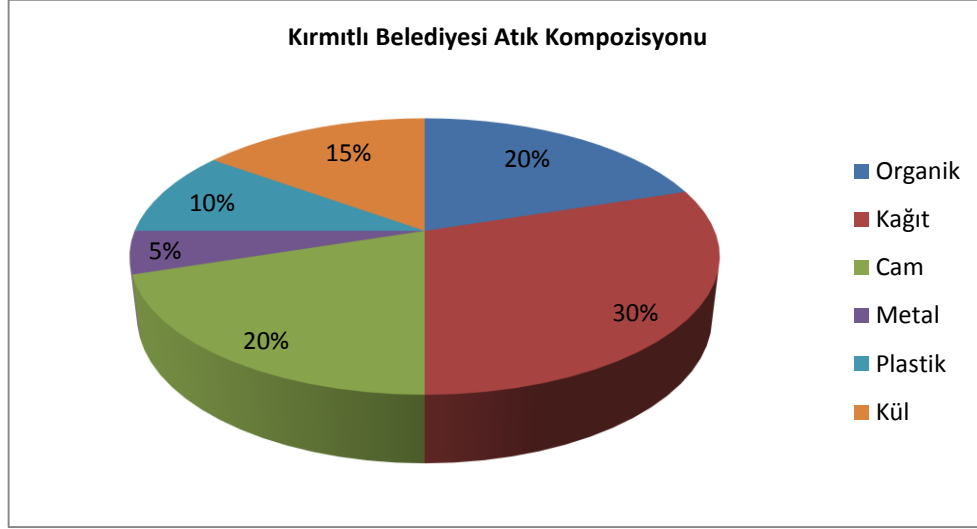
Grafik C.1- Atalan Belediyesi (2012) Yılı Atık Kompozisyonu (Atalan Belediyesi, 2013)

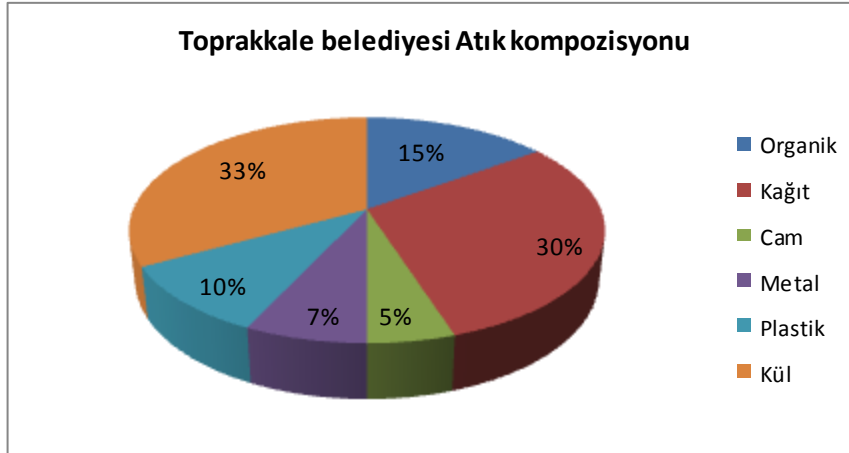
Grafik C.2- Ellek Belediyesi (2012) Yılı Atık Kompozisyonu (Atalan Belediyesi, 2013)

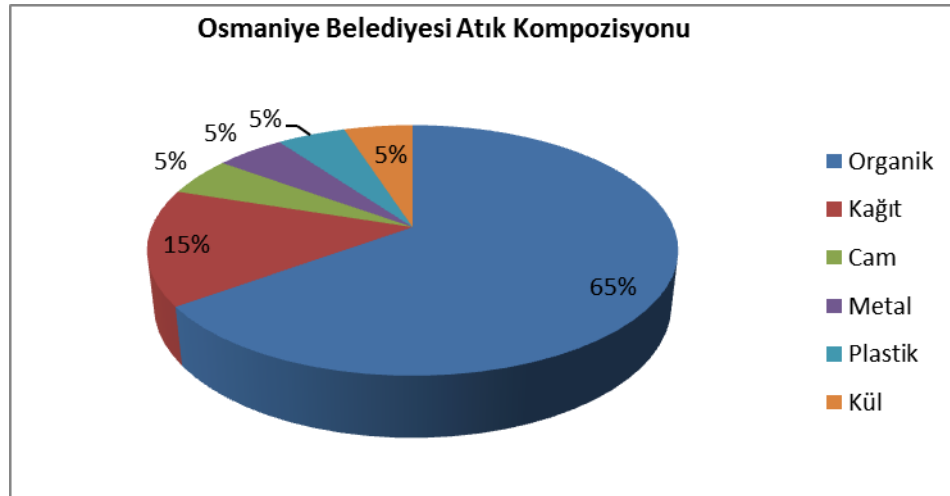
Grafik C.3- Cevdetiye Belediyesi (2012) Yılı Atık Kompozisyonu (Cevdetiye Belediyesi, 2013)

Grafik C.4- Kırmıtlı Belediyesi (2012) Yılı Atık Kompozisyonu (Kırmıtlı Belediyesi, 2013)

Grafik C.5- Toprakkale Belediyesi (2012) Yılı Atık Kompozisyonu (Toprakkale Belediyesi, 2013)

Grafik C.6- Osmaniye Belediyesi (2012) Yılı Atık Kompozisyonu (Osmaniye Belediyesi, 2013)

Çizelge C.1 – İlimizde 2012 Yılı İçin İl/İlçe Belediyelerince Toplanan ve Birliklerce Yönetilen Katı Atık Miktar ve Kompozisyonu
(Belediye Başkanlıkları, 2012)

İl/İlçe Belediye veya Birliğin Adı	Birlik ise birliğe üye olan belediyeler	Nüfus		Toplanan Ortalama Katı Atık Miktarı (ton/gün)		Geri Kazanılan Ortalama Atık Miktarı (ton/gün)		Kişi Başına Üretilen Ortalama Katı Atık Miktarı (kg/gün)		Atık Kompozisyonu (yıllık ortalama, %)					
		Yaz	Kış	Yaz	Kış	Yaz	Kış	Yaz	Kış	Organik	Kağıt	Cam	Metal	Plastik	Kül
Cevdetiye Belediyesi		3.042	3.042	3	2,5	-	-	0.986	0.821	45	10	5	10	15	15
Ellek Belediyesi		6.600	6.600	2	2	-	-	0.3	0.3	30	28	5	12	15	10
Yarbaşı Belediyesi		4.000	3.500	6,5	5	-	-	1.6	1.4	-	-	-	-	-	-
Atalan Belediyesi		1.995	1.995	0,45	0,35	-	-	0.23	0.18	50	5	5	5	5	30
Osmaniye Belediyesi		170.000	194.339	119	116,603	-	-	0.7	0.6	65	15	5	5	5	5
Kırmıtlı Belediyesi		985	985	1,5	1,5					20	30	20	5	10	15
Sumbas Belediyesi		1.500	2.100	3	4	-	-	0.2	0.2	Karışık					
Bahçe Belediyesi		20.000	13.107	10	12	-	-	1	1						
Alibeyli Belediyesi		1.740	1.740	3.200	2.200	-	-	1.89	1.26						
Mehmetli Belediyesi		2.316	2.316	3,2	3,2	-	-	1.4	1.4						
Tüysüz Belediyesi		4.913	4.913	13	10	-	-	-	-						
Toprakkale Belediyesi		9.700	9.700	3.000	2.700	-	-	0.300	0.278	15	30	5	7	10	33
İl Geneli		227.791	244.337	6.361,65	5.057,153	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Çizelge C.2 – İlimizde (2012) Yılı İl/ilçe Belediyelerde Oluşan Katı Atıkların Toplanma, Taşınma ve Bertaraf Yöntemleri ve Tesis Kapasiteleri (Belediye Başkanlıkları, 2012)

İl/ilçe Belediye Adı	Hangi Atıklar Toplanıyor?			Transfer İstasyonu Varsa Sayısı	Atık Yönetimi Hizmetlerini Kim Yürütüyor?*						Mevcut Bertaraf Yöntemi ve Tesis Kapasitesi/Birimi				
	Evsel*	Tıbbi	Diğer (Belirtiniz)		Toplama	Taşınma	Bertaraf		Düzensiz Depolama	Düzenli Depolama	Kompost	Yakma	Diğer (Belirtiniz)		
Cevdetiye Belediyesi	*	*		-	B	OS	B	OS	B	OS	*				Cevdetiye Belde Başkanlığı birlik üyesi olup bertaraf tesisi çalışmaları devam etmektedir.
Ellek Belediyesi	*	*		-	B	OS	B	OS	B	OS	*				Ellek Belde Başkanlığı birlik üyesi olup bertaraf tesisi çalışmaları devam etmektedir.
Yarbaşı Belediyesi	*	*		-	B	OS	B	OS	B	OS	*				Yarbaşı Belde Başkanlığı birlik üyesi olup bertaraf tesisi çalışmaları devam etmektedir.
Atalan Belediyesi	*	*			B	OS	B	OS	B	OS	*				Atalan Belde Başkanlığı birlik üyesi olup bertaraf tesisi çalışmaları devam etmektedir.
Osmaniye Belediyesi	*	*	Atık pil, ambalaj atığı, atık yağ, hafriyat atığı		B	OS	B	OS	B	OS	*				Osmaniye Belediyesi birlik üyesi olup bertaraf tesisi çalışmaları devam etmektedir.
Kırımtılı Belediyesi	*	*			B	OS	B	OS	B	OS	*				Kırımtılı Belediyesi birlik üyesi olup bertaraf tesisi çalışmaları devam etmektedir.
Sumbas Belediyesi	*	*			B	OS	B	OS	B	OS	*				Sumbas Belediyesi birlik üyesi olup bertaraf tesisi çalışmaları devam etmektedir.

İl/ilçe Belediye Adı	Hangi Atıklar Toplanıyor?			Transfer İstasyonu Varsa Sayısı	Atık Yönetimi Hizmetlerini Kim Yürütüyor?*						Mevcut Bertaraf Yöntemi ve Tesis Kapasitesi/Birimi				
	Evsel*	Tıbbi	Diğer (Belirtiniz)		Toplama	Taşıma	Bertaraf		Düzensiz Depolama	Düzenli Depolama	Kompost	Yıkma	Diğer (Belirtiniz)		
Mehmetli Belediyesi	*	*			B	OS	B	OS	B	OS	*				
Alibeyli Belediyesi	*	*			B	OS	B	OS	B	OS	*				
Bahçe Belediyesi	*	*			B	OS	B	OS	B	OS	*				
Tüysüz Belediyesi	*	*			B	OS	B	OS	B	OS	*				Tüysüz Belediyesi birlik üyesi olup bertaraf tesisi çalışmaları devam etmektedir
Toprakkale Belediyesi	*	*			B	OS	B	OS	B	OS	*				Toprakkale Belediyesi birlik üyesi olup bertaraf tesisi çalışmaları devam etmektedir

* Ofis işyeri dahil.

** Belediye (B), Özel Sektör (ÖS), Belediye Şirketi (BŞ)

Not: Tıbbi atıklar özel sektör tarafından toplanmaktadır. (Metro Tıbbi Atık ve Geri Dönüşüm Sanayi Tic.Lti. Şti.)

C.2. Hafriyat Toprağı, İnşaat Ve Yıkıntı Atıkları

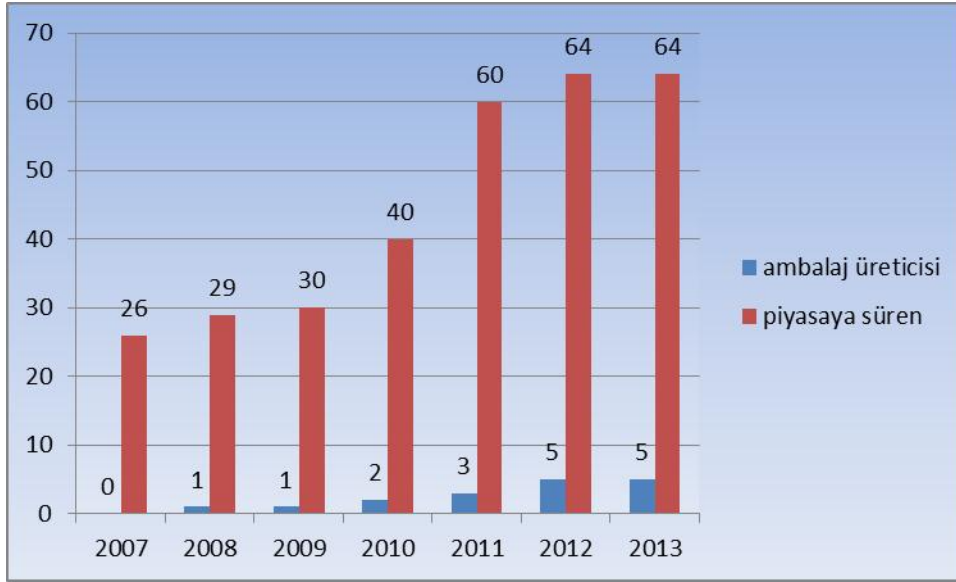
Hafriyat Toprağı İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği kapsamında ilimizde 1 adet tesise Hafriyat Toprağı Sahası/Geri Kazanım Tesisi Belgesi düzenlenmiştir. Ancak tesis henüz faaliyette değildir. Oluşan inşaat, hafriyat toprağı ve yıkıntı atığı miktarları ile ilgili herhangi bir veri bulunmamaktadır.

C.3. Ambalaj Atıkları

Bakanlığımız Mevzuatına Göre Ambalaj atıklarının çevreye zarar verecek şekilde doğrudan ve dolaylı bir şekilde alıcı ortama verilmesi yasaktır. Sağlıklı bir geri kazanım sisteminin oluşturulması için ambalaj atıklarının kaynağında ayrı toplanması esastır. Öncelikle ambalaj atıklarının oluşumunun önlenmesi, önlenemeyen ambalaj atıklarının tekrar kullanım, geri dönüşüm ve geri kazanım yolu ile bertaraf edilecek miktarının azaltılması esastır. Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği 24.08.2011 tarih ve 28035 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Yönetmelik ile, ambalaj üreticilerine, ambalajlı ürünleri piyasaya sürenlere, ithal edenlere, belediyelere, satış noktalarına ve tüketicilere çeşitli yükümlülük ve sorumluluklar verilmektedir. İlimizde 5 adet ambalaj üreticisi, 3 adet toplama ayırma tesisi, 2 adet tedarikçi ve 64 adet ambalajlı ürünü piyasaya süren firma ve 1 adet metal geri dönüşüm tesisi bulunmaktadır. Bu firmaların yönetmelikte belirtilen ilgili formların internet üzerinden doldurularak Bakanlığımıza gönderilmesi sağlanmıştır.

Çizelge C.3- İlimizdeki (2012) Yılı Ambalaj Ve Ambalaj Atıkları İstatistik Sonuçları(ATık Ambalaj Sistemi, 2012)

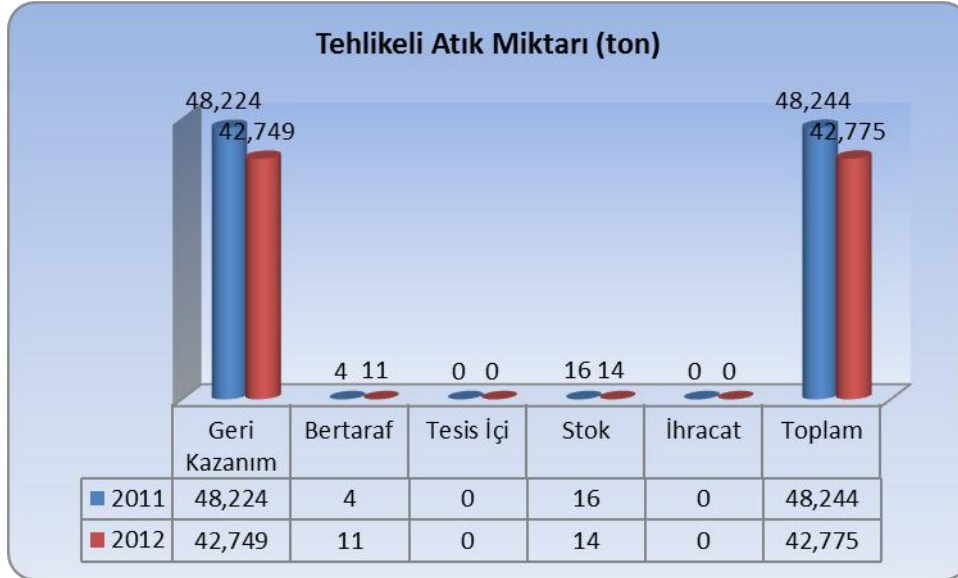
Ambalaj Cinsi	Üretilen Ambalaj Miktarı (kg)	Piyasaya Sürülen Ambalaj Miktarı (kg)	Geri Kazanım Oranları (%)	Geri Kazanılması Gereken Miktar (kg)	Geri Kazanılan Miktar (kg)	Gerçekleşen Geri Kazanım Oranı (%)
Plastik	4.878.940	1.025.672	-	-	-	-
Tekstil	20.600		-	-	-	-
Metal	-	251.720	-	-	-	-
Kompozit	-	87.560	-	-	-	-
Kağıt Karton	980.856	962.079				
Cam		-	-	-	-	-
Ahşap	-	1.042.814	-	-	-	-
Toplam	-	14.950	-	-	-	-

Grafik C.7- Ambalaj Üreticileri ve Piyasaya Sürenlerin Yıllara Göre Dağılımı (ÇŞİM,2012)

C.4. Tehlikeli Atıklar

İlimizde 42.775 ton tehlikeli atık oluşmuştur. 188 tesisi tehlikeli atık beyan yapmıştır. İlimizde henüz geri kazanım ve bertaraf tesisi bulunmamaktadır.

Grafik C.8- TABS Göre İlimizdeki Tehlikeli Atık Yönetimi (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2012)

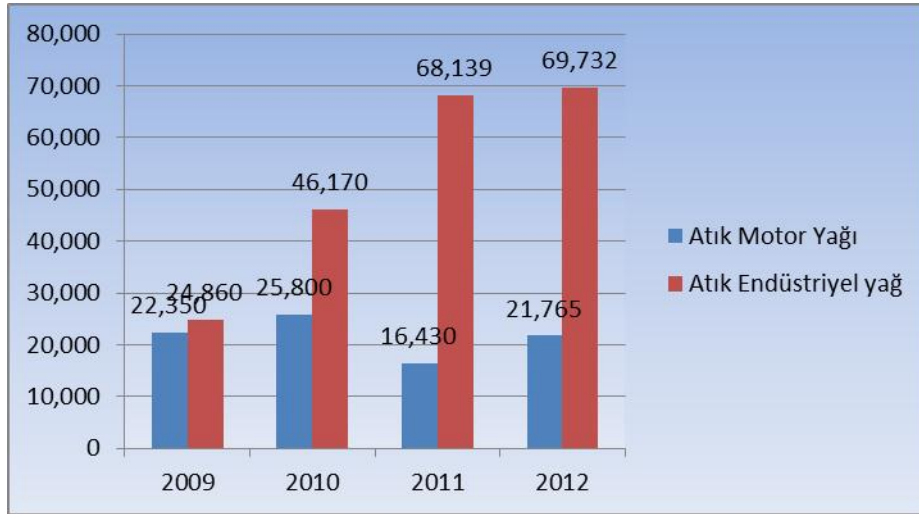
Çizelge C.4 – İlimizdeki 2012 Yılında Sanayi Tesislerinde Oluşan Tehlikeli Atıklarla İlgili Veriler (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2012)

Aktivite kodu*	Atık Kodu**	(2012) Yılı						
		Atık Miktarı (ton/yıl)	Geri Kazanım Miktarı (ton/yıl)	Geri Kazanım %' si	Geri Kazanım Yöntemi	Bertaraf Miktarı (ton/yıl)	Bertaraf %' si	Bertaraf Yöntemi
05	050103	200	-	-	-	200	100	D1
05	050103	225	-	-	-	225	100	D10
06	061302	400	-	-	-	400	100	D10
13	130701	40	-	-	-	40	100	D10
13	130703	1355	-	-	-	1355	100	D10
18	180104	483	-	-	-	483	100	D10
05	050103	100	-	-	-	100	100	D12
18	180106	35	-	-	-	35	100	D5
18	180103	107838	-	-	-	107838	100	D9
18	180104	631	-	-	-	631	100	D9
07	070214	800	800	100	R1	-	-	-
08	080113	5050	5050	100	R1	-	-	-
08	080501	250	250	100	R1	-	-	-
13	130703	964	964	100	R1	-	-	-
15	150110	15	15	100	R1	-	-	-
15	150202	36545	36545	100	R1	-	-	-
19	191211	29750	29750	100	R1	-	-	-
05	050103	300	300	100	R12	-	-	-
08	080111	4260	4260	100	R12	-	-	-
11	110198	15410	15410	100	R12	-	-	-
12	120120	97140	97140	100	R12	-	-	-
15	150110	71191	71191	100	R12	-	-	-
15	150202	4600	4600	100	R12	-	-	-
16	160107	2250	2250	100	R12	-	-	-
19	191101	1540	1540	100	R12	-	-	-
07	070214	60	60	100	R13	-	-	-
08	080111	1000	1000	100	R13	-	-	-
08	080113	1150	1150	100	R13	-	-	-
08	080113	4445	4445	100	R13	-	-	-
08	080113	780	780	100	R13	-	-	-
08	080113	380	380	100	R13	-	-	-
08	080113	6755	6755	100	R13	-	-	-
08	080115	1500	1500	100	R13	-	-	-
08	080501	60	60	100	R13	-	-	-
10	100211	5900	5900	100	R13	-	-	-
12	120116	700	700	100	R13	-	-	-
13	130701	200	200	100	R13	-	-	-
14	140603	1815	1815	100	R13	-	-	-
15	150110	690	690	100	R13	-	-	-

15	150202	65534	65534	100	R13	-	-	-
16	160107	360	360	100	R13	-	-	-
16	160111	8	8	100	R13	-	-	-
16	160213	210	210	100	R13	-	-	-
16	160305	960	960	100	R13	-	-	-
16	160709	180	180	100	R13	-	-	-
20	200121	12	12	100	R13	-	-	-
08	080119	900	900	100	R2	-	-	-
10	100207	42182030	42182030	100	R4	-	-	-
10	100308	145200	145200	100	R4	-	-	-
10	100907	4500	4500	100	R4	-	-	-
15	150110	27520	27520	100	R4	-	-	-
16	160601	33056	33056	100	R4	-	-	-
16	160107	30	30	100	R7	-	-	-

C.5. Atık Madeni Yağlar

İlimizde Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği kapsamında atık yağ üreten tesisler denetlenmekte ve oluşan atık yağların lisanslı geri kazanım ve bertaraf tesislerine gönderilmesi sağlanmaktadır. 2012 yılı içerisinde ilimizde 91.497 ton atık yağ oluşmuştur.

Grafik C.9 – İlimizdeki Atık Yağ Toplama Miktarları (ton/yıl) (Atık Beyan Sistemi, 2012)

Çizelge C.5– İlimizdeki Atık Yağ Geri Kazanım ve Bertaraf Miktarları (Atık Beyan Sistemi, 2012)

Yıl	Geri kazanım (ton)	İlave yakıt (ton)	Nihai bertaraf (ton)
2008	-	-	-
2009	46670	-	540
2010	67820	-	4150
2011	81379	-	3190
2012	88262	-	3235

İlimizde F-B Oil Mad. Yağ San. Tic. Ltd. Şti. ve Mizan Oil Tehlikeli Atık Yağ Geri Kazanımı ve Madeni Yağ İşletmesi Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi olmak üzere iki adet lisanslı atık yağ geri kazanım tesisi bulunmaktadır.

Çizelge C.6 – İlimizdeki (2012) Yılı İçin Atık Madeni Yağlarla İlgili Veriler (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü,2012)

Atık Madeni Yağ Üreten Resmi ve Özel Kurum/ Kuruluş Sayısı	Toplanan Atık Yağ Beyan Form Sayısı	Toplam Atık Madeni Yağ Miktarı (ton/yıl)		Atık Madeni Yağ Taşımak Üzere Lisans Alan		Geri Kazanım Tesisi		
		Atık Motor Yağ	Atık Sanayi Yağ	Toplam Firma Sayısı	Toplam Araç Sayısı	Sayısı		Yok
						Lisanslı	Lisanssız	
33	33	21	12	3	5	2	-	-

Çizelge C.7 – İlimizdeki Atık Yağ Geri Kazanımı Sonucu Elde Edilen Ürün Miktarları (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü,2012)

YIL	Ürün Miktarı (Ton) (Kalıp Yağı + Harman Yağı + Jüt Yağı)
2009	-
2010	-
2011	-
2012	228+46

C.6. Atık Pil ve Akümülatörler

İlimizde herhangi bir geri kazanım tesisi, geçici depolama tesisi ve APA taşıyan firma ve araç bulunmamaktadır.

C.7. Bitkisel Atık Yağlar

“Bitkisel Atık Yağların Kontrolü Yönetmelik” kapsamında yapılan denetimlerde, mevcut tesislerin oluşan bitkisel atık yağların lisanslı geri kazanım tesislerine gönderilmesi sağlanmaktadır. İlimizde herhangi bir lisanslı bitkisel atık yağ geri kazanım tesisi bulunmamaktadır.

Çizelge C.8- İlimizde (2012) Yılı İçin Atık Bitkisel Yağlarla İlgili Veriler (MOTAT, 2012)

Bitkisel Atık Yağlar İçin Geçici Depolama İzni Verilen Toplam Depo		Toplanan Bitkisel Atık Yağ Miktarı (ton)				Bitkisel Atık Yağ Taşımak Üzere Lisans Alan		Lisans Alan Geri Kazanım Tesisi	
		Kullanılmış Kızartmalık Yağ		Diğer (Belirtiniz)		Toplam Firma Sayısı	Toplam Araç Sayısı	Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)
Sayısı	Kapasitesi (ton)								
-	-	-	-	-	-	1	2	-	-

Çizelge C.9- İlimizde 2009-2012 Yılları Arasında Bitkisel Atık Yağ Taşıma Lisanslı Araç Sayısı (MOTAT, 2012)

	2009	2010	2011	2012
Lisanslı Araç Sayısı	-	-	-	1

C.8. Poliklorlu Bifeniller ve Poliklorlu Terfeniller

12 Kalıcı Organik Kirlenicilerden biri olan PCB'ler bir grup aromatik klorlu bileşik olan poliklorlu bifenillere verilen genel isimdir. PCB'lerin zararlı etkileri, bu maddelerle kirlenmiş gıda ve içecekler tüketildiğinde veya bu maddeler tenneffüs edildiğinde, yutulduğunda ya da deriyle temas ettiğinde ortaya çıkmaktadır. PCB'ler bertaraf veya başka herhangi bir amaçla yakıldıklarında tam bir yanma meydana gelmezse, çok daha zararlı etkilere sahip furanlar (PCDF) ve dioksinler (PCDD) yan ürün olarak ortaya çıkmaktadır.

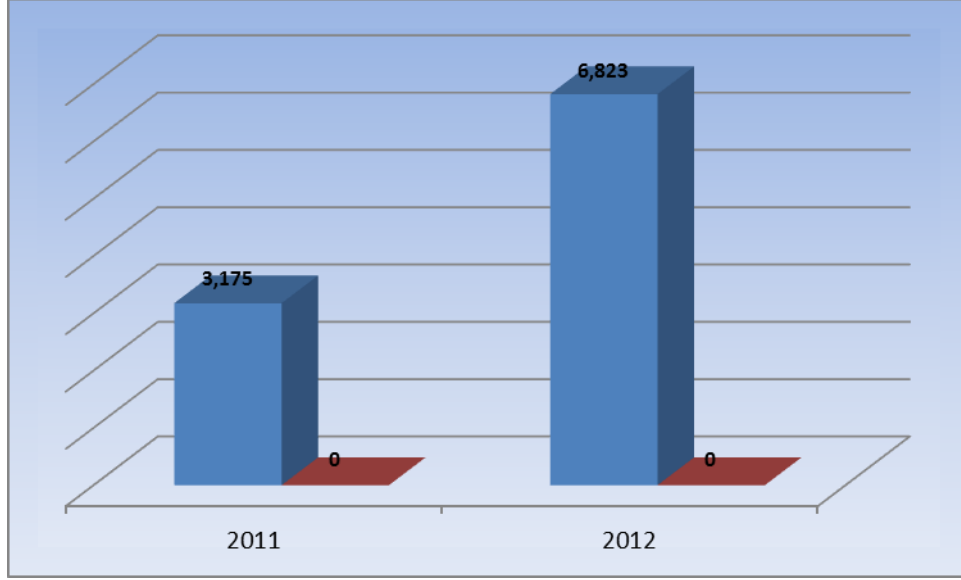
İlimizde PCB ve PCB içeren madde ve ekipmanların bertarafını sağlamak amacıyla faaliyet gösteren herhangi bir lisanslı tesis bulunmamaktadır.

C.9. Ömrünü Tamamlamış Lastikler (ÖTL)

İlimizde 2010 yılında faaliyete başlayan 1 adet Ömrünü Tamamlamış Lastik Geri Kazanım Tesisi bulunmamaktadır. ÖTL'yi ek yakıt olarak kullanan herhangi bir tesis bulunmamaktadır.

Çizelge C.10 – İlimizde (2012) Yılında Oluşan Ömrünü Tamamlamış Lastikler İle İlgili Veriler (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2012)

ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLER (ÖTL)								
ÖTL Geçici Depolama Alanı		Geçici Depolama Alanlarındaki ÖTL Miktarı (ton)	ÖTL Geri Kazanım Tesisi		Geri Kazanılan ÖTL Miktarı (ton)	ÖTL Bertaraf Tesisi		Bertaraf Edilen ÖTL Miktarı (ton)
Sayısı	Hacmi (m ³)		Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)		Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)	
-	-	-	1	6.823	6.823	-	-	-

Grafik C.10 – İlimizde Geri Kazanım Tesislerine ve Çimento Fabrikalarına Gönderilen Toplam ÖTL Miktarları (ÇŞİM,2012)

Çizelge C.11– İlimizde Geri Kazanım Tesislerine ve Çimento Fabrikalarına Gönderilen Toplam ÖTL Miktarları (ton/yıl) (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2012)

	2009	2010	2011	2012
Geri Kazanım Tesisi	-	-	3.175,440	6.823
Çimento Fabrikası	-	-	-	-

C.10. Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyalar (AEEE)

Avrupa Birliği'nin 2002/96/EC sayılı Atık Elektrikli ve Elektronik Eşya Direktifi ile elektrikli ve elektronik eşyaların üretiminde kullanılan tehlikeli maddelerin kullanılmasını yasaklayan 2002/95/EC sayılı elektrikli ve elektronik eşyalarda bazı zararlı maddelerin kullanımının sınırlandırılmasına ilişkin direktiflerin ulusal mevzuatımıza uyumlaştırılması çalışmaları kapsamında "Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların Kontrolü Yönetmeliği" hazırlanarak 22.05.2012 tarih ve 28300 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

İlimizde Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların Kontrolü Yönetmeliği kapsamında herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

C.11. Ömrünü Tamamlamış (Hurda) Araçlar

İlimizde 2 adet teslim yeri, 2 adet ÖTA Geçici Depolama ve ÖTA İşleme tesisi bulunmaktadır.

Çizelge C.12- İlimizde (2012) Yılı Hurdaya Ayrılan Araç Sayısı (ÇŞİM, 2012)

Oluşturulan ÖTA Teslim yerleri	ÖTA Geçici Depolama Alanı		ÖTA İşleme Tesisi		İşlenen ÖTA Miktarı (ton)
	Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)	Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)	
2	2	350 ton	2	350 ton	1,792 ton
		400 ton		400 ton	8,180 ton

C.12. Tehlikesiz Atıklar

“Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmelik” 05 Temmuz 2008 tarih ve 26927 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Yönetmelik ile atıkların oluşumlarından bertarafına kadar çevre ve insan sağlığına zarar vermeden yönetimlerinin sağlanmasına yönelik genel esaslar belirlenmiştir. Aynı zamanda Yönetmeliğin yürürlüğe girmesi ile Avrupa Birliği mevzuatının ulusal mevzuatımıza uyumlaştırılması sağlanmıştır.

Yönetmelikte “atık”, “üretici”, “sahip”, “yönetim”, “toplama”, “bertaraf” ve “geri kazanım” tanımları yapılmakta, atık yönetimi ilkeleri sıralanmakta, geri kazanım ve bertaraf faaliyetlerini yapan işletmeler için lisans ve kayıt tutma zorunluluğu getirilmekte, atık yönetim maliyetinin finansmanı ile ilgili hükümlere yer verilmektedir. Ayrıca atık kategorileri, atık bertaraf ve geri kazanım faaliyetleri ile 839 atık türü liste olarak verilmiştir.

Söz konusu 839 atık türünden 434 tanesi tehlikesiz atık özelliğindedir. Bu atıklardan tehlikeli atıklar, ambalaj ve evsel atıklar gibi atık türlerinin yönetimine ilişkin usul ve esaslar ilgili Yönetmeliklerle belirlenmiştir. Ancak, üretimden kaynaklanan bazı tehlikesiz atıkların yönetimi boşlukta kalmıştır. Bu aşamada bazı tehlikesiz atıkların çevre ve insan sağlığına zarar vermeden geri kazanım faaliyetlerinin yönetilebilmesi amacıyla Bakanlığımızca “Bazı Tehlikesiz Atıkların Geri Kazanımı Tebliği” hazırlanmış ve 17 Haziran 2011 tarih ve 27967 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Tehlikesiz atıkların düzenli depolama faaliyetleri, 26 Mart 2010 tarih ve 27533 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelik” kapsamında yürütülmektedir. Yönetmeliğin Ek-2 kapsamında yapılan analiz sonuçlarına göre atıklar, I. Sınıf, II. Sınıf ya da III. Sınıfı Düzenli Depolama Sahalarında bertarafı sağlanmaktadır.

Türkiye’de tehlikesiz atık statüsünde olan ve miktar olarak oldukça fazla olan demir çelik sektöründen kaynaklanan, cüruf atıkları; Termik santrallerden kaynaklanan, kül atıkları ve daha çok biyolojik arıtma tesislerinden kaynaklanan arıtma çamurları bu atık grubunda değerlendirilmektedir.

İlimizde tehlikesiz atıklar konusunda gerçekleştirilen herhangi bir çalışma bulunmamaktadır.

C.12.1 Demir ve Çelik Sektörü ve Cüruf Atıkları

Demir ve Çelik Endüstrisinden Kaynaklanan Atıklar, 05 Temmuz 2008 tarih ve 26927 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmelik”in Atık Listesinde; 10 02 koduyla, “**Demir ve Çelik Endüstrisinden Kaynaklanan Atıklar**” olarak belirtilen başlık altında yer almaktadır. Söz konusu atık sınıflandırılması Çizelge C.21’de gösterilmektedir.

İlimizde 5 adet hurda metalden çelik üreten tesis bulunmaktadır. Bu tesislerden ortaya çıkan cüruf atıkları tesis sahasında geçici depolanmaktadır.

Çizelge C.13 – Demir ve Çelik Endüstrisinden Kaynaklanan Atıklar Listesi

ATIK KODU	ISIL İŞLEMENDE KAYNAKLANAN ATIKLAR	KATEGORİ
10 02	Demir ve Çelik Endüstrisinden Kaynaklanan Atıklar	
10 02 01	Cüruf işleme atıkları	
10 02 02	İşlenmemiş cüruf	
10 02 07*	Tehlikeli maddeler içeren gazların arıtımı sonucu ortaya çıkan katı atıklar	M
10 02 08	10 02 07 dışında gaz arıtımı sonucu ortaya çıkan katı atıklar	
10 02 10	Haddehane tufalı	
10 02 11*	Soğutma suyunun arıtılmasından kaynaklanan yağ içerikli atıklar	M
10 02 12	10 02 11 dışındaki soğutma suyu arıtma atıkları	
10 02 13*	Gaz arıtımı sonucu oluşan ve tehlikeli maddeler içeren çamurlar ve filtre kekleri	M
10 02 14	10 02 13 dışındaki gaz arıtımı sonucu oluşan çamurlar ve filtre kekleri	
10 02 15	Diğer çamurlar ve filtre kekleri	
10 02 99	Başka bir şekilde tanımlanmamış atıklar	

Kaynak : Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmelik

Çizelge C.14 – İlimizdeki (2012) Yılı İlerdeki Demir ve Çelik Üreticileri Üretim Kapasiteleri, Cüruf ve Bertaraf Yöntemi(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2012))

Tesis Adı	Kullanılan Hammadde Miktarı (ton/yıl)	Cüruf Miktarı (ton/yıl)	Bertaraf Yöntemi
Yolbulan Baştuğ Metalurji Sanayi A.Ş	1.756.548	248.505	-
Tosçelik Profil Ve Saç Endüstrisi A. Ş. Osmaniye Şubesi	1.480.076,766	253.884	-
Platinum Demir Çelik Sanayi Ve Ticaret Anonim Şirketi Osmaniye Şubesi	115.707,122	10.623,833	-
TOPLAM	3.352.332	513.013	-

C.12.2 Kömürle Çalışan Termik Santraller ve Kül

İlimizde kömürle çalışan termik santral bulunmamaktadır.

C.12.3 Atıksu Arıtma Tesisi Çamurları

İlimizde sanayi kuruluşları ve belediyenin sanayi/evsel/ kentsel atıksu arıtma tesislerinden kaynaklanan arıtma çamurları tesis sahasında depolanmaktadır.

C.13. Tıbbi Atıklar

İlimizde, Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği kapsamında atık üreticileri denetlenmektedir.

Çizelge C.15- (2012) Yılında İlimiz İl Sınırları İçindeki Belediyelerde Toplanan Tıbbi Atıklar(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2012)

İl/ilçe Belediyesinin Adı	Tıbbi Atık Yönetim Planı		Tıbbi Atıkların Taşınması		Tıbbi Atık Taşıma Aracı Sayısı *		Toplanan tıbbi atık miktarı ton/gün	Beraraf Yöntemi		Beraraf Tesisi Sterilizasyon/ Yakma		
	Var	Yok	Özel	Kamu	Özel	Kamu		Yakma	Sterilizasyon	Belediyenin	Yetkili Firmanın	Tesisin Bulunduğu İl
OSMANİYE	-		X		-	-	183,058		X	-	X	GAZİANTEP
KADIRLI		-	X		-	-	46,313		X	-	X	GAZİANTEP
TOPRAKCALE		-	X		-	-	411		X	-	X	GAZİANTEP
BAHÇE		-	X		-	-	5,150		X	-	X	GAZİANTEP
DÜZİÇİ		-	X		-	-	32,711		X	-	X	GAZİANTEP
SUMBAS		-	X		-	-	253		X	-	X	GAZİANTEP

Çizelge C.16- İlimizde Yıllara Göre Oluşan Tıbbi Atık Miktarı (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2012)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Tıbbi Atık Miktarı (ton)	-	-	-	245,0956	281,623	268,038

C.14. Maden Atıkları

İlimizde ortaya çıkan maden atıklarıyla ilgili herhangi bir veri bulunmamaktadır.

Çizelge C.17 – Maden Atıklarının Sınıflandırılması

Atık Kodu	Madenlerin aranması, çıkarılması, işletilmesi, fiziki ve kimyasal işleme tabi tutulması sırasında ortaya çıkan atıklar	Kategori
01 01	Maden kazılarında kaynaklanan atıklar	
01 03	Metalik Minerallerin Fiziki ve Kimyasal Olarak İşlenmesinden Kaynaklanan Atıklar	
01 04	Metalik Olmayan Minerallerin Fiziki ve Kimyasal İşlemlerinden Kaynaklanan Atıklar	
01 05	Sondaj Çamurları ve Diğer Sondaj Atıkları	

C.15. Sonuç ve Değerlendirme

İlimizde henüz vahşi depolama yapılmakta olup, düzenli kadı atık depolama tesisi ile ilgili çalışmalar devam etmektedir. Tıbbi atıklar özel bir firma tarafından toplanmakta olup, Gaziantep Büyükşehir Belediyesine ait sterilizasyon tesisine gönderilmektedir. Sanayi tesislerinin atık beyanlarını düzenli olarak beyan etmeleri ve atıkların Ulusal Atık taşıma Formuyla taşınmaları sağlanmaktadır. İl genelinde bulunan işletmelerin atıklar konularında denetimleri rutin olarak denetlenmektedir.

Kaynaklar

- ÇŞİM
- MOTAT (Mobil Tehlikeli Atık Takip Sistemi)
- Atık Beyan Sistemi
- Atık Ambalaj Sistemi
- Belediye Başkanlıkları

Ç. KİMYASALLARIN YÖNETİMİ

Ç.1. Büyük Endüstriyel Kazalar

İlimizde Büyük Endüstriyel Kazaların Kontrolü Hakkında Yönetmelik kapsamında tesisler denetlenerek SEVESO bildirim yapılmıştır.

Çizelge Ç.1 – İlimizdeki (2012) Yılı SEVESO Kuruluşlarının Sayısı (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2012)

KURULUŞ	SAYISI
Alt Seviye	4
Üst Seviye	1
TOPLAM	5

Ç.2. Sonuç ve Değerlendirme

Tesislerin Büyük Endüstriyel Kazaların Kontrolü Yönetmeliği kapsamında gerekli bildirimleri yapılmıştır. Bu kapsamda 4 adet alt seviyeli kuruluş ve 1 adet üst seviyeli kuruluş bulunmaktadır.

Kaynaklar

-Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2012

D. DOĞA KORUMA VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK

D.1. Ormanlar ve Milli Parklar

Orman Özellikleri

Osmaniye ilinde ormanlar Amanos dağlarında yoğunluktadır. Bu dağların ana yapısını peridit, serpantin ve gabro gibi yeşil kütleler oluşturur. Amanos Dağları düzgün bir sıra olup bu sıranın temeli palezoik kütleleri ile serpantinlerden oluşmaktadır. Üstte ise kretase kalkerleri egemendir. Güney kısımları mezozoik, doğuda miosen, batıda pliokuaterner holosen, yani olivyon katlardan oluşmuştur. İl sınırları içerisinde bulunan ormanlık alanların topografik yapısı çok engebeli, hidrolik yapısı zengindir. Ayrıca arazilerin yapısı erozyona müsait bir yapı arz etmektedir.

Bölgenin iklim özellikleri ve toprak yapısı orman yayılışını olumlu yönde etkilemektedir. Toroslar ile Amanos Dağlarının kesişim yerlerine denk gelen söz konusu alanlarda kuzeye doğru gittikçe meyili artan ve sarplaşan bir arazi yapısı mevcuttur. Kayalık taşlık araziler de çoğunluktadır. Yerleşim alanları çok parçalı ve dağınıktır. Bu yapı ormanların bütünlüğüne ve korunmasına menfi etki yapmaktadır.

Ormanların sahalının yayıldığı alanlar 100m 'de başlayıp, 1900 rakıma kadar çıkmaktadır. Genellikle 100m.ile 400m. arasında Maki Florası ile birlikte Kızılçam doğal ve dikim sahaları, 400-700 m. rakım arasında Kızılçam yayılışı 600-1000m. rakımlarda baltalık şeklinde Meşe, Gürgen vb. yapraklı yayılışı ve 1000 m.'nin üzerinde karaçam, sedir, göknar, Saf veya Karışık ormanları yayılış göstermektedir.

Ana kaya genellikle kalker ve şistlerden oluşur. Bunlardan ayrışma normaldir. Nem ve yağışın fazla, sıcaklığın düşük, kalker ana kayanın fazla olduğu alanlarda Sedir, Gökmar ve Karaçam Orman yayılışı hakimdir. Serpentin ve şist ana kaya ile sıcaklığın fazla olduğu düşük rakımlarda Kızılçam ormanı yayılışı mevcuttur. Bu iki zon arasında Baltalık ormanlar kaplamıştır.

Osmaniye ilinde iklim, dağlık ve ovalık alanlarda farklılık göstermekle birlikte, tipik Akdeniz iklimi karakteristiğindedir. Osmaniye'de yazlar sıcak ve kurak, kışlar ılık ve yağışlı geçmektedir. Sıcak havanın etkisi ile yayla kültürü çok gelişmiştir. Haziran-Eylül döneminde; Zorkun, Ürün, Fenk, Almanpınarı ve Maksutoğlu yaylalarına büyük göçer olmaktadır.

Alanın bulunduğu orman alanı ise Akdeniz ikliminin dağlık kısım özelliğini taşır. Güneyde bariz Akdeniz iklimi hakim olmakta, kuzeye doğru ve haliyle rakım da yükseldikçe karasal iklime doğru bir geçiş olmaktadır. Güneyden gelen nem yükselerek bu dağlara çarpmakta ve kışın bol kar olarak yüksek yerlere yağmaktadır. Yıllık yağış miktarı 855.0 mm, ortalama nispi nem %54'tür.

Orman Amenajman planında 117-119 ve 120 numaralı bölmelerde yer almakta olup Çzb3 rumuzu ile tanımlanmaktadır. Açılım olarak Kızılçam (Pinus brutia) türünün hakim olduğu ağaçların sıklık ve kapallık oranının %71 de fazla olduğu orman alanlarını ifade etmektedir. Bunun yanında maki bitki örtüsünün hakim bitkileri alanda yer almaktadır. Çalı tipi makiler ve maki bitki örtüsü elemanları ile yer yer saha içindeki yol güzergahlarında çınar ağaçları bulunmaktadır.

İl sınırları içerisinde Osmaniye Orman İşletme Müdürlüğü sorumluluk alanı içerisinde 87563.5 ha orman alanı bulunmakta olup, bunun 15520.5 hektarı Bahçe Şefliğinde, 28713.0 hektarı Düziçi Şefliğinde, 14067.0 hektarı Hasانبeyli Şefliğinde, 15451.5 hektarı Osmaniye Şefliği'nde, 13811.5 hektarı Yarpuz Şefliği'ndedir. Alan Osmaniye Şefliği'ne bağlı orman alanları içerisinde yer almaktadır.

Orman Kadastro ve Mülkiyet Konuları

Orman Mülkiyeti

Milli Park alanında orman mülkiyeti altında bulunan araziler 4852.0 ha büyüklüğündedir. Orman kadastro verilerine göre, alanda mevcut orman arazilerinin köy arazileri içerisindeki dağılımları, Tablo F.4.1.1.20.'den yorumlandığında aşağıdaki sonuçlara ulaşılmaktadır.

* Milli Park içerisinde arazisi olan 5 köyde de orman mülkiyeti bulunmaktadır. Sınırları içerisinde en fazla orman arazisi bulunan köy, 2 855.7 ha ile (Milli Parktaki orman arazilerinin % 58.86'sı) Kadirli ilçesine bağlı Karatepe'dir. Karatepe'yi, 865.0 ha ile Kızıyusuflu, 662.5 ha ile Aşağı Bozkuyu Köyü izlemektedir ve her iki köy de Kadirli ilçesine bağlıdır. Buna göre, Milli Parktaki orman arazilerinin 4 383.2 hektarı (tüm orman arazilerinin % 90.34'ü), Kadirli ilçesi sınırları içerisinde.

* Osmaniye Merkez ilçeye bağlı Kazmacalı ile Düziçi ilçesine bağlı Çerçioğlu Köyleri ise, Kadirli ilçesine bağlı köylere göre çok daha az orman arazisi içermektedir. Bu iki köyün sınırları içerisinde kalan orman arazilerinin, tüm orman arazilerindeki payı ise ancak % 9.66'dır.

Hazine Mülkiyeti

Karatepe-Aslantaş Milli Parkı arazilerinin % 20.54'ü (1645.3 ha) hazine mülkiyetindedir. Hazine mülkiyeti olarak değerlendirilen arazilerin 168.49 hektarını Kültür ve Turizm Bakanlığının tasarrufu altında olan araziler, 104.7 hektarını D.S.İ. Genel Müdürlüğünün tasarrufu altında olan araziler, 1009.0 hektarını Aslantaş Baraj Gölü ile Ceyhan Nehri su yüzeyleri oluşturmaktadır. Hazine mülkiyetinde olup da, yöre halkınca tarımsal kullanım amacıyla işgal edilen arazi büyüklüğü ise 365.92 hektardır.

Çizelge D.1: Karatepe-Aslantaş Milli Parkı Arazileri Mülkiyet Yapısının Milli Park İçinde Arazisi Bulunan Köylere Göre Durumu (Karatepe- Aslantaş Milli Parkı Uzun Devreli Master Plan Çalışması,2002)

İl	İlçe	Köy	Milli Parktaki Arazi Miktarı ha	Milli Park Alanın Oranı %	Mülkiyet Tiplerinin Köy Arazileri İçindeki Dağılımı													
					Orman Mülkiyeti		Hazine Mülkiyeti								Özel Mülkiyet			
							Kültür Bakanlığı		D.S.İ.		İşgal		Su yüzeyleri		İskan		Tarım	
					ha	%	ha	%	ha	%	Ha	%			Ha	%	ha	%
Osmaniye	Kadirli	Kadirli	3863.7	48.26	2855.7	73.91	-	-	104.7	2.71	95.3	2.46	152.4	3.94	18.4	0.48	637.2	16.50
		Kızıyusuflu	1728.2	21.58	865.0	50.05	33.79	1.95			206.51	11.84	388.7	22.4	12.2	0.71	190.7	11.03
		Aşağıbozkuyu	1143.5	14.28	662.5	57.94	-	-			61.3	5.36	-	-	6.3	0.55	413.4	36.15
		Toplam	6735.4	84.12	4383.2	65.08	33.79	1.95	146.8	2.11	2.81	4.05	-	-	40.1	0.58	1308.1	18.80
	Osmaniye Merkez İlçe	Kazmacalı	221.6	2.77	151.6	68.41	-	-	-		-	-	-	-	3.2	1.44	66.8	30.15
	Düziçi	*Çerçioğlu	1049.5	13.11	317.2	30.23	134.70	12.83	-	-	-	-	467.9	44.58	1.9	0.18	159.1	15.16
Genel Toplam			8006.5	100.0	4852.0	60.60	168.49		104.7	1.31	365.92	3.51	1009.0	12.6	42.0	0.52	1467.2	18.34

Kaynak :Karatepe- Aslantaş Milli Parkı Uzun Devreli Master Plan Çalışması-2002

*Arazi kadastrusu geçmedi

Milli Parklar, Tabiat Parklar, Tabiat Anıtı, Tabiat Koruma Alanları ve Diğer Hassas Yörelere

Milli Parklar : Karatepe Aslantaş Milli Parkı

Alanın Resmi adı Orman ve Su İşleri Bakanlığı 7. Bölge Müdürlüğü Osmaniye Şube Müdürlüğü, Karatepe-Aslantaş Milli Parklar Mühendisliği, Karatepe-Aslantaş Milli Parkıdır.

Coğrafi Konumu ve Koordinatları (Rakım vb.bilgiler dahil)

Karatepe Aslantaş Milli Parkı Doğu Akdeniz bölgesinde, Osmaniye ili Kadirli İlçesi hudutları içerisinde, Ceyhan Nehrinin içinden geçtiği ve Karatepe (638m) Dağı ile yerleşiminden adını alan, 37° 18' 48" D-36° 11' 48" K, 37° 18' 46" D-36° 13' 32" K, 37° 19' 27" D-36° 13' 37" K, 37° 19' 25" D-36° 15' 44" K, 37° 18' 43" D-36° 18' 21" K, 37° 17' 08" D-36° 16' 09" K, 37° 15' 33" D-36° 16' 37" K, 37° 15' 21" D-36° 12' 51" K, 37° 16' 54" D-36° 13' 32" K, 37° 17' 13" D-36° 12' 19" K, Boylam ve enlemleri arasında yer almaktadır.

Ceyhan Nehri üzerinde Aslantaş Barajının yapımından sonra içinde 1000 ha'lık su yüzeyi ile birlikte gerek görsel, gerekse baraj gölünün oluşturduğu su kitlesi ve peyzaj güzellikleri ile ilginç doğal özellikleri taşıyan bir alan durumuna gelmiştir. Buna karşın bünyesinde yer alan tarihsel ören alanları ve açık hava müzesi yörenin turizm ve arkeolojik açıdan önemini bir kat daha arttırmaktadır.

Milli park bu konumu ile Doğu Toros dağlarının Akdeniz'e bakan yumuşak çizgili eşik alanlarının ana hatlarını ortaya koyan yapısını, dar ve derin bir vadi oluşturarak kuzeyden güneye akan Ceyhan Nehri'nin ilginç peyzajını içermektedir. Milli park içinde Ceyhan Nehri 85-90 kotları arasında akarak, oldukça güzel görünümle ortaya koymaktadır.

Karatepe-Aslantaş Milli Parkı yaklaşık olarak kuzey güney yönünde Ceyhan Nehri ve Gargılık dere ,Doğu Batı yönde Kadirli İlçesi Karatepe köyü Hasancıklı Mah. Köy yolu ve kırağılı dere ile çevrili konumuyla Torosların güneyinde yer alır.

Karatepe – Aslantaş Milli Parkımızın sınırları

Kuzeyde: Boyacı deresinin Kırağılı dereye kavuştuğu yerden başlayarak Kırağılı dere – Kışla deresi ve kırağılı dere kavşağı, bu noktadan itibaren Hacı hasan kuyusu yakınlarına kadar Kışla deresi – Hacı hasan kuyusundan başlayan Kaplan deresi ve Ceyhan ırmağına döküldüğü yere kadar Halepli deresi – Kum kale harabesi – Bu harabeden Çerçioğlu köyünün Hacı Mahmut mahallesinin 500 metre kuzeyinde ve üç evlerin civarında bulunan pınar arasındaki sun-i hat ve bu pınarla Çam bayırı tepesi arasında uzanan Hücre tepesi sırtı.

Doğuda: Çam bayırı tepesi – Çevlik tepesi – Taşkesilensırtı tepesi Kaplan katımevkii arasındaki Ceyhan ırmağına kadar uzanan sırt Tay uçan tepesi sırtının Ceyhan ırmağına kadar uzandığı yerden Kaplan katı sırtına kadar imtidat eden Ceyhan Irmağı kısmı.

Güneyde: Ceyhan Irmağından itibaren Tay uçan tepesi, tepeyurt tepesi Hasancıklı mahallesi araba yoluna kadar uzanan sırtlar, Hasancıklı mahallesi – İncirli tarla ve Hössoğlu mahallesinin Güneyinden geçen araba yolu .

Batıda : Bu yolun Oklu bel deresine kavuştuğu yerden itibaren Oklu bel deresi – kapız deresi – Kapız deresi ile Göz deresinin kavşak yeri, Bu yerden itibaren Göz deresi –Gücük burun deresi – Boyacı deresi ve bu derenin Kırağılı dere ile kavuştuğu kısım olarak tamamlanır.

Toplam alanı 4.295,50 Ha.
Kara Yüzeyi :3.437 Ha.
Su Yüzeyi : 858,50 Ha.
Kıyı Uzunluğu Bu konuda bilgi bulunamamıştır. (Yaklaşık 3000 metre)

Alanın Açıklamalı Tanıtımı:

29.05.1958 yılında Bakanlar Kurulu olur'u ile kurulmuş saha içerisinde Kültür Bakanlığı Eski Eserler Genel Müdürlüğüne bağlı bir adet açık hava müzesi ve lojmanları, bir adet Mülga Çevre ve Orman Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğüne bağlı piknik-mesire alanı, bir adet Osmaniye Valiliği tarafından yaptırılan Su Sporları merkezi ile TEAŞ'a bağlı hidroelektrik santrali bulunmaktadır.

Yasal Konum:

Karatepe-Aslantaş Milli Parkı İle İlgili Yasal Hükümler

Karatepe-Aslantaş Milli Parkı'nın ilanı Orman Genel Müdürlüğü'nün (o zamanki adıyla Orman Umum Müdürlüğü) Vilayet Yüksek Makamına yazdığı 29.08.1958 tarihli ve 6685-19 sayılı yazısının O zamanki adı ile Ziraat Vekaletinin onayı ile gerçekleşmiştir.

Daha sonra Orman Umum Müdürlüğü 3 nolu şubenin 24.11.1958 tarih ve 370.k nolu Umum Müdürlük Yüksek makamına hitaben yazmış olduğu ve Orman Umum Müdürlüğünün 24.11.1968 tarihi ile omayladığı yazı içeriğinde “ Adana vilayetine bağlı Kadirli ve Bahçe Kazaları hudutları dahilinde bulunan Karatepe – Aslantaş ormanlarının muhafaza ve Milli Park ormanı olarak ayrılması Vekalet yüksek makamının 28.8.1958 gün ve 6885/19 sayılı olurları ile tensip edilmiştir

Mevzubahis ormanların 6520 ektarı ormanlık, ve 1195 hektarı açıklık olmak üzere umum sahası 7715 hektar olup ilişik haritada müşahade edileceği vechile bu muhafaza ormanı dahilinde kalan 4119,375 hektarı milli park olarak tefrik edilmiştir.” denmektedir.

Günümüzde bilinen statüsü ile Osmaniye il sınırları içerisinde yer alan 7715 ha büyüklüğündeki Karatepe Aslantaş Milli Park ve Muhafaza ormanları 1956 tarihli Orman Kanunu'nun 25. Maddesine göre 29.08.1958 tarihinde korunan alan olarak ayrılmıştır.

Diğer taraftan, Milli Park Sınırları, zaman içerisinde yapılan tespitlerde teknolojik gelişmelerinde etkisiyle farklılıklar göstermektedir.. Örneğin, Karatepe – Aslantaş Milli Park Şefliğinin kuruluş tarihi olan 1958 yılında korunan alanın tamamı 7715.0 ha olarak tespit edilmiştir.

1969 yılında yapılan ilk kati amenajman planına göre genel alan 7845,9 ha, bunu yenileyen 1991–2000 yılı amenajman planına göre genel alan 8006,0 ha. Bunu yenileyen 2002–2011 yılı amenajman planına göre ise genel alan 7891,5 ha. Olarak tespit edilmiştir.

Dolayısı ile 1958 yılından günümüze kadar geçen sürede amenajman planlarının her yenilenmesinde birbirine yakın olmakla birlikte farklı alanlar tespit edilmiştir.

Bakanlık Makamının 17.09.2012 tarih ve 70 sayılı oluru ile millipark içerisinde değerlendirilen ancak muhafaza ormanı statüsünde olan 3.596 ha. saha Kadirli Orman İşletme Müdürlüğüne teslim edilmiştir. Millipark sahası 4.295,50 olarak tespit edilmiştir. **Uzun Devreli Gelişim Planı(Master Plan) yapım çalışmalarına Genel Müdürlüğümüz plan heyeti tarafından devam edilmektedir. Millipark ile ilgili aşağıdaki bilgiler 2002 yılı Karatepe-Aslantaş Milli Parkı Uzun Devreli Gelişim Planı verileridir.**

Milli parkın kaynak değerlerini arkeolojik önemi ile biyolojik zenginliği oluşturmaktadır. Tarihi Hitit İmparatorluğu'nun merkezi durumundaki bu bölgede, çok önemli arkeolojik kalıntılar bulunmuştur. Yapılan kazılarda Hitit, Bizans ve Roma tarihine ışık tutacak bulgular elde edilmiştir. Karatepe Aslantaş Milli Parkı'nın korunmasının nedenleri kısaca şu başlıklar altında özetlenebilir:

- Genetik kaynakların sürekliliğinin ve çeşitliliğinin sağlanması,
- Arkeolojik yönden büyük önem taşıması,
- Bilimsel ve eğitsel çalışmaların yapılması,
- Doğal kaynakların gelecek kuşaklara aktarılması,
- Rekreatyonel yönden önem taşıması,
- Topoğrafik, jeolojik, hidrolojik ve iklimsel özelliklerinin ortaya koyduğu estetik yapısının sürekliliğinin sağlanması.

Koruma gerekçesi olarak da açık hava müzesi karakterinde olan Karatepe Aslantaş Milli Parkı'ndaki tarihi ve arkeolojik değerleri ortaya konulmuştur. Bu nedenle Milli Park Kanunu dışında 12.3.1982 tarih ve 2634 sayılı "Turizmi Teşvik Kanunu" ile 21.7.1983 tarih ve 2863 sayılı "Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu" Karatepe Aslantaş Milli Parkı'nın koruma ve kullanılmasında dikkate alınmak zorundadır. Milli Parklar Kanunu'nun 7. maddesi'de "bu Kanun kapsamına giren yerlerde tarihi ve arkeolojik sahalarda kazı, restorasyon ve bilimsel araştırmalar Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın iznine tabidir" hükmü de yer almaktadır.

Karatepe Aslantaş Milli Parkı içerisinde bulundurduğu arkeolojik değerleri nedeniyle bir taraftan Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun 2. maddesine göre "Tarih öncesi ve tarihi devirlere ait bilim, kültür, din ve güzel sanatlarla ilgili bulunan yer üstünde, yer altında veya su altındaki bütün taşınır ve taşınmaz varlıklar" şeklinde tanımlanan "kültür varlıkları" tanıma uymaktadır. Diğer taraftan da aynı Kanun'un 6. maddesinde "Korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları" başlığı altında sıralanan arkeolojik eserleri kapsamaktadır. Bu konu ile 9000 yıllık eski bir uygarlığın kalıntıları ile birlikte, Anadolu tarihinin Hititler'den Fenikeliler'e geçiş döneminin önemli belgelerinin bulunduğu açık hava müzesindeki eserlerin korunması ile ilgili çalışmalar Kültür Bakanlığı çalışmaları çerçevesinde yürütölmektedir.

1947 yılından beri kazıların devam etmesine rağmen, Karatepe-Aslantaş ve Domuztepe-Pınarözü ören yerleri Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulunun 13.06.1970 tarih ve 5448 sayılı kararıyla tescil edilerek, 19.07.1977 tarihli ve 16001 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmış bulunmaktadır.

Daha sonraki yıllarda her iki kanun içinde yer alan hükümleri uygulayan kurumlar, aralarında milli parkın yönetimi ile ilgili olarak bazı protokoller imzalamışlardır. 01.05.1991 tarihinde yürürlüğe giren protokolü Orman Genel Müdürlüğü ile Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, 01.02.1994 tarihinde yürürlüğe giren protokolü de Milli Parklar ve Av-Yaban Hayatı Genel Müdürlüğü ile yine Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü imzalamışlardır. Bu protokoller daha çok giriş ücretlerinin uygulanması yanında, parkın bakım, onarım, çevre düzenlemesi, iyileştirme, işletme, tanıtma gibi konuları içermektedir.

Diğer taraftan, Kültür ve Turizm Bakanlığı (o zamanki adıyla), Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kurulu 16.09.1987 tarih ve 3606 sayılı kararı ile, Karatepe-Aslantaş ile Domuztepe-Pınarözü ören yerlerini 2863 Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu ve bu kanunun değişikliği ile ilgili 3386 sayılı Kanun uyarınca korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı olarak tescil etmişler ve 16 envanter numarası ile sit alanı ilan ederek Harita 31'de belirtildiği gibi sınırlarını saptamışlardır.

Diğer bölgelerde olduğu gibi alanın da içinde bulunduğu Doğu Akdeniz Bölgesi turizm potansiyeli yönünden önemlidir. Turizm ile ilgili çalışmaları ve planlamaları Turizmi Teşvik Kanunu'na göre Turizm Bakanlığı yürütmektedir. Bu bölge içinde yer alan milli park sahası turizm bölgesi, turizm alanı veya turizm merkezi olarak ilan edilmemiştir.

Ayrıca, yukarıda sözü edilen kanunlara ek olarak çevresel sorunların önlenmesi ve çözümünde 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu kanuna göre çıkarılan yönetmelikler, DSI'nin doğrudan faaliyeti olan Aslantaş Barajı ile ilgili olarak DSI'nin görev, yetki ve sorumluluklarını düzenleyen yasal düzenlemeler, alanda belediye olmaması nedeniyle sadece köy yerleşik alanlarının tesbitinde ve planlamasında 442 sayılı Köy Kanunu ile bu kanuna 7 ek madde eklenmesi hakkında 26.05.1987 tarih ve 3376 sayılı Kanun milli park uzun devreli master plan ve kararlarının oluşturulmasına yasal dayanak sağlamaktadır.

Zorkun Yaban Hayatı Geliştirme Sahası : Osmaniye Merkez İlçeye bağlı ilin güney kısmından başlayıp Zorkun Yaylasına kadar 3.889,85 ha. ormanlık alan Zorkun Yaban Hayatı Geliştirme Sahası olarak ilan edilmiştir. Sahada karacaların üreme ve çoğalması sağlanmakta olup avlanma yasaklanmıştır.

Saha Hakkında Genel Bilgiler

Sahanın mülkiyeti Orman Genel Müdürlüğü'ne aittir.

a- Orman Alanları (ha)	: 3689,02 ha.
b- Tarım Alanları (ha)	: 75,97 ha.
c- Mera Alanları (ha)	: --
d- Diğer Alanlar (ha)	
İskan Alanı	: 64,81ha.
Kum	: 41,45 ha.
OT	: 18,60 ha.

Alanın Tarihçesi

Saha; Orman Genel Müdürlüğü'nün 585/163 Sıra Serili Avcılık ve Balıkçılık Yönetmeliğinin 7. Maddesi gereği; Orman Genel Müdürlüğü'nün Adana Orman Bölge Başmüdürlüğü ve Milli Parklar ve Avcılık Genel Müdürlüğü'nün Adana Milli Parklar ve Avcılık Bölge Başmüdürlüğü arasında imzalanan 06.05.1980 tarihli protokolle "Zorkun Karaca ve Üretim Sahası" 2874,5 ha. olarak kurulmuştur.

Daha sonra; 3167 sayılı mülga Kara Avcılığı Kanununa göre "Yaban Hayatı Koruma Sahası" olarak ilan edilen ancak 11 Temmuz 2003 tarihinde yayınlanan 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanununun 4. maddesi uyarınca 07/ 09/2005 tarih ve 2005/9453 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile (16.10.2005 tarih ve 25968 sayılı resmi gazetede yayınlanarak) "**Yaban Hayatı Geliştirme Sahası** " olarak ilan edilmiştir.

Harita D.1: Yaban Hayatı Geliştirme Sahası (Orman ve Su İşleri Bakanlığı 7.Bölge Md. Osmaniye Şb.Md Zorkun Yaylası Yaban Hayatı geliştirme Sahası II.Revizyon Planı,2012)

Alanın toplam yüz ölçümü **3.889,85** hektar olup, deniz seviyesinden yüksekliği 150 – 1523 metre arasında değişmektedir.

Zorkun Yaylası Yaban Hayatı Geliştirme Sahası, Osmaniye İli'nin güney kısmında kalmakta olup, Osmaniye İl Merkezine bitişiktir. Gaziantep-Adana Devlet Karayoluna (D 400) ~3-4 km. mesafededir. Sahaya ulaşım yolu asfaltdır.

Sahaya üç noktadan giriş yapılabilmektedir. Bu giriş noktaları; Osmaniye-Zorkun Yaylası Karayolu, Hatay İlinin Erzin ilçesi-Zorkun Yaylası Karayolu ve Dereobası Köyü-Ürün Yaylası yoludur. En yoğun kullanılan Osmaniye-Zorkun ile Erzin-Zorkun yoludur.

Zorkun Yaylası Yaban Hayatı Geliştirme Sahası Osmaniye Merkez ilçesi mülki sınırlarında kalmaktadır.

GCS_European_1950 (ED_1950_UTM zon 36N) koordinat sistemine göre;36°58'18"-37°02'58" Kuzey enlemleri ile 36°14'32"- 36°21'25" Doğu boylamları arasında kalmaktadır

Doğusu: Karıncalı ve Zorkun Yaylası yollarının kesiştiği kavşaktan başlayarak, kuzeye doğru giden kuru dereyi takiben Çataloluk Deresi'ne, Çataloluk Deresi'ni takiben Çataloluk Deresi'nin Pınarlı Dere ile birleştiği yerden kuzeye doğru devam eden kuru dereyi takiben Tahtın

Mezarlığı'nın doğusundaki sırta, sırtı takiben Harmancık Tepe'ye, Harmancık Tepe'den kuru dereyi takiben Karaçay Deresi'ni kestiği yere kadar.

Batısı: Sumbuç Sırtı'nın Gök Dere ile kesiştiği yerden başlayarak, Gök Dere'yi takiben Ürün Mahallesi, Ürün Mahallesi'nden Küsnek Dere'yi takiben Küsnek Tepe'ye, Küsnek Tepe'den sırtı takiben Karalı Pınar ve Katran Yapım Evlerini takiben Karaçay Deresi'ne kadar.

Kuzeyi : Karaçay Deresi

Güneyi : Gök Dere'den Sumbuç Sırtı'nı takiben Karakaya Tepe'ye, Karakaya Tepe'den sırtı takiben Kurtini Tepe'ye, Kurtini Tepe'den sırtı takiben Kükürdün Tepe'ye, Kükürdün Tepe'den sırtı takiben Karıncalı ve Zorkun yaylası yolu kavşağına kadar.

İdari Durum ve Yasal Yetkiler

4915 Sayılı Kara Avcılığı Kanununun 4. maddesine göre 8 Kasım 2004 tarihinde 25637 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren “**Yaban Hayatı Koruma ve Yaban Hayatı Geliştirme Sahaları İle İlgili Yönetmelik**” gereğince 13/09/2006 tarihli ve 2006/10966 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 3.889,85 ha'lık alan, “**Yaban Hayatı Geliştirme Sahası**” olarak ilan edilmiştir.

4195 Sayılı Kara Avcılığı Kanununun 4. maddesine göre 8 Kasım 2004 tarihinde 25637 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren “Yaban Hayatı Koruma ve Yaban Hayatı Geliştirme Sahaları İle İlgili Yönetmelik”in Madde 11 (Yaban Hayatı Geliştirme Sahalarında ve gerekli görülen yaban hayatı koruma sahalarında yaşama ortamını iyileştirici çalışmaların yer aldığı gelişme ve yönetim planları Genel Müdürlükçe hazırlanır veya hazırlattırılır, Genel Müdürlükçe onaylanarak yürürlüğe konulur.) ve Geçici Madde 1 (...tefrik ve tesis edilen Yaban Hayatı Koruma Sahalarının Gelişme Planları onbeş yıl içerisinde tamamlanır.) Yaban Hayatı Geliştirme Sahaları Gelişim Planının yasal dayanağını oluştur.

Zorkun Yaylası Yaban Hayatı Geliştirme Sahası'nın idari sorumluluğu, Orman ve Su İşleri Bakanlığı'na bağlı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, 7.Bölge Müdürlüğü, Osmaniye Şube Müdürlüğü'ne aittir. Ormanlık alanın planlanması, korunması, işletilmesi ise Orman Genel Müdürlüğü, Adana Orman Bölge Müdürlüğü, Osmaniye Orman İşletme Müdürlüğü, Osmaniye Orman İşletme Şefliğine aittir.

Alan herhangi bir uluslararası anlaşmayla koruma altına alınmış değildir. Alan üzerinde verilmiş YHGS dışında herhangi bir RAMSAR, ÖÇK gibi bir koruma statüsü mevcut değildir. Ancak, Adana Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü'nün 04.03.2010 Tarih ve B.16.0.KVM.4.01.00.03/80.00/107-643 sayılı yazıları ile; Karacalar Köyü, Sarıseki mevkiinde tespit edilen arkeolojik yerleşim ve nekropol alanı 26.02.2010 – 151 tarih ve nolu toplantı ile alınan 26.02.2010 – 5815 nolu kararla 1. derece arkeolojik alan olarak tescil edilmiştir.

Mevcut Arazi Kullanım Durumu

Zorkun Yaylası YHGS sınırları içerisinde bulunan arazilerin çok büyük bir kısmında mülkiyet devlete aittir. Bu alanlar genel olarak ormanlık yerler ile orman sayılan arazileri kapsamaktadır. Devlete ait olan bu alanların kullanım hakları, Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Orman Genel Müdürlüğü ile Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü'nün taşra birimlerine aittir. Alan, ormancılık faaliyetleri, yaban hayatının geliştirilmesi ve mesire yeri hizmetleri doğrultusunda uygulayıcıları tarafından kullanılmaktadır. Alanda özel kişilere ve köy tüzel kişiliklerine ait tapulu araziler de bulunmaktadır. Tapulu alanlar; köy yerleşim yerleri, yayla yerleşim yerleri, tarım arazileri şeklinde tanımlanabilir. Bu

araziler mülkiyet sahiplerince kullanılırken, diğer alanlar ise piknik, çadırli yaylacılık, otlatma, spor, manzara seyretme amaçları için gelen ziyaretçiler tarafından kullanılmaktadır.

YHGS içerisinde ilan tarihinden önce 1956 yılında yapılmış Karaçay HES mevcuttur. Çiftmazı Mesire Yeri, Karacalar Köyü mezarlığı, T.C.K'ya ait Osmaniye-Zorkun Yaylası asfalt ulaşım yolu alanın öncesinde verilen izinler ile oluşturulmuştur.

Sahanın içerisinde Karacalar Köyünün tamamı, Dereobası köyünün arazilerinin bir kısmı ile Ürün yaylasının bir kısmı, Olukbaşı, Ayvanın Düzü, Haymalı Yayla ve Gököküz yaylaları gibi yerleşim yerleri de bulunmaktadır. Ayrıca saha içerisinde Olukbaşı Yaylası'nın doğusunda yaz aylarında halkın çadır kurarak faydalandığı, çadır kent tabir edilen geçici yayla yerleri de mevcuttur.

Fotoğraf D.1- Olukbaşı Yaylası Çadırli Yaylacılık Görüntüleri (Orman ve Su İşleri Bakanlığı 7.Bölge Md. Osmaniye Şb.Md Zorkun Yaylası Yaban Hayatı geliştirme Sahası II.Revizyon Planı,2012)

Çiftmazı Tabiat Parkı: Çiftmazı Mesire Yeri Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünün 27/07/2011 tarih ve 3252 sayılı yazıları ekinde yer alan Makam Oluru ile 2873 sayılı Milli Parklar Kanununun 3. Maddesine göre tabiat parkı ilan edilmiştir.

Osmaniye ili Merkez ilçesinin güneyinde Osmaniye kent merkezine yaklaşık 10 km mesafede yer almaktadır. 22,75 ha lık bir alanı kapsamaktadır.

Zorkun Yaban Hayatı Geliştirme sahası sınırları içerisinde bulunan Çiftmazı Tabiat parkının dört tarafı ormanlık alanlarla çevrilidir. Doğu sınırında Osmaniye-Zorkun yayla yolu ile ormanlık sahalar, kuzeyinde ormanlık sahanın dışında Osmaniye kenti ile güneyinde yükseklerle çıkıldıkça yaylalar yer almaktadır.

Mülkiyet:

Panlama alanı 3914 ha lık Zorkun Yaban Hayatı Geliştirme Sahası içerisinde yer almakta ve Osmaniye Orman İşletme Müdürlüğü, Osmaniye İşletme Şefliği sınırları içerisinde kalmaktadır. Amenajman planına göre Çzb3 serisi 117,119 ve 120 numaralı bölmede toplam 22,75 ha lık orman alanını kapsamaktadır. Sahada herhangi bir usulsüz kullanım ve yerleşme bulunmamaktadır.

Ulaşım:

Osmaniye-Zorkun Yayla yolu ile ulaşım sağlanmaktadır. Osmaniye il merkezine uzaklığı 10 km olup, Kadırlı ilçe merkezine 50 km, Düziçi ilçe merkezine 36 km, Bahçe ilçe merkezine 41 km, Ceyhan ilçesine 47 km ve Adana iline 96 km dir. Planlama alanından yükseklerle doğru çıkıldığında Zorkun yaylasına 12 km, Olukbaşı yaylasına 8 km ve Ürün yaylasına ise 2 km uzaklıktadır. özel araçlar dışında yaz aylarında (yayla sezonunda) Osmaniye merkezinden toplu taşıma araçları ile sağlanmaktadır. Bunun dışında herhangi bir ulaşım aracı bulunmamaktadır. Sahaya ulaşımı sağlayan yol virajlı, 8m genişliğinde ve asfalttır.

D.2. Çayır ve Mera

Çizelge.D.2-II Arazi Dağılımı

İlçeler	Tarım Alanı		Orman Alanı		Çayır-Mera Alanı		Diğer Alanlar		TOPLAM	
	Hektar	%	Hektar	%	Hektar	%	Hektar	%	Hektar	Yüzölçümü (km ²)
Merkez	31.159	39	33.407	42	957	1	13.783	17	79.306	793,1
Bahçe	5.225	29	8.895	49	52	0	3.834	21	18.006	180,1
Düziçi	20.212	36	28.000	49	430	1	8.190	14	56.832	568,3
Hasanbeyli	3.806	29	8.602	66	63	0	638	5	13.109	131,1
Kadırlı	45.438	41	46.577	42	383	0	17.819	17	110.217	1.102,2
Sumbas	12.362	33	18.172	46	233	1	8.716	21	39.483	394,8
Toprakkale	6.810	62	0	0	1.882	17	2.337	21	11.029	110,3
Toplam	125.012	38	143.653	44	4.000	1	55.317	17	327.982	3.279,8

4342 Sayılı Mera Kanunu Çalışmaları İl Mera Komisyonu ve Mera Teknik Ekipleri

İlimizde 4342 Sayılı Mera Kanunu çalışmaları İl Mera Komisyonu ve bu komisyona bağlı olarak çalışan Merkez, Düziçi, Bahçe, Hasanbeyli ve Toprakkale ilçelerinde sorumlu Merkez Mera Teknik Ekibi, Kadırlı ve Sumbas ilçelerinden sorumlu Kadırlı Mera Teknik Ekibi olmak üzere 2 Mera Teknik Ekibi tarafından yürütülmektedir. İl Mera Komisyonu 2012 yılı içerisinde 52 toplantı yapmıştır.

Mera Tespit ve Tahdit Çalışmaları

4342 sayılı Mera Kanununun 1. ve 5. maddeleri gereğince ilimizde bulunan mera alanları ile mera olabilecek alanların tespit çalışmaları Kazmaca, Kesmeburun, Kayalı, Pirsultanlı ve Yarpuz köyleri haricinde İl genelinde tamamlanmıştır.

4342 Sayılı Mera Kanunu Gereğince İlimizde Uygulanan Mera Islah ve Amenajman Projeleri ve Gerçekleştirilen Çalışmaları

4342 sayılı Mera Kanununun 1. maddesi gereğince tespit, tahdit ve tahsisi gerçekleştirilen mera alanlarının (sonraki yıllarda Bakanlık tarafından sadece tahdidi sona eren köylerde de tahsis çalışmalarının bitirilmesi beklenmeden ıslah projesi uygulanabileceği belirtilmiştir) belirlenecek kurallara göre daha iyi kullanılması, verimliliklerinin artırılması ve kullanımının sürekli olması için Üniversite, Araştırma Enstitüsü ve İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü tarafından ortaklaşa hazırlanan mera ıslah projesi uygulanmaktadır.

İlimizde Üniversite, Araştırma Enstitüsü ve İl Müdürlüğümüz tarafından ortaklaşa hazırlanarak uygulamaya konulan Kesikkeli, Azaplı, Kümbet ve Gökçedam köylerindeki projelerden, Kesikkeli, Azaplı ve Gökçedam projeleri geçtiğimiz yıllarda sona ermiştir. Kümbet Köyünde uygulanan proje ise 2012 yılı sonu itibari ile bitmiştir.

Çizelge.D.3-Mera Islah ve Amenajman Çalışmaları

İlçesi	Köy Belediye	Projelerin						Toplam Maliyet	Proje Süresince Harcanan Toplam Ödenek (")
		Alanı (Da)	Başlama ve Bitiş Yılı	Maliyet Durumu					
				Mera Gelirleri Özel Hesabı	İl Özel İdare Müdürlüğü	Çiftçi Katkısı			
Kadirli	Azaplı	431	2005-2009	81.670	16.720	16.720	115.110	36.450	
Kadirli	Kesikkeli	390	2005-2009	50.036	9.075	9.075	68.186	34.912	
Merkez	Gökçedam	381,8	2006-2010	342.048	1.750	1.750	345.548	71.758	
Kadirli	Kümbet	525,6	2007-2012	144.300	-	19.000	163.300	59.006	

D.3. Sulak Alanlar

İlimizde yasal statüye kavuşturularak koruma altına alınmış sulak alan bulunmamakla birlikte Ceyhan Nehri sulak alan havzası ve diğer sulak alanlar "Sulak Alanların Korunması Yönetmeliği" kapsamında korunmaktadır.

Kastabala Vadisi Önemli Doğa Alanı Sulak Alan planlama çalışmalarına başlamıştır. Ayrıca Kastabala Vadisi Önemli Doğa Alanı Sulak Alan Fauna Envanteri İhalesi yapılmış olup yıl sonunda tamamlanacaktır.

D.4. Flora

Habitat ve Toplulukları

Amanos Dağları, bitki coğrafyası açısından holarktik flora bölgesi içinde, Doğu Akdeniz bölümünde bulunmaktadır. Jeobotanik açıdan bölge Akdeniz sert yapraklı ormanları olarak tanımlanmıştır. Bölgede dikey yönde üç farklı vejetasyon kuşağı yer almaktadır.

Bunlar:

Maki Kuşağı : 700-800 metreye kadar çıkan kızılçam (*Pinus brutia*) ormanların tahribiyle oluşmuş sekonder bir vejetasyon zonudur. Hakim bitki türleri *Quercus coccifera*, *Myrtus communis*, *Phillyrea latifolia*, *Pistacia terebinthus*, *Calicotome villosa*, *Erica manipuliflora*, *Cotinus coggyria*, *Cistus ssp.*, *Smilax aspera*, *Clematis cirrhosa* ve *Cercis siliquastrum*.dur.

Orman Kuşağı : Ormanın tahrip olmadığı yerlerde 120 metreden, tahrip olduğu yerlerde ise maki kuşağının bitiminden itibaren başlayıp ormanın en üst sınırında (1900 m) son bulur. Kızılçam ormanları alçak kısımlarda (110 metreye kadar) yer alır. Kızılçamdan sonra çoğunlukla karaçam (*pinus nigra*), meşe (*Quercus cerris*) ve kayın (*Fagus orientalis*) bölümünde kayın, meşe, karaçam, sedir ve göknar çoğu kez karışık meşçereler oluşturmaktadır.

Orman Üstü Kuşak : Orman sınırının (1900 m) bitiminden itibaren başlayan, düz ve çıplak alan adı verilen, ekstrem iklim koşullarından dolayı ağaç ve çalılıarın barınamadığı bölgelerdir. Bunlarda genellikle yer örtücü bodur çalılar (*Acantholimon libanoticum*, *Astragalus ssp.*, *Asphodeline globifera*, *asphodelus aestivus*) ve alpin çayırlar yaygın durumdadır.

TÜBİVES (Türkiye Bitki Verileri Sistemi) kayıtlarına göre ilimizde 443 bitki taksonu vardır. Ülkemiz endemik türlerinden 27 familya 67 cins ve 108 bitki türü ilimizde bulunmaktadır. Bölgenin doğal bitki türlerini içeren liste çıkartılmıştır. Endemik türlerin baş tarafına (*) işareti konmuştur.

Türler ve Popülasyonları

Osmaniye İli Dahilinde Tespit Edilen Bitki Türleri;

SİNOPTERİDACEAE	Cheilanthes marantae
ADİANTACEAE	Adiantum capillus-veneris
ASPLENİACEAE	Asplenium septentrionale alttür septentrionale
ASPİDİACEAE	Polystichum aculeatum Dryopteris pallida
POLYPODİACEAE	Polypodium vulgare alttür prionodes
PİNACEAE	Abies cilicica alttür cilicica
RANUNCULACEAE	* Helleborus vesicarius Nigella stellaris Clematis cirrhosa Adonis flammea Ranunculus cuneatus Ranunculus rumelicus Ranunculus scandicinus Ranunculus muricatus Thalictrum orientale
PAEONİACEAE	Paeonia daurica
PAPAVERACEAE	* Hypecoum trullatum * Corydalis tauricola Fumaria parviflora
BRASSİCACEAE	Calepina irregularis Isatis tinctoria alttür tomentella Isatis lusitanica Iberis attica Thlaspi microstylum * Thlaspi elegans Thlaspi oxyceras Ochthodium aegyptiacum * Ricotia carnosula Alyssum minutum Alyssum minus varyete minus Alyssum stribrnyi Alyssum condensatum alttür flexibile Alyssum samariferum Arabis allionii Turritis glabra

	Barbarea vulgaris
	Cardamine lazica
	Erysimum goniocaulon
	Alliaria petiolata
	Sisymbrium officinale
RESEDACEAE	
	Reseda lutea varyete lutea
VIOLACEAE	
	Viola odorata
	Viola sieheana
	Viola occulta
	Viola kitaibeliana
CARYOPHYLLACEAE	
	* Arenaria kotschyana alttür kotschyana
	Arenaria deflexa alttür deflexa
	Arenaria leptoclados
	* Arenaria acerosa
	* Arenaria drypidea
	* Minuartia tchihatchewii
	Minuartia mesogitana alttür mesogitana
	Moehringia trinervia
	Sagina maritima
	Sagina apetala
	Polycarpon tetraphyllum
	Telephium imperati alttür orientale
	* Thurya capitata
	Dianthus zonatus varyete zonatus
	Petrorhagia dubia
	Saponaria glutinosa
	* Phryna ortegioides
	Gypsophila libanotica
	* Silene inclinata
	Silene aegyptiaca alttür ruderalis
ILLECEBRACEAE	
	* Herniaria amoena
PHYTOLACCACEAE	
	Phytolacca pruinosa
GUTTIFERAE	
	Hypericum hircinum alttür majus
	Hypericum thymifolium
	* Hypericum monadenum
	Hypericum olympicum
MALVACEAE	
	* Alcea apterocarpa
GERANIACEAE	
	* Erodium absinthoides alttür haradjianii
	Erodium moschatum
	Erodium acaule
ACERACEAE	
	* Acer monspessulanum alttür oksalianum
STAPHYLEACEAE	

VITACEAE

Staphylea pinnata

FABACEAE

Ampelopsis orientale

Ceratonia siliqua

Cercis siliquastrum alttür *siliquastrum*

Cercis siliquastrum alttür *hebecarpa*

Gonocytisus pterocladus

Genista albida

Calicotome villosa

Lupinus varius

Astragalus cretaceus

* *Astragalus distinctissimus*

* *Astragalus angustiflorus* alttür *amanus*

* *Astragalus plumosus* varyete *akardaghicus*

* *Astragalus thiebautii*

* *Astragalus barbeyanus*

* *Astragalus commagenicus*

* *Astragalus schottianus*

Astragalus gossypinus

Astragalus andrachneifolius

Astragalus cephalotes varyete *cephalotes*

Astragalus drusorum varyete *maroniticus*

* *Astragalus vaginans*

* *Astragalus schizopterus*

* *Astragalus campylosema* alttür *champhylosema*

Astragalus angustifolius alttür *angustifolius* varyete *angustifolius*

* *Astragalus melanocephalus*

* *Glycyrrhiza flavescens*

* *Cicer floribundum*

Cicer incisum

Cicer pinnatifidum

Vicia sericocarpa varyete *sericocarpa*

Lens odemensis

Lathyrus variabilis

Lathyrus spathulatus

* *Lathyrus laxiflorus* alttür *angustifolius*

Lathyrus inconspicuus varyete *inconspicuus*

Lathyrus gorgoni varyete *gorgoni*

Ononis pubescens

Trifolium physodes varyete *psilocalyx*

Trifolium resupinatum varyete *microcephalum*

* *Trifolium roussaeum*

Trifolium haussknechtii varyete *candollei*

Trifolium dasyurum

Trifolium scutatum

Trifolium pauciflorum

Trifolium subterraneum

Trigonella brachycarpa

* *Trigonella kotschyi*

* *Trigonella rigida*

- Trigonella spicata
 Medicago orbicularis
 Medicago polymorpha varyete vulgaris
 Medicago rigidula varyete rigidula
 * Dorycnium pentaphyllum alttür haussknechtii
 Hymenocarpus circinnatus
 Coronilla emerus alttür emeroides
 * Coronilla grandiflora
 Coronilla varia alttür varia
 * Onobrychis sulphurea varyete pallida
- ROSACEAE
- Rubus canescens varyete canescens
 * Potentilla calycina
 Potentilla inclinata
 Potentilla recta
 Potentilla kotschyana
 Potentilla speciosa varyete speciosa
 Agrimonia eupatoria
 * Alchemilla sciadiophylla
 * Alchemilla buseriana
 Rosa arvensis
- LYTHRACEAE
- Lythrum junceum
 Ammannia baccifera
- ONAGRACEAE
- Circaea lutetiana
 Epilobium parviflorum
 Epilobium lanceolatum
 Epilobium obscurum
- CRASSULACEAE
- * Rosularia sempervivum alttür amanensis
 Rosularia sempervivum alttür libanotica
- APIACEAE
- Eryngium creticum
 Chaerophyllum libanoticum
 Anthriscus lamprocarpa
 * Scaligeria capilliflora
 * Kundmannia syriaca
 Lecokia cretica
 Cnidium silaifolium alttür orientale
 * Johrenia berytea
 * Ferula tenuissima
 * Ferula amanicola
 Ferulago cassia
 Ferulago amani
 Ferulago trachycarpa
 Peucedanum ruthenicum
 Tordylium syriacum
 Turgeniopsis foeniculacea
 Daucus carota
- CORNACEAE

VALERIANACEAE
 Cornus sanguinea alttür cilicica
 Valeriana alliariifolia
 Valerianella muricata

DIPSACACEAE
 Knautia integrifolia varyete integrifolia
 Knautia integrifolia varyete bidens
 Scabiosa columbaria alttür columbaria varyete intermedia
 Scabiosa columbaria alttür ochroleuca varyete ochroleuca
 * Scabiosa kurdica
 Pterocephalus pinardii

ASTERACEAE
 Chrysophthalmum montanum
 Inula germanica
 Phagnalon rupestre
 Gnaphalium luteo-album alttür leuto-album
 Filago eriocephala
 * Galatella amani
 Doronicum orientale
 Senecio aquaticus alttür erraticus
 Senecio othonnae
 Tussilago farfara
 Anthemis cretica alttür albida
 Anthemis kotschyana varyete kotschyana
 Anthemis kotschyana varyete radians
 * Anthemis arenicola varyete arenicola
 Anthemis cotula
 * Anthemis pungens
 Anthemis tinctoria varyete tinctoria
 * Anthemis tinctoria varyete virescens
 Anthemis coelopoda varyete longiloba
 * Leucocyclus formosus alttür amanicus
 Achillea falcata
 Achillea biebersteinii
 Tanacetum cilicicum
 Tanacetum parthenium
 * Tanacetum densum alttür amani
 Tanacetum aucheri
 * Tanacetum haradjanii
 Artemisia absinthium
 Onopordum polycephalum
 * Carduus nutans alttür falcato-incurvus
 Serratula cerinthifolia
 Serratula kurdica
 Centaurea aggregata alttür aggregata
 * Centaurea lycopifolia
 Centaurea cheirolopha
 * Centaurea antitauri
 * Centaurea amanicola
 Centaurea babylonica
 * Centaurea ptosimopappa

- * *Centaurea solstitialis* alttür carneola
  - * *Centaurea calcitrapa* alttür cilicica
  - Cnicus benedictus* varyete kotschy
  - Carthamus glaucus* alttür glaucus
  - Cardopatum corymbosum*
  - Carlina oligocephala* alttür oligocephala
  - Carlina involucrata* alttür libanotica
  - Echinops viscosus* alttür bithynicus
  - * *Scorzonera lacera*
  - Scorzonera kotschy*
  - Picris kotschy*
  - Rhagadiolus stellatus* varyete stellatus
  - Pilosella hoppeana* alttür troica
  - Pilosella verruculata*
  - Lapsana communis* alttür intermedia
- CAMPANULACEAE
- Campanula rapunculoides* alttür rapunculoides
  - Campanula trachelium* alttür athoa
  - Campanula strigosa*
  - Campanula stellaris*
  - Campanula retrorsa*
  - * *Campanula haradjanii*
  - Michauxia campanuloides*
- ERICACEAE
- Arbutus andrachne*
- PRIMUMLACEAE
- * *Cyclamen pseud-ibericum*
  - Cyclamen coum* varyete coum
- OLEACEAE
- Phillyrea latifolia*
- ASCLEPIADACEAE
- Vincetoxicum tmoleum*
- GENTIANACEAE
- Blackstonia perfoliata* alttür perfoliata
- CONVOLVULACEAE
- Calystegia silvatica*
- BORAGINACEAE
- Heliotropium circinatum*
  - Heliotropium hirsutissimum*
  - Myosotis lithospermifolia*
  - * *Paracaryum amani*
  - Lithospermum purpurocaeruleum*
  - Echium glomeratum*
  - Echium angustifolium*
  - * *Onosma inexpectatum*
  - * *Onosma trapezunteum*
  - Symphytum brachycalyx*
  - Brunnera orientalis*
  - * *Alkanna kotschyana*
- SCROPHULARIACEAE
- Verbascum oreophilum* varyete joannis

- * *Verbascum meinckeanum*
- * *Verbascum eleonorae*
Verbascum cedreti
- * *Verbascum barbeyi*
- * *Verbascum amanum*
Verbascum galilaeum
- * *Verbascum pterocladum*
Verbascum cheiranthifolium varyete *cataonicum*
Scrophularia scopolii varyete *scopolii*
- * *Chaenorhinum litorale* alttúr *pterosporum*
Veronica hederifolia
Veronica beccabunga alttúr *beccabunga*
Veronica leiocarpa
Wulfenia orientalis

OROBANCHACEAE

- Orobanche ramosa*
- Orobanche lavandulacea*
- Orobanche oxyloba*

LAMIACEAE

- Ajuga chamaepitys* alttúr *chia* varyete *ciliata*
- Teucrium orientale* varyete *glabrescens*
- Scutellaria megalaspis*
- * *Scutellaria glaphyrostachys*
Scutellaria diffusa
Scutellaria heterophylla
- Phlomis viscosa*
- * *Phlomis linearis*
- * *Lamium garganicum* alttúr *nepetifolium*
Lamium truncatum
- * *Ballota saxatilis* alttúr *brachyodonta*
Ballota nigra alttúr *uncinata*
Sideritis perfoliata
Stachys pinetorum
Stachys cretica alttúr *cassia*
Stachys spectabilis
Stachys longispicata
- * *Stachys amanica*
- * *Stachys sparsipilosa*
Stachys annua alttúr *annua* varyete *lycaonica*
Stachys annua alttúr *ammophila*
Stachys diversifolia
Melissa officinalis alttúr *inodora*
- * *Nepeta italica* alttúr *rigidula*
Nepeta flavida
- * *Nepeta caesarea*
Nepeta cilicia
Prunella vulgaris
Prunella orientalis
Origanum bargyli
- * *Origanum amanum*
Origanum laevigatum

	Satureja cuneifolia
	* Satureja amani
	Satureja hortensis
	Calamintha sylvatica alttür ascendens
	Calamintha nepeta alttür nepeta
	Micromeria fruticosa alttür brachycalyx
	* Micromeria cremnophila alttür amana
	Cyclotrichium organifolium
	Thymus kotschyanus varyete glabrescens
	Thymus sipyleus alttür sipyleus varyete sipyleus
	Mentha longifolia alttür longifolia
	Ziziphora capitata
	* Salvia aucheri varyete aucheri
	* Salvia pilifera
	Salvia multicaulis
	Salvia viridis
	Salvia microstegia
PLUMBAGINACEAE	
	Acantholimon armenum varyete armenum
PLANTAGINACEAE	
	Plantago major alttür intermedia
	Plantago cretica
SANTALACEAE	
	Thesium arvense
LORANTHACEAE	
	Loranthus europaeus
RAFFLESİACEAE	
	Cytinus hypocistis alttür kermesinus
ARİSTOLOCHİACEAE	
	Aristolochia parvifolia
	Aristolochia billardieri
	* Aristolochia brevilabris
EUPHORBİACEAE	
	Chrozophora tinctoria
	Mercurialis ovata
	* Euphorbia rhytidosperma
	* Euphorbia djimilensis
	Euphorbia altissima varyete glabrescens
	Euphorbia rigida
	Euphorbia macroclada
	Euphorbia macrostegia
BUXACEAE	
	Buxus sempervirens
URTİCACEAE	
	Urtica dioica
	Parietaria judaica
	Parietaria officinalis
FAGACEAE	
	Fagus orientalis
	Quercus infectoria alttür boissieri
BETULACEAE	

SALICACEAE

- * *Alnus orientalis* variete *pubescens*

Populus tremula

RUBIACEAE

Crucianella angustifolia

- * *Asperula cymulosa*
- Asperula orientalis*
- Galium album* alttúr *amani*
- * *Galium scabrifolium*
- * *Galium setuliferum*
- * *Galium shepardii*
- Galium incanum* alttúr *elatus*
- * *Galium parvulum*
- Galium cassium*
- Galium spurium* alttúr *spurium*
- Galium samuelssonii* variete *samuelssonii*
- Cruciata laevipes*
- Cruciata taurica*
- * *Cruciata mixta*
- Rubia tenuifolia* alttúr *doniettii*

LILIACEAE

Smilax aspera

Ruscus aculeatus variete *angustifolius*

Asphodeline baytopae

Asphodeline brevicaulis alttúr *brevicaulis* variete *brevicaulis*

Asphodeline globifera

- * *Allium gayi*
- Allium cassium*
- Allium paniculatum* alttúr *fuscum*
- Allium opacum*
- Allium flavum* alttúr *tauricum* variete *tauricum*
- * *Allium flavum* alttúr *tauricum* variete *pilosum*
- Allium myrianthum* variete *floribus albidis*
- Allium ampeloprasum*
- Allium scorodoprasum* alttúr *rotundum*
- Allium curtum*
- * *Allium phaneranthum* alttúr *deciduum*
- Allium affine*
- Allium dictyoprasum*
- Allium chrysantherum*
- * *Allium karamanoglui*
- Allium lycaonicum*
- Scilla melaina*
- Scilla ingridae*
- Muscari tenuiflorum*
- Muscari armeniacum*
- Muscari parviflorum*
- Fritillaria acmopetala* alttúr *acmopetala*
- * *Fritillaria alfredae* alttúr *glaucoviridis*
- * *Fritillaria elwesii*
- Gagea gageoides*

AMARYLLIDACEAE	Colchicum cilicicum
	Sternbergia fischeriana
	Galanthus fosteri
IRIDACEAE	
	Iris persica
	* Crocus danfordiae
	* Crocus adanensis
	* Crocus leichtlinii
	Crocus kotschyanus alttür kotschyanus
	Crocus cancellatus alttür damascenus
	* Gladiolus anatolicus
ORCHIDACEAE	
	Neottia nidus-avis
	Ophrys transhyrcana alttür transhyrcana
	Ophrys reinholdii alttür straussii
	Orchis punctulata
	Orchis italica
	Orchis morio alttür picta
	Orchis morio alttür syriaca
	Orchis collina
	Orchis anatolica
JUNCACEAE	
	Juncus inflexus
CYPERACEAE	
	Cyperus fuscus
	Pycnus flavescens
	Scirpoides holoschoenus
	Carex phyllostachys
	Carex vulpinoidea
	* Carex divulsa alttür coriogyne
	Carex halleriana
	Carex elata alttür omskiana
POACEAE	
	Secale montanum
	Bromus madritensis
	Bromus ramosus
	Arrhenatherum elatius alttür elatius
	Polypogon viridis
	Alopecurus utriculatus alttür utriculatus
	Phleum montanum alttür montanum
	Poa nemoralis
	Poa sterilis
	Melica eligulata
	Melica minuta
	Piptatherum miliaceum alttür thomasii
	Eragrostis minor
	Paspalum paspalodes
	Setaria viridis
	Imperata cylindrica
	Themeda triandra

Kaynak : Orman ve Su İşleri Bakanlığı 7. Bölge Müdürlüğü, Osmaniye Şube Müdürlüğü,2012

Türlerin floristik bölgelere dağılım oranları incelendiğinde Akdeniz’li elementlerin büyük çoğunlukta olduğu görülmektedir. Bu durum bölgede Akdeniz ikliminin hakim olduğunu ortaya koyar.

Sonuç olarak, Osmaniye’nin Türkiye florası içinde kendine özgü ve ayrıcalıklı bir yeri vardır.

D.5. Fauna

Habitat ve Toplulukları

Türler ve Populasyonları

Amanos Dağları ülkemizin en zengin faunistik alanları durumundadır. Yaban hayatı bakımından oldukça zengindir. Bölgede karaca, kurt, çakal, yaban domuzu, tilki, sırtlan, kunduz, tavşan, kirpi gibi memeliler yanında akbaba, kartal gibi yırtıcı kuşlar ve turna, keklik, bıldırcın gibi kuşlar yaşamaktadır.

Osmaniye İli Yaban Hayatı

Çizelge. D.4- Osmaniye İli Dahilinde Tespit Edilen Kuş Türleri

Sıra No	EURİNG NO	Bilimsel	Türkçe
1	70	Tachybaptus ruficollis	Küçük Batağan
2	90	Podiceps cristatus	Bahri
3	720	Phalacrocorax carbo	Karabatak
4	880	Pelecanus onocrotalus	Ak Pelikan
5	950	Botaurus stellaris	Balaban
6	970	Ixobrychus minutus	Küçük Balaban
7	1040	Nycticorax nycticorax	Gece Balıkçılı
8	1080	Ardeola ralloides	Alaca Balıkçıl
9	1110	Bubulcus ibis	Sığır Balıkçılı
10	1190	Egretta garzetta	Küçük Ak Balıkçıl
11	1210	Egretta alba (Casmerodius albus)	Büyük Ak Balıkçıl
12	1220	Ardea cinerea	Gri Balıkçıl
13	1240	Ardea purpurea	Erguvani Balıkçıl
14	1310	Ciconia nigra	Kara Leylek
15	1340	Ciconia ciconia	Leylek
16	1360	Plegadis falcinellus	Çeltikçi
17	1440	Platalea leucorodia	Kaşıkçı
18	1710	Tadorna ferruginea	Angit
19	1730	Tadorna tadorna	Suna
20	1790	Anas penelope	Fiyu
21	1840	Anas crecca	Çamurcun
22	1860	Anas platyrhynchos	Yeşilbaş
23	1890	Anas acuta	Kilkuyruk

24	1910	Anas querquedula	Çıkrıkçın
25	1940	Anas clypeata	Kaşıkçaga
26	1980	Aythya ferina	Elmabaş Patka
27	2020	Aythya nyroca	Pasbaş Patka
28	2030	Aythya fuligula	Tepeli Patka
29	2310	Pernis apivorus	Arı Şahini
30	2380	Milvus migrans	Kara Çaylak
31	2470	Neophron percnopterus	Küçük Akbaba
32	2550	Aegypius monachus	Kara Akbaba
33	2560	Circaetus gallicus	Yılan Kartalı
34	2600	Circus aeruginosus	Saz Delicesi
35	2610	Circus cyaneus	Gökçe Delice
36	2670	Accipiter gentilis	Çakırkuşu
37	2690	Accipiter nisus	Atmaca
38	2870	Buteo buteo	Şahin
39	2880	Buteo rufinus	Kızıl Şahin
40	2920	Aquila pomarina	Küçük Orman Kartalı
41	2930	Aquila clanga	Büyük Orman Kartalı
42	2980	Hieraaetus pennatus	Küçük Kartal
43	2990	Hieraaetus(Aquila) fasciatus	Tavşancıl
44	3010	Pandion haliaetus	Balık Kartalı
45	3030	Falco naumanni	Küçük Kerkenez
46	3040	Falco tinnunculus	Kerkenez
47	3070	Falco vespertinus	Ala Doğan
48	3090	Falco columbarius	Boz Doğan
49	3100	Falco subbuteo	Delice Doğan
50	3110	Falco eleonora	Ada Doğanı
51	3140	Falco biarmicus	Bıyıklı Doğan
52	3200	Falco peregrinus	Gök Doğan
53	3550	Alectoris chukar	Kımalı Keklik
54	3640	Francolinus francolinus	Turaç
55	3700	Coturnix coturnix	Bıldırcın
56	4070	Rallus aquaticus	Su Kılavuzu
57	4100	Porzana parva	Bataklık Suyelvesi
58	4210	Crex crex	Bıldırcınkılavuzu
59	4240	Gallinula chloropus	Sutavuğu
60	4290	Fulica atra	Sakarmeke
61	4330	Grus grus	Turna
62	4550	Himantopus himantopus	Uzunbacak
63	4590	Burhinus oedicnemus	Kocagöz
64	4690	Charadrius dubius	Halkalı Küçük Cılıbit
65	4700	Charadrius hiaticula	Halkalı Cılıbit

66	4770	Charadrius alexandrinus	Akça Cılıbit
67	4790	Charadrius leschenaultii	Büyük Cılıbit
68	4850	Pluvialis apricaria	Altın Yağmurcun
69	4870	Vanellus spinosus	Mahmuzlu Kızkuşu
70	4930	Vanellus vanellus	Kızkuşu
71	5170	Philomachus pugnax	Döğüşkenkuş
72	5190	Gallinago gallinago	Su Çulluğu
73	5290	Scolopax rusticola	Çulluk
74	5320	Limosa limosa	Çamurçulluğu
75	5410	Numenius arquata	Kervançulluğu
76	5460	Tringa totanus	Kızılbacak
77	5480	Tringa nebularia	Yeşilbacak
78	5530	Tringa ochropus	Yeşil Düdükçün
79	5540	Tringa glareola	Orman Düdükçünü
80	5560	Actitis hypoleucos	Dere Düdükçünü
81	5820	Larus ridibundus	Karabaş Martı
82	5900	Larus canus	Küçük Gümüş Martı
83	5921	Larus armenicus	Van gölü Martısı
84	5925	Larus michahellis	Gümüş Martı
85	6260	Chlidonias hybrida	Bıyıklı Sumru
86	6280	Chlidonias leucopterus	Ak Kanatlı Sumru
87	6650	Columba livia	Kaya Güvercini
88	6700	Columba palumbus	Tahtalı
89	6840	Streptopelia decaocto	Kumru
90	6870	Streptopelia turtur	Üveyik
91	6900	Streptopelia senegalensis	Küçük Kumru
92	7160	Clamator glandarius	Tepeli Guguk
93	7240	Cuculus canorus	Guguk
94	7350	Tyto alba	Peçeli Baykuş
95	7390	Otus scops	İshakkuşu
96	7570	Athene noctua	Kukumav
97	7610	Strix aluco	Alaca Baykuş
98	7780	Caprimulgus europaeus	Çobanaldatan
99	7950	Apus apus	Ebabil
100	7980	Apus melba	Ak Karınlı Ebabil
101	8000	Apus affinis	Küçük Ebabil
102	8270	Halcyon smyrnensis	İzmir Yalıçapkını
103	8310	Alcedo atthis	Yalıçapkını
104	8330	Ceryle rudis	Alaca Yalıçapkını
105	8400	Merops apiaster	Arıkuşu
106	8410	Coracias garrulus	Gökkuzgun
107	8460	Upupa epops	İbibik

108	8780	<i>Dendrocopos syriacus</i>	Alaca Ağaçkakan
109	9610	<i>Melanocorypha calandra</i>	Boğmaklı Toygar
110	9670	<i>Calandrella brachydactyla</i>	Bozkır Toygarı
111	9720	<i>Galerida cristata</i>	Tepeli Toygar
112	9740	<i>Lullula arborea</i>	Orman Toygarı
113	9760	<i>Alauda arvensis</i>	Tarlakuşu
114	9780	<i>Eremophila alpestris</i>	Kulaklı Toygar
115	9810	<i>Riparia riparia</i>	Kum Kırlangıcı
116	9920	<i>Hirundo rustica</i>	Kır Kırlangıcı
117	9950	<i>Hirundo daurica</i>	Kızıl Kırlangıç
118	10010	<i>Delichon urbica</i>	Ev Kırlangıcı
119	10040	<i>Anthus campestris</i>	Kır İncirkuşu
120	10090	<i>Anthus trivialis</i>	Ağaç İncirkuşu
121	10110	<i>Anthus pratensis</i>	Çayır İncirkuşu
122	10120	<i>Anthus cervinus</i>	Kızıl Gerdanlı İncirkuşu
123	10140	<i>Anthus spinoletta</i>	Dağ İncirkuşu
124	10170	<i>Motacilla flava</i>	Sarı Kuyruksallayan
125	10190	<i>Motacilla cinerea</i>	Dağ Kuyruksallayanı
126	10200	<i>Motacilla alba</i>	Ak Kuyruksallayan
127	10360	<i>Pycnonotus xanthopygos</i>	Arap Bülbülü
128	10660	<i>Troglodytes troglodytes</i>	Çitkuşu
129	10840	<i>Prunella modularis</i>	Dağbülbülü
130	10950	<i>Cercotrichas galactotes</i>	Çalı Bülbülü
131	10990	<i>Erithacus rubecula</i>	Kızılgerdan
132	11060	<i>Luscinia svecica</i>	Mavigerdan
133	11210	<i>Phoenicurus ochruros</i>	Kara Kızılkuyruk
134	11370	<i>Saxicola rubetra</i>	Çayır Taşkuşu
135	11390	<i>Saxicola torquatus</i>	Taşkuşu
136	11140	<i>Oenanthe isabellina</i>	Boz Kuyrukkakan
137	11460	<i>Oenanthe oenanthe</i>	Kuyrukkakan
138	11480	<i>Oenanthe hispanica</i>	Kara Kulaklı Kuyrukkakan
139	11500	<i>Oenanthe finschii</i>	Ak Sırtlı Kuyrukkakan
140	11660	<i>Monticola solitarius</i>	Gökardıç
141	11870	<i>Turdus merula</i>	Karatavuk
142	11980	<i>Turdus pilaris</i>	Tarla Ardıcı
143	12000	<i>Turdus philomelos</i>	Öter Ardıç
144	12020	<i>Turdus viscivorus</i>	Ökse Ardıcı
145	12200	<i>Cettia cetti</i>	Kamış Bülbülü
146	12260	<i>Cisticola juncidis</i>	Yelpazekuyruk
147	12270	<i>Prinia gracilis</i>	Dikkuyruklu Ötleğen
148	12510	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	Saz Kamışçını
149	12530	<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	Büyük Kamışçın

150	12550	Hippolais pallida	Ak Mukallit
151	12670	Sylvia melanocephala	Maskeli ötleğen
152	12690	Sylvia rueppelli	Kara Boğazlı Ötleğen
153	12730	Sylvia nisoria	Çizgili Ötleğen
154	12740	Sylvia curruca	Küçük Ak Gerdanlı Ötleğen
155	12750	Sylvia communis	Ak Gerdanlı Ötleğen
156	12770	Sylvia atricapilla	Kara Başlı Ötleğen
157	13080	Phylloscopus sibilatrix	Orman Çıvgını
158	13110	Phylloscopus collybita	Çıvgın
159	13120	Phylloscopus trochilus	Söğüt Bülbülü
160	13350	Muscicapa striata	Benekli Sinekkapan
161	13430	Ficedula parva	Küçük Sinekkapan
162	14370	Aegithalos caudatus	Uzun Kuyruklu Baştankara
163	14610	Parus ater	Çam baştankarası
164	14620	Parus caeruleus	Mavi Baştankara
165	14640	Parus major	Büyük Baştankara
166	14790	Sitta europaea	Sıvacı
167	14810	Sitta neumayer	Kaya Sıvacısı
168	14900	Remiz pendulinus	Çulhakuşu
169	15080	Oriolus oriolus	Sarıasma
170	15150	Lanius collurio	Kızıl Sırtlı Örümcekkuşu
171	15190	Lanius minor	Kara Alınlı Örümcekkuşu
172	15230	Lanius senator	Kızıl Başlı Örümcekkuşu
173	15240	Lanius nubicus	Maskeli Örümcekkuşu
174	15390	Garrulus glandarius	Alakarga
175	15490	Pica pica	Saksağan
176	15630	Corvus frugilegus	Ekin Kargası
177	15670	Corvus corone	Gri Leş Kargası
178	15820	Sturnus vulgaris	Sığırcık
179	15910	Passer domesticus	Serçe
180	15920	Passer hispaniolensis	Söğüt Serçesi
181	15980	Passer montanus	Ağaç Serçesi
182	16040	Petronia petronia	Kaya Serçesi
183	16360	Fringilla coelebs	İspinoz
184	16400	Serinus serinus	Küçük İskete
185	16490	Carduelis chloris	Florya
186	16530	Carduelis carduelis	Saka
187	16540	Carduelis spinus	Karabaşlı İskete
188	16600	Carduelis cannabina	Ketenkuşu
189	16660	Loxia curvirostra	Çaprazgaga
190	17170	Coccothraustes coccothraustes	Kocabaş
191	18600	Emberiza cia	Kaya Çintesi

192	18660	Emberiza hortulana	Kirazkuşu
193	18680	Emberiza caesia	Kızıl Kirazkuşu
194	18770	Emberiza schoeniclus	Bataklık Çintesi
195	18810	Emberiza melanocephala	Kara Başlı Çinte
196	18820	Miliaria calandra	Tarla Çintesi

Kaynak: Orman ve Su İşleri Bakanlığı 7.Bölge Md. Osmaniye Şb.Md.

Bahıklar (Tatlı Sularda) :

Silurus glanis	Yayın Balığı
Cyprinus carpio Linnaeus	Sazan
Cyprinus carpio royal	Aynalı sazan
Lenciscus	Tatlı su kefali
Anguilla anguilla	Yılan balığı
Barbus capito	Bıyıklı balık
Stizostedion lucioperca	Sudak
Salmo trutta	Gök kuşağı balığı
Clarias gariepinus	Kara balık
Tatlı su levreği	Perca fluviatilis
Adi Sazan	
İn Balığı	
Kaya Balığı	

Diğer Omurgalılar (Su içi ve su kıyısı) :

Kurbağalar :

Rana catesbeiana	Su kurbağası
Rana avvalis	Magrip kurbağası
Rana dalmatica	Çevik su kurbağası
Pelobates fuscus	Toprak kurbağası
Rana ridibunda	Ova Kurbağası
Pelophylax bedriagae	Levanten Ova Kurbağası, Levant Bataklık Kurbağası

Sürüngenler :

Emys orbicularis	Benekli kaplumbağa
Mauremy orbicularis	Bataklık kaplumbağası
Mauremys rivulata	Çizgili Kaplumbağa
Elaphe quatuorlineata	Sarı yılan
Natrix tessellata	Su Yılanı

Karasal Omurgalılar :

Kurbağalar :

<i>Bombina bombina</i>	Kırmızı kurbağa
<i>Bombina variegata</i>	Sarı kurbağa
<i>Alytes obstetricians</i>	Ebe kurbağası
<i>Bufo viridis</i>	Gece kurbağası
<i>Rana pipiens</i>	Adi kurbağa
<i>Hyla arborea</i>	Ağaç kurbağası
<i>Bufo calimata</i>	Yeşil kurbağa
<i>Rana macrocnemis</i>	Uludağ Kurbağası
<i>Pseudepidalea variabilis</i>	Değişken Desenli Gece Kurbağası
<i>Hyla savignyi</i>	Levanten Ağaç Kurbağası, Yeşil Kurbağa

Sürüngenler :

<i>Testudo hermanni</i>	Trakya tosbağası
<i>Testudo graeca</i>	Tosbağa
<i>Chamaeleo chamaeleon</i>	Bukalemun
<i>Algyroides marchi</i>	Hareketli kertenkele
<i>Lacerta lepida</i>	Çit kertenkelesi
<i>Lacerta parva</i>	Cüce çit kertenkelesi
<i>Lacerta simonyi</i>	Küçük kertenkele
<i>Lacerta trilineata</i>	Yeşil kertenkele
<i>Podarcis muralis</i>	Duvar kertenkelesi
<i>Ablepharus budaki</i>	Budak'ın İnce Kertenkelesi,
<i>Ablepharus chernovi</i>	Çernov İnce Kertenkelesi
<i>Stellagama stellio</i>	Dikenli Keler
<i>Lacerta media</i>	Doğu Yeşil Kertenkelesi, Ortanca Yeşil Kertenkele
<i>Hemidactylus turcicus</i>	Geniş Parmaklı Keler, Türk Keleri
<i>Phoenicolacerta laevis</i>	Hatay Kertenkelesi, Suriye Kertenkelesi
<i>Mediodactylus kotschy</i>	İnce Parmaklı Keler
<i>Apathya cappadocica</i>	Kayseri kertenkelesi
<i>Blanus strauchi</i>	Kör Kertenkele
<i>Salamandra infraimmaculata</i>	Lekeli Semender, Türk Semenderi
<i>Pseudopus apodus</i>	Oluklu Kertenkele
<i>Anatololacerta oertzeni</i>	Örtzen Kaya Kertenkelesi
<i>Eumeces schneiderii</i>	Sarı Kertenkele, Keçemen
<i>Trachylepis vittata</i>	Şeritli Kertenkele
<i>Ophisops elegans</i>	Tarla Kertenkelesi, Yılan Gözlü Kertenkele
<i>Trachylepis aurata</i>	Tıknaz Kertenkele
<i>Anatololacerta danfordi</i>	Toros Kertenkelesi
<i>Vipera ammodytes</i>	Akdeniz engereği
<i>Vipera xanthina</i>	Şeritli Engerek

Vipera lebetina	Sarı engerek
Eirenis barani	Baran Cüce Yılanı
Eirenis eiselti	Eiselt Cüce Yılanı
Zamenis hohenackeri	Kafkas Yılanı
Dolichophis jugularis	Kara Yılan
Telescopus fallax	Kedi Gözlu Yılan
Macrovipera lebetina	Koca Engerek
Hemorrhoids ravergeri	Kocabaş Yılan
Typhlops vermicularis	Kör Yılan
Eirenis rothii	Kudüs Yılanı
Eryx jaculus	Mahmuzlu Yılan, İki Başlı Yılan
Eirenis modestus	Uysal Yılan

Memeliler :

Felis chaus	Saz kedisi
Canis aureus	Çakal
Mustela nivalis	Gelincik
Mustela putorius	Kokarca
Sciurus anomalus	Ağaç sincabı
Martes foina	Kaya sansarı
Martes martes	Ağaç sansarı
Citellus citellus	Tarla sıçanı
Sus scrofa	Yaban domuzu
Herpestes ichneumon	Firevun sıçanı
Hyaena hyaena	Sırtlan
Cricetus cricetus	Cırlak sıçan
Desmana pyrenaica	köstebek
Vulpes vulpes	Tilki
Microchiroptera	Yarasa
Lepus europaeus	Tavşan
Capreolus capreolus	Karaca
Canis lupus	Kurt

Kaynak: Orman ve Su İşleri Bakanlığı 7.Bölge Md. Osmaniye Şb.Md.

Omurgasızlar:**Kelebekler:**

Korkut Ata Kelebek Gözlem Topluluğu tarafından ilimizde 164 kelebek türü gözlemlenmiştir.

Çizelge. D.5-Osmaniye İli Dahilinde Tespit Edilen Kelebek Türleri

Sıra No:	Kelebek Türleri
1	Acem Zıpzıpı (<i>Spialia phlomidis</i>)
2	Aglais (<i>Aglais urticae</i>)
3	Agro türü (<i>Agrodiaetus</i> sp.)
4	Ağaç Esmeri (<i>Kirinia roxelana</i>)
5	Ağaç Karameleği (<i>Hipparchia statilinus</i>)
6	Akdeniz Gelinciği Akbes (<i>Tomares (nogelii) nesimachus</i>)
7	Akdeniz Hanımeli-kelebeği (<i>Limenitis reducta</i>)
8	Akdeniz Melikesi (<i>Melanargia wiskotti</i>)
9	Akdeniz Mücevherkelebeği (<i>Chilades galba</i>)
10	Akdeniz Zıpzıpı (<i>Muschampia proto</i>)
11	Alevli ateşgüzeli (<i>Lycaena ochimus</i>)
12	Alıçbeyazı (<i>Aporia crataegi</i>)
13	Alsides Zıpzıpı (<i>Eogenes alcides</i>)
14	Amannisa (<i>Melitaea athalia</i>)
15	Anadolu Ateşgüzeli (<i>Lycaena asabinus</i>)
16	Anadolu Azameti (<i>Colias aurorina</i>)
17	Anadolu Esmegözü (<i>Plebejus modicus</i>)
18	Anadolu Gelinciği (<i>Tomares nogelii</i>)
19	Anadolu Karameleği (<i>Hipparchia fatua</i>)
20	Anadolu Kızılmeleği (<i>Hipparchia pellucida</i>)
21	Anadolu Melikesi (<i>Melanargia larissa</i>)
22	Anadolu Orakkanadı (<i>Gonepteryx farinosa</i>)
23	Anadolu Turanmavisi (<i>Turanana panagaea</i>)
24	Anadolu Yırtıkırtığı (<i>Nymphalis egea</i>)
25	Anadolu Zıpzıpı (<i>Muschampia proteides</i>)
26	Anadolu Zümrütü (<i>Callophrys paulae</i>)
27	Anormal Çokgözlü (<i>Polyommatus admetus</i>)
28	Atalanta (<i>Vanessa atalanta</i>)
29	Bahadır (<i>Argynnis pandora</i>)
30	Balkankaplanı (<i>Tarucus balkanicus</i>)
31	Bavius Mavisi (<i>Pseudophilotes bavius</i>)
32	Benekli Büyük İparhan (<i>Melitaea phoebe</i>)
33	Benekli İparhan (<i>Melitaea didyma</i>)
34	Beneklibakırgüzeli (<i>Lycaena phlaeas</i>)

35	Beyaz Çilli Kara Zıpzip (Pelopidas thrax)
36	Böğürtlen Brentisi (Brenthis daphne)
37	Büyük Beyazmelek Lahanakelebeği (Pieris brassicae)
38	Büyük Boz Zıpzip (Pyrgus alveus)
39	Büyük İnci (Fabriciana adippe)
40	Büyük Karamelek (Hipparchia syriaca)
41	Büyük Morbakırgüzeli (Lycaena alciphron)
42	Büyük Sevbeni (Satyrium ilicis)
43	Büyük Zümrüt (Callophrys herculeana)
44	Cengaver (Argynnis paphia)
45	Cezayir Zıpzipı (Carcharodus stauderi)
46	Cezayirli İparhan (Melitaea punica)
47	Cüce Zıpzip (Gegenes pumilio)
48	Çayiresmeri (Maniola jurtina)
49	Çift Kuyruklu Paşa (Charaxes jasius)
50	Çitlembikkelebeği (Libythea celtis)
51	Çizgili Dağbeyazmeleği (Pieris bryoniae)
52	Çokgözlü Amanda (Polyommatus amandus)
53	Çokgözlü Anadoluçillimavisi (Polyommatus ossmar)
54	Çokgözlü Anadolumavisi (Aricia crassipuncta)
55	Çokgözlü Balkanmavisi (Aricia anteros)
56	Çokgözlü Dafnis (Polyommatus daphnis)
57	Çokgözlü Esmer (Aricia agestis)
58	Çokgözlü Geraniummavisi (Aricia eumedon)
59	Çokgözlü Gök mavi (Polyommatus bellargus)
60	Çokgözlü Gümüşmavi (Albulina loewii)
61	Çokgözlü Güzel mavi (Polyommatus bellis)
62	Çokgözlü Hatay mavi (Polyommatus bollandi)
63	Çokgözlü Küçük Turan mavi (Polyommatus cornelius)
64	Çokgözlü Levantinçillimavisi (Polyommatus syriaca)
65	Çokgözlü Lübnanesmeri (Polyommatus alcestis)
66	Çokgözlü Lübnan mavi (Aricia bassoni)
67	Çokgözlü Mavi (Polyommatus icarus)
68	Çokgözlü Menekşemavisi (Polyommatus thersites)
69	Çokgözlü Rus mavi (Polyommatus coelestina)
70	Dağ Küçük Beyazmeleği Dağ Beyazmeleği (Pieris ergane)
71	Dağ Öyklosu (Euchloe ausonia)
72	Dağ Yalancıcadı (Pseudochazara beroe)
73	Dağateşi (Lycaena thetis)
74	Dev Mavi (Iolana iolas)
75	Dikenkelebeği (Vanessa cardui)
76	Doğu Çayiresmeri (Maniola telmessia)

77	Doğulu Esmergöz (Plebejus carmon)
78	Doğulu Narinormanbeyazı (Leptidea duponcheli)
79	Dumanlı Apollo (Parnassius mnemosyne)
80	Ege Zıpızı (Pyrgus melotis)
81	Erik Kırlangıçkuyruk (Iphiclides podalirius)
82	Esmerboncuk (Lasiommata maera)
83	Esmerperi (Hyponephele lupina)
84	Firdevsi'nin Çokgözlüsü (Polyommatus firdussii)
85	Gümüşlekeli Esmergöz (Plebejus argus)
86	Güney Kızılmeleği (Hipparchia aristaeus)
87	Güzel Azamet (Colias sareptensis)
88	Güzel inci (Argynnis aglaja)
89	Güzel İparhan (Melitaea fascelis)
90	Güzel Sevbeni (Satyrium spini)
91	Hatay'ın Çokgözlü Güzelmavisi (Polyommatus antiochenus)
92	Hataylı İparhan (Melitaea collina)
93	Hatmi Zıpızı (Carcharodus alceae)
94	Himalaya Mavi Kelebeği (Pseudophilotes vicrama)
95	İdasmavisi Esmergöz (Plebejus idas)
96	İparhan (Melitaea cinxia)
97	İsibakırgüzeli (Lycaena tityrus)
98	İspanyol Kraliçesi (Issoria lathonia)
99	İspanyol Zıpızı (Pyrgus armoricanus)
100	Kaplan Kırlangıçkuyruk (Papilio alexanor)
101	Kara Melike (Melanargia syriaca)
102	Kara Zıpız (Erynnis marloyi)
103	Karaağaç Nimfalisi (Nymphalis polychloros)
104	Karaağaç Sevbenisi (Satyrium w-album)
105	Karagöz (Ypthima asterope)
106	Karagözmavisi (Glaucopsyche alexis)
107	Karamurat (Brintesia circe)
108	Karanlık Ormanesmeri (Pararge aegeria)
109	Karsandra (Zizeeria karsandra)
110	Kırlangıçkuyruk (Papilio machaon)
111	Kızıl Zıpız (Spialia orbifer)
112	Kleopatra (Gonepteryx cleopatra)
113	Kutsalmavi (Celastrina argiolus)
114	Küçük Ateşgüzeli (Lycaena thersamon)
115	Küçük Beyazmelek (Pieris rapae)
116	Küçük Esmerboncuk (Lasiommata megera)
117	Küçük Esmerperi (Hyponephele lycaon)
118	Küçük Zıpız Perisi (Coenonympha pamphilus)

119	Lampides (Lampides boeticus)
120	Levantin Zıpızıpı (Thymelicus hyrax)
121	Lidya Yalancı Cadısı (Pseudochazara lydia)
122	Lübnan Esmergözü (Plebejus nichollae)
123	Mann'ın Beyazmeleği (Pieris manni)
124	Maraş Zıpızıpı (Spialia osthelderi)
125	Mavi Zebra (Leptotes pirithous)
126	Mermer Zıpızıpı (Carcharodus lavatherae)
127	Mersin Kızılmeleği (Hipparchia mersina)
128	Mezopotamya Kolotisi (Colotis fausta)
129	Minik Kupid (Cupido minimus)
130	Minik Sevbeni (Satyrium acaciae)
131	Mozaik Zıpızıpı (Muschampia tessellum)
132	Mücevher Kelebeği (Chilades trochylus)
133	Nahçıvan Zümrütü (Callophrys danchenkoi)
134	Narin Ormanbeyazı (Leptidea sinapis)
135	Niyobe (Fabriciana niobe)
136	Nostradamus (Gegenes nostradamus)
137	Orakkanat (Gonepteryx rhamni)
138	Orman Zıpızıpı (Ochlodes sylvanus)
139	Ormanbakırgüzeli (Lycaena virgaureae)
140	Ormanfistosu (Allancastris cerisy)
141	Osmanlı Yalancıcadısı (Pseudochazara mamurra)
142	Paslı Zıpızıpı (Erynnis tages)
143	Ripart'ın Anormal Çokgözlüsü (Polyommatus ripartii)
144	Sarı Azamet (Colias croceus)
145	Sarı-antenli Zıpızıpı (Thymelicus sylvestris)
146	Sarıbandlı Zıpızıpı (Pyrgus sidae)
147	Sarılekeli Zıpızıpı (Thymelicus acteon)
148	Sevbeni (Satyrium abdominalis)
149	Siyah Antenli Zıpızıpı (Thymelicus lineolus)
150	Step Yalancıcadısı (Pseudochazara mniszechii)
151	Stepfistosu (Allancastris deyrollei)
152	Sultan (Danaus chrysippus)
153	Suriye Zıpızıpı (Muschampia nomas)
154	Şark Zıpızıpı (Carcharodus orientalis)
155	Şeytancık (Cigaritis acamas)
156	Turan Yalancıcadısı (Pseudochazara telephassa)
157	Turuncüsü (Anthocharis cardamines)
158	Türkistan İparhanı (Melitaea arduinna)
159	Yalancı Apollo (Archon apollinus)
160	Yalancı Beyazmelek (Pieris pseudorapae)

161	Yeni Benekli Melek (Pontia edusa)
162	Yırtıkırtık (Nymphalis c-album)
163	Zeytuni Zıpzıp (Pyrgus serratulae)
164	Zümrüt (Callophrys rubi)

Hayvan Yaşama Hakları

1.Evcil Hayvanlar

a)Sahipli Hayvanlar

Merkez İlçemizde belediye tarafından 125 hayvan kısırlaştırılarak sahiplendirilmiştir.

b) Sahipsiz Hayvanlar

İlimizde Osmaniye, İl merkezinde Osmaniye Belediye Başkanlığına ait 500 hayvan kapasiteli hayvan barınağı mevcuttur. 2012 yılı içerisinde Belediye tarafından 649 adet hayvan kısırlaştırılarak, 649 adet hayvana kuduz aşısı yapılmıştır. İlimiz sınırlarında bulunan Belediyelerden gelen bilgilere göre tanzim edilen Sokak Hayvanları Bilgi Cetveli sunulmuştur.

Tablo D.6. Sokak Hayvanlarını Kontrol Altına Alınması İçin Yapılan Çalışmalar(Orman ve Su İşleri Bakanlığı 7.Bölge Md. Osmaniye Şb.Md,2012)

Sıra No	Belediye (İl / İlçe)	Bakımevi kapasitesi (hayvan sayısı)	Bakımevinde sahiplendirilen hayvan sayısı	Kısırlaştırılan hayvan sayısı		Aşılana hayvan sayısı		İşaretlenen hayvan sayısı	Alındığı ortama bırakılan hayvan sayısı	Belediye sınırları dahilindeki tahmini işaretlenmemiş sokak hayvanı sayısı
				Dişi	Erkek	Kuduz	Karma aşı			
1	Osmaniye	500	89	419	230	649	-	649	-	-
2	Toprakkale									
3	Kadirli									
4	Sumbas									
5	Düziçi									
6	Bahçe									
TOPLAM		500	89	419	230	649	0	649	-	-

2. Nesli Tehlike Altında Olan ve Olması Muhtemel Olan Evcil Hayvanlar

İl genelinde İlçe belediyelerden alınan bilgilere göre bu konuda herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

3. Hayvan Hakları İhlalleri

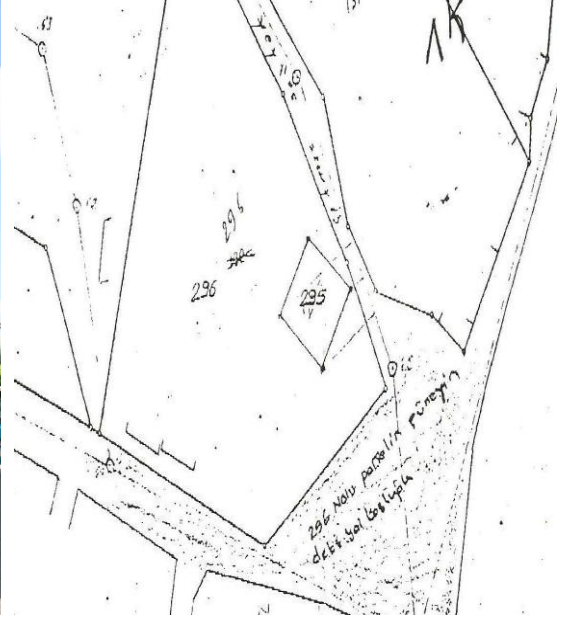
2012 yılında 5199 sayılı hayvanları koruma kanunu kapsamında Orman ve Su İşleri 7. Bölge Müdürlüğü Osmaniye Şubesi tarafından 4 kişiye toplam 9.240 TL. tutarında idari para cezası uygulandığı belirtilmiştir.

D.6. Tabiat Varlıklarını Koruma Çalışmaları

Çizelge D 7-İl Sit Alanları (ÇŞİM,2012)

ADI	İL	İLÇE	KÖY	MEVKİ	PAFTA	ADA	PARSEL	TESCİL KARAR TARİHİ-NO	Derece	NİTELİĞİ
Çınar Ağacı	Osmaniye	Merkez		Gebeli Mah.	7			27.05.1997-203/2817	Doğal Sit	Doğal sit
Çınar Ağacı	Osmaniye	Bahçe	Arıklıkış	Sıtmapınar		138	11	23.02.2007-2466	1.Derece Arkeolojik Sit	Doğal sit
Haruniye Ilıcaları	Osmaniye	Düziçi	Haruniye					15.09.1993-120/1546	1.Derece Arkeolojik Sit	Doğal sit
Çınar Ağacı	Osmaniye	Düziçi	Çitli Köyü					23.02.2007-2467	3.Derece Arkeolojik Sit	Doğal sit
Çitli Köyü Düziçi Çınar Ağacı	Osmaniye	Düziçi	Çitli Köyü					23.02.2007-2467	Doğal Sit	Doğal sit
Şarлак Şelalesi	Osmaniye	Sumbas	Balıklar Deresi					20.03.2003-320/5061	Kor.Ger.Kül.Var.	Doğal sit
Karatepe-Aslantaş Örenyeri	Osmaniye	Kadirli	Kızıyusuflu					16.09.1987-3606	1.Derece Arkeolojik Sit	Arkeolojik sit

Çınar Ağacı : Gebeli Mahallesi, Gülmezler Sokak ile Öztürkler Sokak arasında belediye yolu içinde yapılmış parkta yer alan çınar ağacı 1890'lı yıllarda dikilmiş, çevresi 5,20m, yüksekliği 14-45m civarındadır. Gebeli Mahallesi 7- 8-ve 13 Paftaların içinde bulunan 296 parselin güneyinde yer alan kadastral haritada yol olarak gözüken ancak park olarak kullanılan alanın içinde yer alana çınar ağacı 1890'lı yıllarda Mithat Koca İsimli şahıs tarafından dikilmiştir. Anıt ağacın ana gövdeden ayrılan 4 ana kolu vardır. Ana gövdenin çevresi 5.20m. çapı 1.80m.yüksekliği 14-15m olup ana dalların çapı yaklaşık 50- 60 cm' dir. Sokak içinde simge durumuna gelmiştir. Ağacın gövdesi 50cm. kadar toprak ile doldurulmuş, kökler görülmemektedir.

Fotoğraf D.2-Gebeli Mahallesindeki Çınar Ağacının Görüntüsü

Çınar Ağacı : Osmaniye İli, Bahçe İlçesi, Arıkaş köyü, Sıtmapınar Mevkii, 138 ada, 11 nolu parselde bulunmaktadır. Doğal yapısı ve ölçülerinden dolayı benzerlerinden farklı özelliğe sahip çınar ağacın toprak yüzeyindeki çevresi yaklaşık 6 metredir, ağacın 100-150 yaşında olduğu belirtilmektedir.

Fotoğraf D.3-Bahçe İlçesindeki Çınar Ağacının Görüntüsü

Haruniye Kaplıcaları: Kaynak, Düziçi İlçesine bağlı Kuşçu Köyü'nde Mehmetoğlu Mahallesinin yaklaşık 2,5km. kadar kuzey batısındadır. Sular, kaplıca yöresinden geçen faylara bağlı olarak yüzeye çıkmaktadır. Harun Reşit tarafından hizmete açılmıştır.

Özellikleri: Ceyhan kenarındaki bir terasta, traverten bir mağaradan çıkar.

Debi:25/1 sn

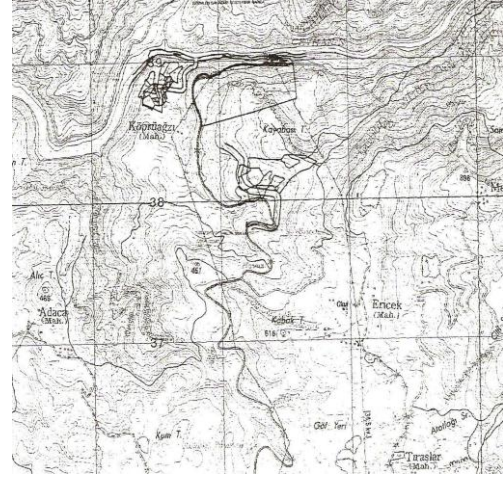
Isı:34C

Radyo aktivite:8,2 eman 49,6 toplam beta

Ph değeri:6,2

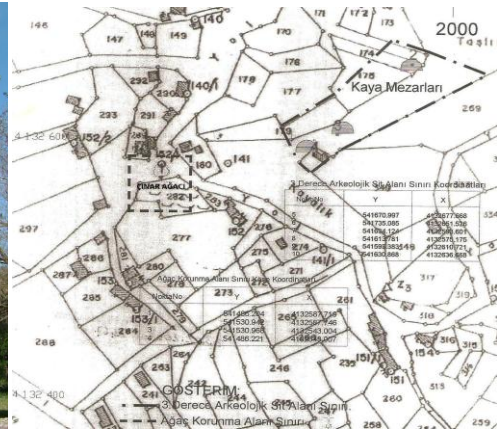
İçme olarak: Mide, bağırsak karaciğer hastalıkları

Günlük Banyo Kapasitesi: 24 saat hizmete açık.

Fotoğraf D.4-Haruniye Kaplıcasının Görüntüsü

Çınar Ağacı: Osmaniye İli, Düziçi İlçesi, Çitli Köyünde 282 nolu parseldeki mezarlık içinde bulunmaktadır. Doğal yapısı ve ölçüleri bakımından benzerlerinden farklı özellik ve güzelliğe sahip çınar ağacı yaklaşık olarak 30-35m civarında yüksekliğe sahiptir. Ağacın çevresi 7.70m olarak ölçülmüştür

Fotoğraf D.5-Düziçi İlçesindeki Çınar Ağacının Görüntüsü

Şarlak Şelalesi : Balıklar Deresi üzerinde bulunmaktadır. Şelalenin bulunduğu Balıklar Deresinin doğusu Kadirli İlçesi İlbistanlı Köyü, Batısı ise Sumbas İlçesi, Ali Beyli Beldesi sınırlarında bulunmaktadır. Şelalenin uzunluğu 25m civarında olup suyu yaklaşık 5m yükseklikten dökülmektedir. Şelalenin hemen yakınında bulunan ve tamamen tahrip olmuş kalıntılardan şelalenin üzerinde yakın geçmişte bir değirmen mevcut olduğu anlaşılmaktadır. Doğal oluşum sonucu ilginç özelliği ve güzelliği bakımından doğal sit potansiyeline sahiptir.

Fotoğraf D.6-Şarlak Şelalesinin Görüntüsü

D.7. Sonuç ve Değerlendirme

İl dağlık bir bölgede yer almakta olup ormanlar geniş yer kaplamaktadır. İl sınırları içerisinde Milli Park olarak Karatepe-Aslantaş Milli Parkı bulunmaktadır.

İlde Merkez İlçeye bağlı, ilin güney kısmından başlayıp Zorkun Yaylasına kadar 3.889,85 ha. ormanlık alan Zorkun Yaban Hayatı Geliştirme Sahası olarak ilan edilmiştir. Sahada karacaların üreme ve çoğalması sağlanmakta olup avlanma yasaklanmıştır.

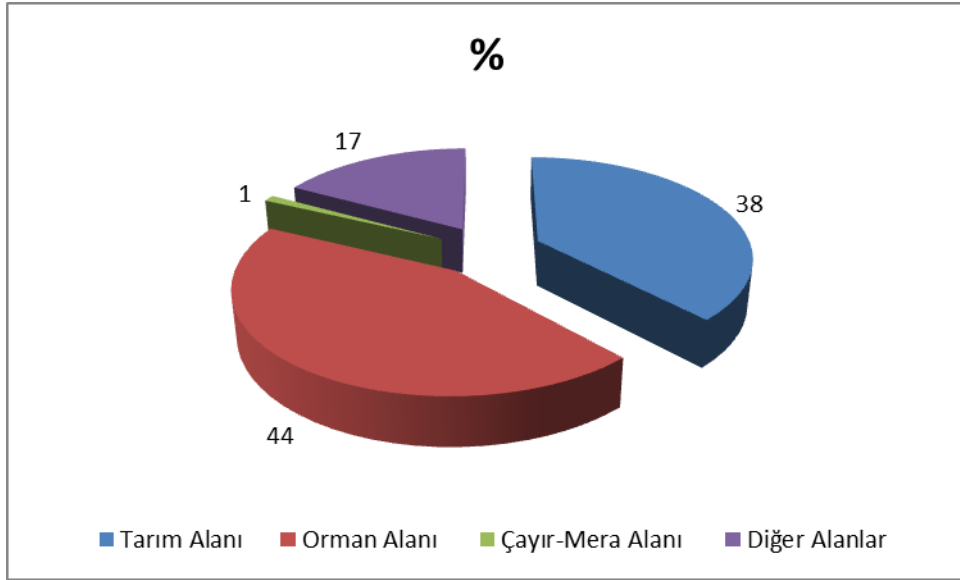
İl flora fauna açısından oldukça zengindir.

Kaynaklar

- Orman ve Su İşleri Bakanlığı 7. Bölge Müdürlüğü Osmaniye Şube Müd.-2012
- Çevre ve şehircilik İl Müdürlüğü-2012

E. ARAZİ KULLANIMI

E.1. Arazi Kullanım Verileri

Grafik E.1 – İlimizin (2012) Yılı Arazi Kullanım Durumu (Adana İli Verimlilik Envanteri ve Gübre İhtiyaç Raporu Ankara 1987)

Çizelge E.1 -İlimizin (2012) Yılı Arazi Kullanım Durumu(Adana İli Verimlilik Envanteri ve Gübre İhtiyaç Raporu (Ankara 1987)

İlçeler	Tarım Alanı		Orman Alanı		Çayır-Mera Alanı		Diğer Alanlar		T O P L A M	
	Hektar	%	Hektar	%	Hektar	%	Hektar	%	Hektar	Yüzölçümü (km ²)
Merkez	31.159	39	33.407	42	957	1	13.783	17	79.306	793,1
Bahçe	5.225	29	8.895	49	52	0	3.834	21	18.006	180,1
Düziçi	20.212	36	28.000	49	430	1	8.190	14	56.832	568,3
Hasanbeyli	3.806	29	8.602	66	63	0	638	5	13.109	131,1
Kadirli	45.438	41	46.577	42	383	0	17.819	17	110.217	1.102,2
Sumbas	12.362	33	18.172	46	233	1	8.716	21	39.483	394,8
Toprakkale	6.810	62	0	0	1.882	17	2.337	21	11.029	110,3
Toplam	125.012	38	143.653	44	4.000	1	55.317	17	327.982	3.279,8

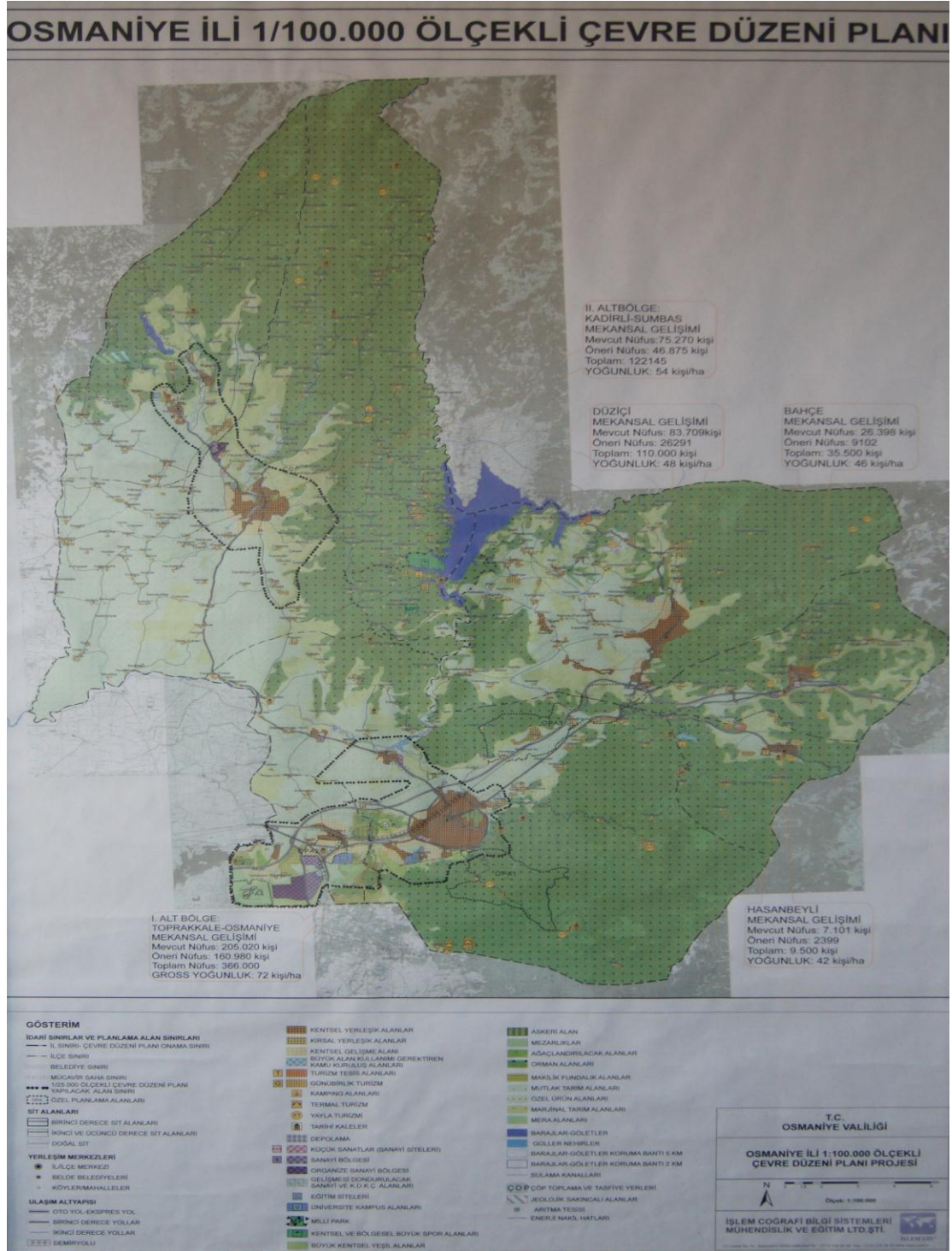
Çizelge E.2– (2012) Yılı İlimizin Arazilerinin Kullanımına Göre Arazi Sınıflandırılması (Adana İli Verimlilik Envanteri ve Gübre İhtiyaç Raporu , Ankara 1987)

Arazi SINIFI	Alanı (ha)	(%)
1. Sınıf Araziler	51.860	41,48
2. Sınıf Araziler	20.525	16,42
3. Sınıf Araziler	18.938	15,15
4. Sınıf Araziler	13.568	10,85
5. Sınıf Araziler	-	0,00
6. Sınıf Araziler	10.626	8,50
7. Sınıf Araziler	9.495	7,60
8. Sınıf Araziler	-	0,00
TOPLAM	125.012	100,00

E.2. Mekânsal Planlama

E.2.1. Çevre düzeni planı

Harita E.1 – 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı (İl Özel İdaresi, 2012)

Bilindiği üzere evre Düzeni Planları (DP) , ülke kalkınma planları ve bölge plan kararları esas alınarak bu plan kararlarına uygun olarak hazırlanan strateji planları olup, planlama sınırları içerisinde genel kullanımı ve gelişim kararlarının belirlendiği, demografik, sosyal, ekonomik ve fiziksel gelişmelere yön veren kentsel-kırsal yapı ve gelişmeyi, doğal ve kültürel değerler arasında koruma-kullanma dengesini ve idareler arası koordinasyon esasları ile koruma alanları ve afet bölgeleri gibi büyük arazi kullanım kararlarının yer seçimi ve gelişim yönlerini genel kararlar biçiminde, alt ölçekli planlara esas olacak şekilde belirtilen planlardır.

E.3. Sonuç ve Değerlendirme

Söz konusu ilimiz sınırlarını kapsayan 1/100.000 ölçekli evre Düzeni Planı 2025 yılını hedef alarak, Osmaniye İl sınırı bütününde sürdürülebilir, yaşanabilir bir çevre yaratılmasını; tarımsal, turistik ve tarihsel kimliğinin geliştirilerek korunmasını ve Türkiye'nin kalkınma politikası kapsamında, sektörel gelişme hedeflerine uygun olarak belirtilenen planlama ilkeleri doğrultusunda sağlıklı gelişmeyi ve büyüme hedeflerini sağlamayı amaçlamaktadır. (İl Özel İdaresi, 2012)

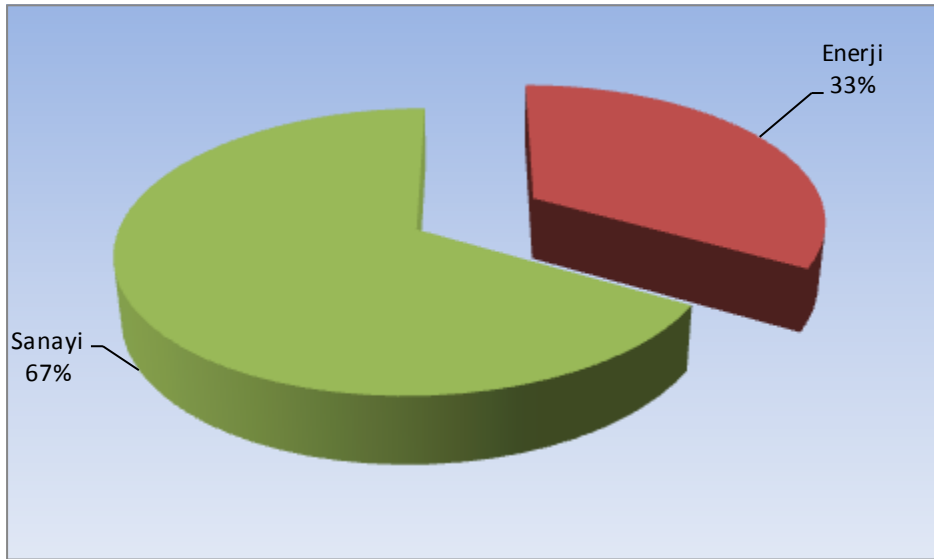
Kaynaklar
-İl Özel İdaresi (2012)

F. ÇED, ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ

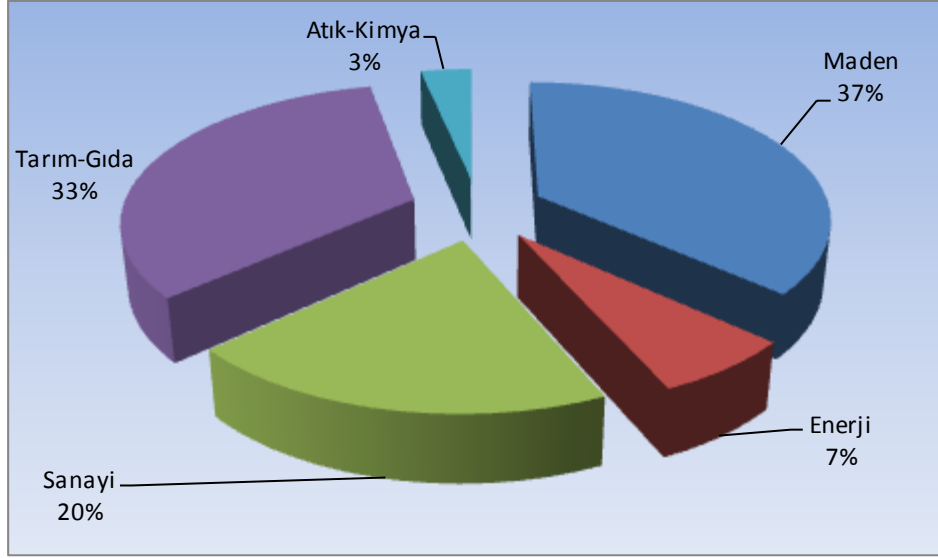
F.1. ÇED İşlemleri

Çizelge F.1 – İlimizde Bakanlık merkez ve ÇŞİM tarafından (2012) Yılı İçerisinde Alınan ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Kararlarının Sektörel Dağılımı (ÇŞİM, 2012)

Karar	Maden	Enerji	Sanayi	Tarım-Gıda	Atık-Kimya	Ulaşım-Kıyı	Turizm-Konut	TOPLAM
ÇED Gerekli Değildir	11	2	6	10	1	-	-	30
ÇED Olumlu Kararı	-	1	2	-	-	-	-	3

Grafik F.1 – İlimizde (2012) Yılı ÇED Olumlu Kararı Verilen Projelerin Sektörel Dağılımı (ÇŞİM, 2012)

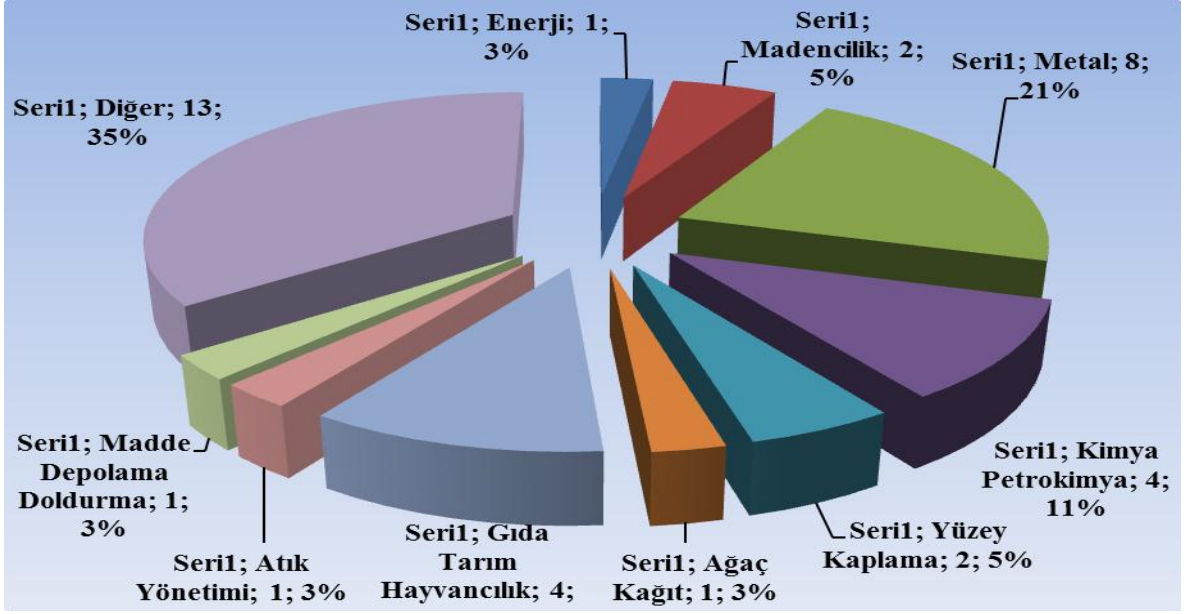
Grafik F.2 – İlimizde (2012) Yılı ÇED Gerekli Değildir Kararı Verilen Projelerin Sektörel Dağılımı (ÇŞİM, 2012)

F.2. Çevre İzin ve Lisans İşlemleri

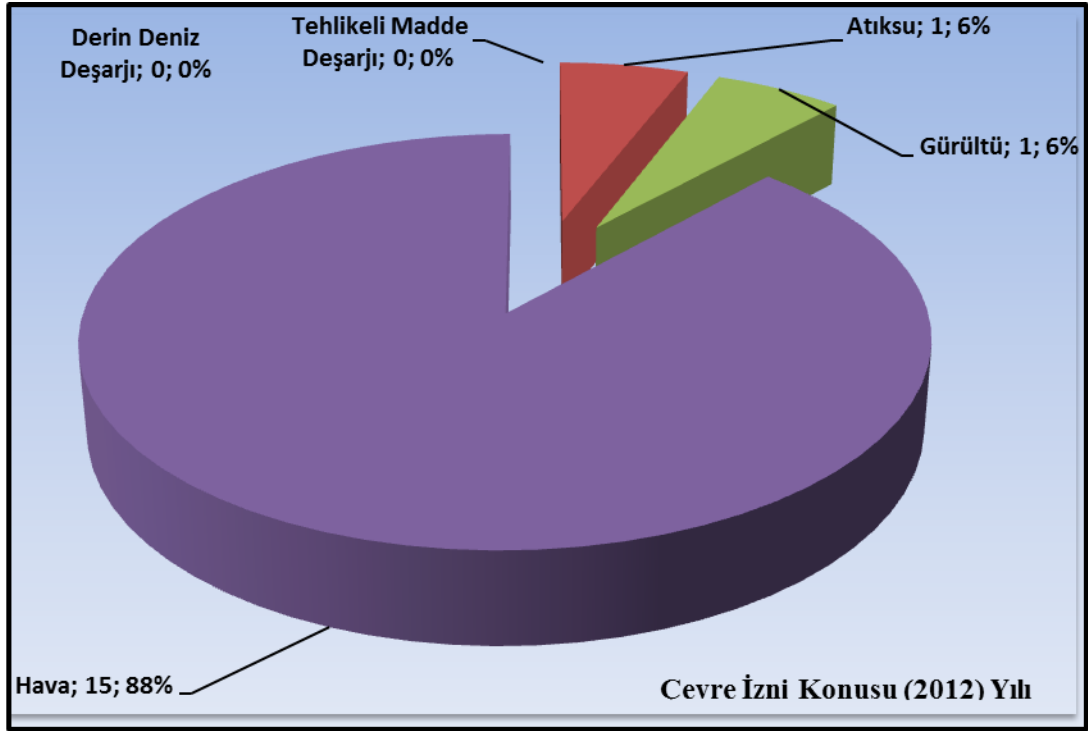
Çizelge F.2 – İlimizde (2012) Yılında ÇŞİM Tarafından Verilen Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzni/Çevre İzni ve Lisansı Belgesi Sayıları (ÇŞİM, 2012)

	EK-1	EK-2	TOPLAM
Geçici Faaliyet Belgesi	5	32	37
Çevre İzini	1	10	11
Lisans	6	2	8
TOPLAM	12	44	56

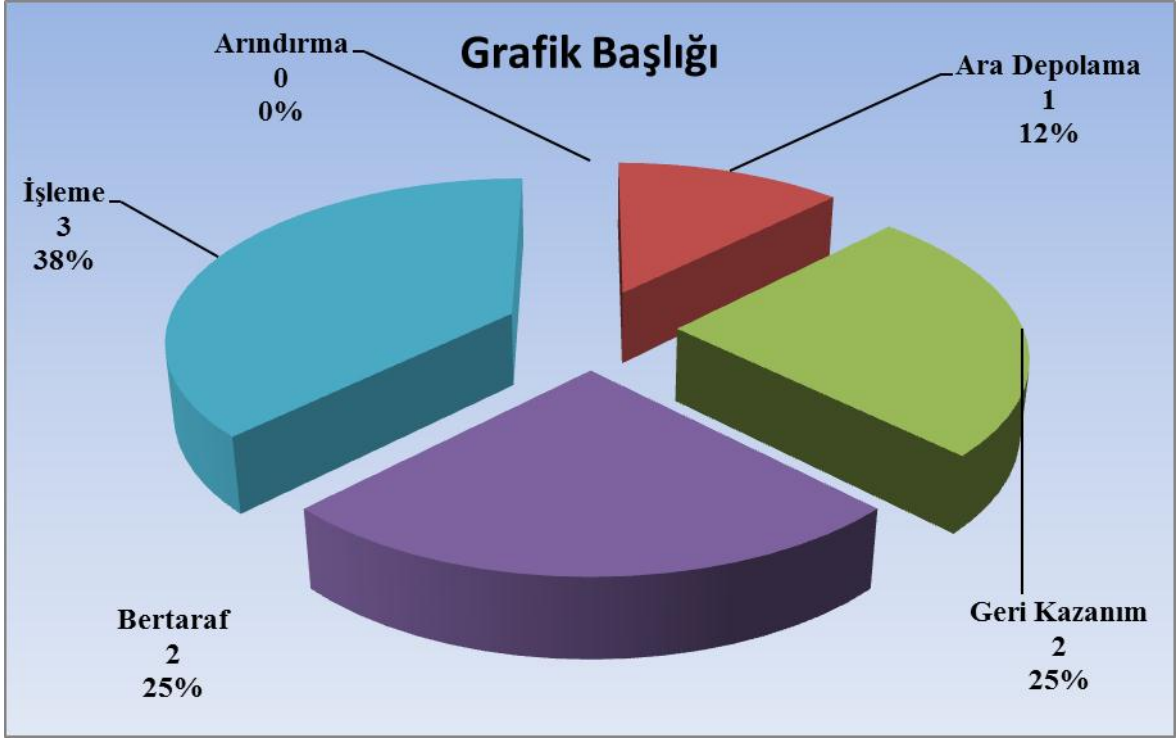

Grafik F.3 – İlimizde (2012) Yılında Verilen Geçici Faaliyet Belgelerinin Sektörlere Göre Dağılımı (ÇŞİM, 2012)

Grafik F.4 - İlimizde (2012) Yılında Verilen Çevre İzni Konuları(ÇŞİM, 2012)

Grafik F.5- İlimizde(2012) Yılında Verilen Lisansların Konuları(ÇŞİM, 2012)

F.3. Sonuç ve Değerlendirme

İlde Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğün tarafından “ÇED Gerekli Değildir” kararı verilen sektörlerden Maden sektörü ilk sırada yer almaktadır.

Geçici Faaliyet Begesi alan 37 adet tesis olmakla beraber 19 adet tesis ise çevre izni /çevre izni ve lisansı almıştır. En fazla Emisyon konulu Çevre İzni verilmiştir.

Kaynaklar

-Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü -2012

G. ÇEVRE DENETİMLERİ VE İDARİ YAPTIRIM UYGULAMALARI

G.1. Çevre Denetimleri

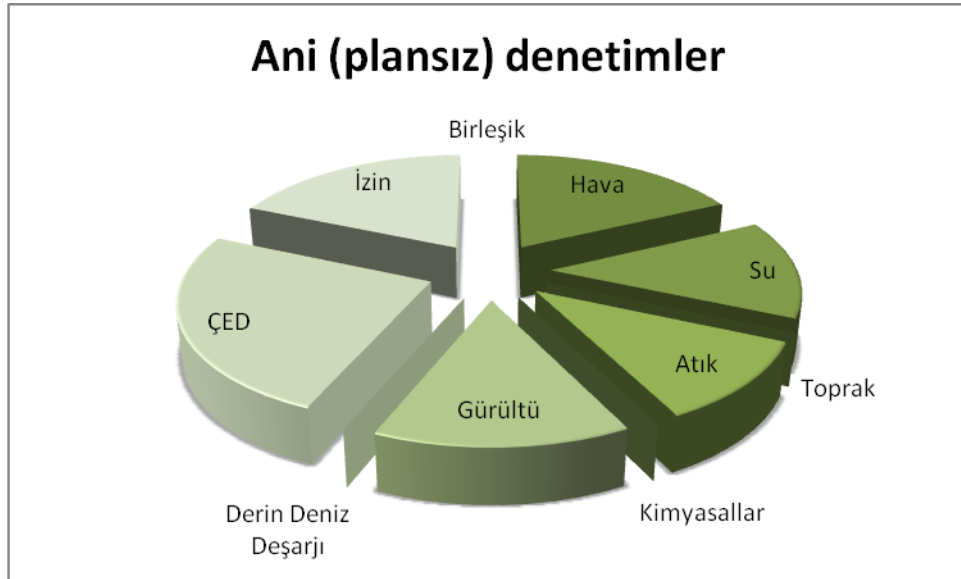
Bu rapor kapsamında denetim faaliyetleri değerlendirilirken, gerçekleştirilen denetimler planlı (rutin) ve ani (plansız-rutin olmayan) denetimler olarak ikiye ayrılmıştır. Planlı denetimler, bir ya da çok yıllık bir program çerçevesinde il müdürlüğümüz tarafından haberli veya habersiz olarak gerçekleştirilen denetimlerdir. Plansız denetimler ise;

- izin yenileme prosedürünün bir parçası olarak,
- yeni izin alma prosedürünün bir parçası olarak,
- kaza ve olaylar sonrasında (yangın ve aniden ortaya çıkan kirlilikler gibi),
- mevzuata uygunsuzluğun fark edildiği durumlarda,
- Bakanlık ya da ÇŞİM tarafından gerek görülen durumlarda,
- ihbar veya şikâyet sonrasında

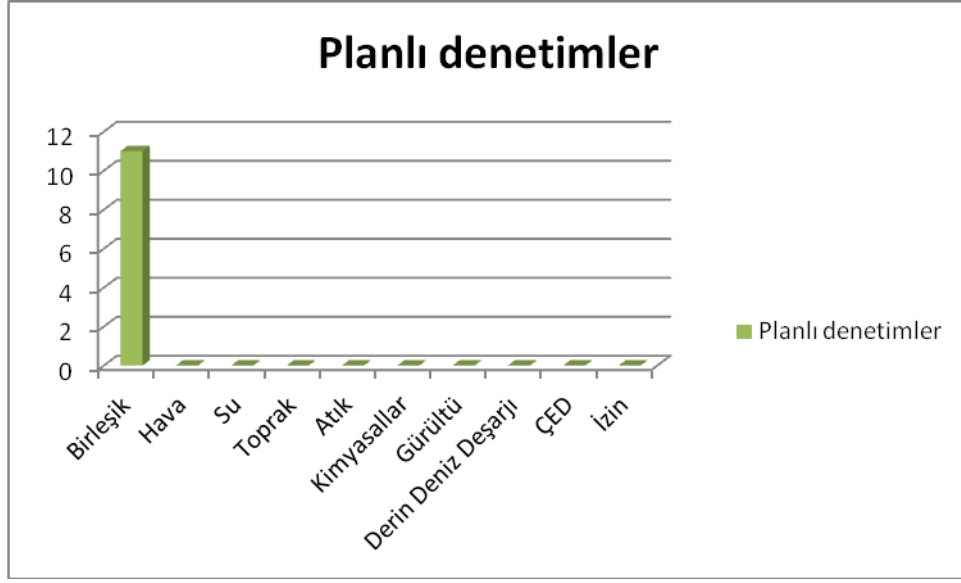
ani olarak gerçekleşen ve herhangi bir programa bağlı kalınmaksızın ÇŞİM tarafından yapılan denetimlerdir.

Çizelge G.1 -İlimizde (2012) Yılında ÇŞİM Tarafından Gerçekleştirilen Denetimlerin Sayısı (ÇŞİM, 2012)

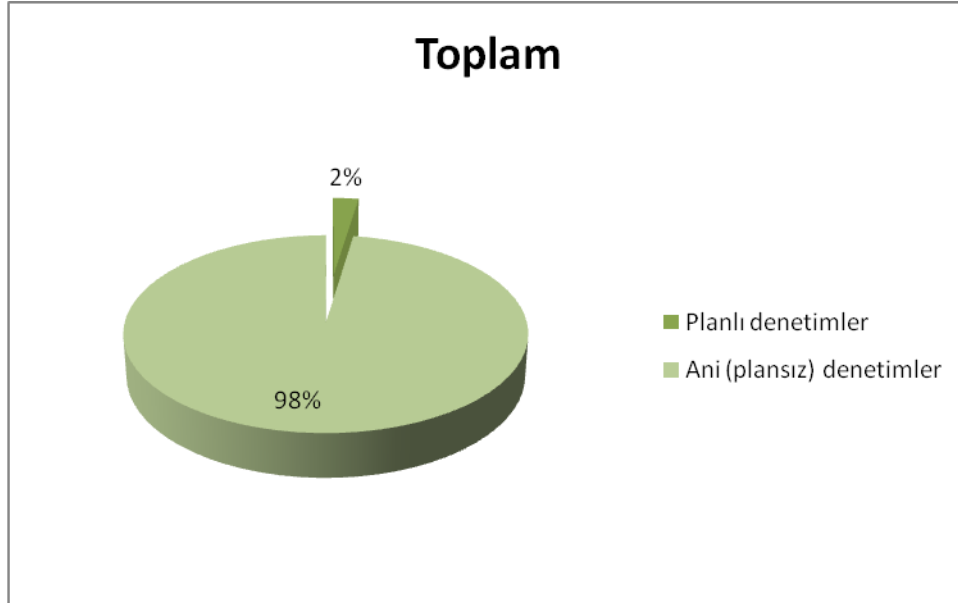
Denetimler	Birleşik	Hava	Su	Toprak	Atık	Kimyasallar	Gürültü	Derin Deniz Deşarjı	ÇED	İzin	Toplam
Planlı denetimler	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11
Ani (plansız) denetimler	0	80	61	0	49	0	62	0	112	83	447
Genel toplam	11	80	61	0	49	0	62	0	112	83	458

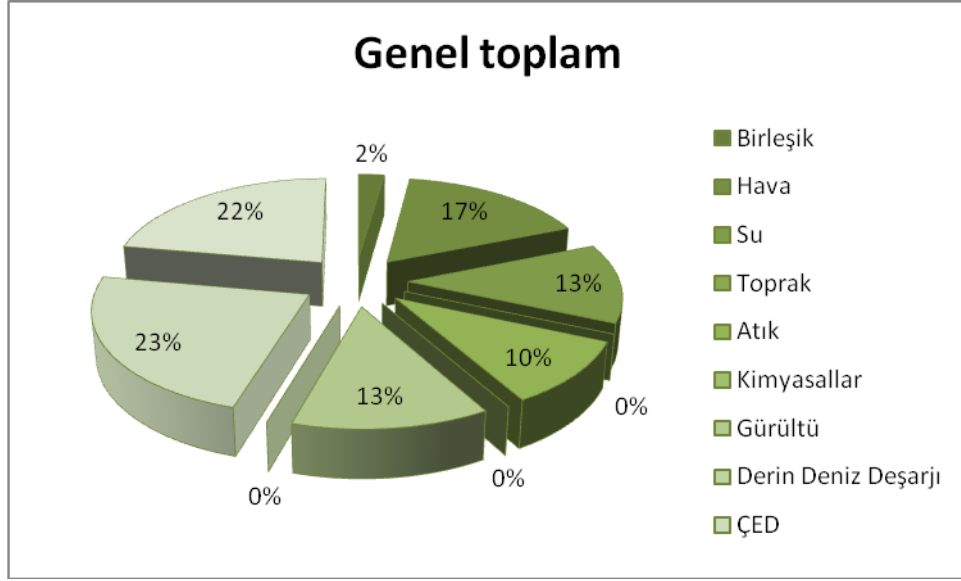
Grafik G.1 - İlimizde ÇŞİM Tarafından (2012) Yılında Gerçekleştirilen Plansız Denetimlerin Konularına Göre Dağılımı(ÇŞİM,2012)

Grafik G.2 – İlimizde ÇŞİM Tarafından (2012) Yılında Gerçekleştirilen Planlı Denetimlerin Konularına Göre Dağılımı (ÇŞİM,2012)

Grafik G.3– İlimizde ÇŞİM Tarafından (2012) Yılında Gerçekleştirilen Planlı ve Ani Çevre Denetimlerinin Dağılımı(ÇŞİM,2012)

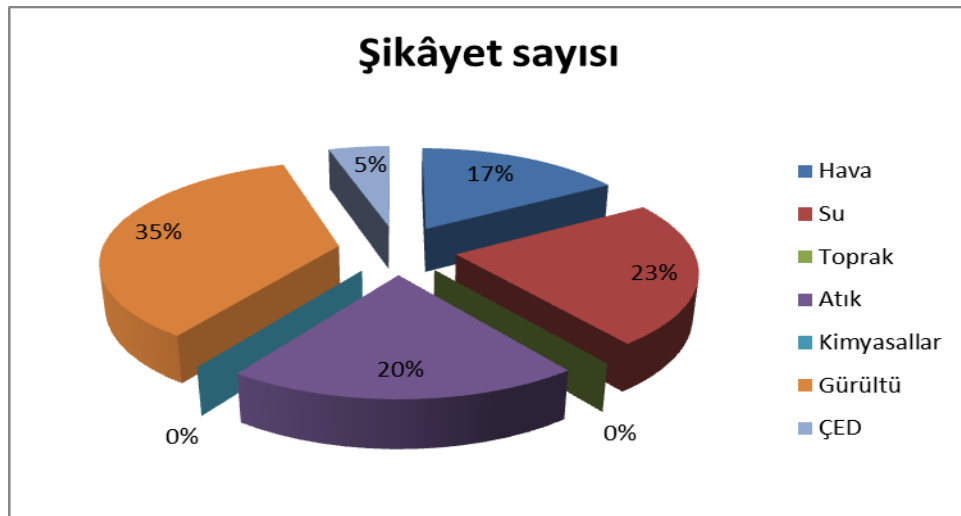

Grafik G.4– İlimizde ÇŞİM Tarafından (2012) Yılında Gerçekleştirilen Tüm Denetimlerin Konularına Göre Dağılımı(ÇŞİM,2012)

G.2. Şikâyetlerin Değerlendirilmesi

Çizelge G.2 – İlimizde (2012) Yılında ÇŞİM'e Gelen Tüm Şikâyetler ve Bunların Değerlendirilme Durumları (ÇŞİM,2012)

Şikâyetler	Hava	Su	Toprak	Atık	Kimyasallar	Gürültü	ÇED	TOPLAM
Şikâyet sayısı	27	38	0	33	0	58	8	164
Denetimle sonuçlanan şikâyet sayısı	27	38	0	33	0	58	8	164
Şikâyetleri denetimle sonuçlanma (%)	100	100	0	100	0	100	100	100

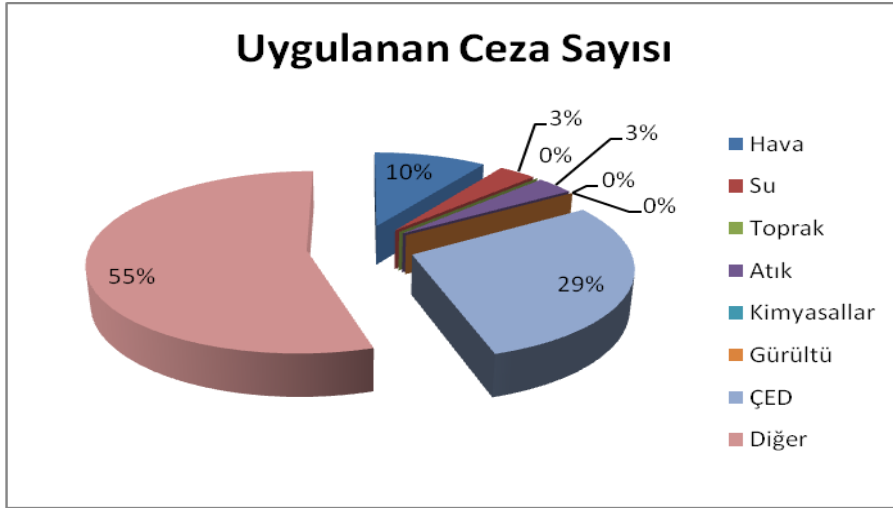

Grafik G.5 – İlimizde (2012) Yılında ÇŞİM Gelen Şikâyetlerin Konularına Göre Dağılımı (ÇŞİM,2012)

G.3. İdari Yaptırımlar

Çizelge G.3 – İlimizde (2012) Yılında ÇŞİM Tarafından Uygulanan Ceza Miktarları ve Sayısı(ÇŞİM,2012)

	Hava	Su	Toprak	Atık	Kimyasallar	Gürültü	ÇED	Diğer (Çevre İzni, Anız)	TOPLAM
Ceza Miktarı (TL)	52.802	47.121	0	34.189	0	0	75.603	85.941	295.656
Uygulanan Ceza Sayısı	3	1	0	1	0	0	9	17	31

Grafik G.6 – İlimizde (2012) Yılında ÇŞİM Tarafından Uygulanan İdari Para Cezalarının Konulara Göre Dağılımı (ÇŞİM, 2012)

G.4. Çevre Kanunu Uyarınca Durdurma Cezası Uygulamaları

2012 yılında 4 tesise (2'si maden ocağı, 2'si sanayi tesisi) Faaliyet Durdurma kararı verilmiştir. Faaliyet durdurma kararları firmaların ÇED Gerekli Değildir Kararı Almadan Faaliyete başlaması ve ÇED Gerekli Değildir Kararı Almadan mevcut faaliyetlerinde kapasite artışı yapmaları nedeniyle uygulanmıştır. ÇED Gerekli Değildir kararı alınmasına müteakip faaliyet durdurma kararı kaldırılmıştır.

G.5. Sonuç ve Değerlendirme

İlde yapılan denetimlerin %98 lik kısmını plansız (ani) denetimler oluşturmaktadır. Bu denetimlerin birçoğu, Grafik G.1 de görüldüğü üzere, ÇED Yönetmeliği kapsamında yapılmıştır. Planlı denetimler ise Bileşik Denetim şeklinde gerçekleşmiştir. Gelen şikayetlerde ise gürültü konusu ağırlıktadır. Uygulanan idari para cezası ise toplamda 295.656 TL'dir.

Kaynaklar

Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2012

H. ÇEVRE EĞİTİMLERİ

2011-2012 Eğitim-Öğretim Yılında İl Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından İl Müdürlüğümüze isimleri bildirilen İlimiz merkez ve ilçelerinde olmak üzere 10 adet İlköğretim okulunda çevre eğitimi gerçekleştirilmiştir. 5 Haziran Çevre günü etkinlikleri: Aşağıda belirtilen program çerçevesinde gerçekleşmiştir.

5 HAZİRAN DÜNYA ÇEVRE GÜNÜ VE 5-12 HAZİRAN ÇEVRE HAFTASI KUTLAMA PROGRAMI

5 HAZİRAN 2012 SALI

Saat:09:00

ATATÜRK ANITINA ÇELENK KOYMA

(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü-Gönüllü Çevre Kuruluşları)

Saat: 09:30

SAYIN VALİMİZ CELALETİN CERRAH'I ZİYARET

(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü-Gönüllü Çevre Kuruluşları)

Saat: 10:30

ÇEVRE YÜRÜYÜŞÜ

Yer: Karaoğlanoğlu Parkı-Çarşı İçi

Çevre Andının Okunması (İzciler)

(Şapka Dağıtımı Yapılacaktır)

Saat: 15:00

AÇILIŞ TÖRENİ

Yer: Aslantaş Barajı İşletme Müdürlüğü Lokali

-Saygı Duruşu

-İstiklal Marşı

-Protokol Konuşmaları

-Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Korusu (Çevre Konseri)

-İkram (Döner-Ayran)

06 HAZİRAN 2012 ÇARŞAMBA

Saat: 10:00

-Yavuz Selim İ.Ö.O. Çevre Eğitimi

Saat:13:30

-Cebeli Bereket Anadolu Lisesi Çevre Eğitimi

07 HAZİRAN 2012 PERŞEMBE

Saat: 10:00

Toprakkale Atatürk İ.Ö.O. Çevre Eğitimi

Saat:14:00

Bahçe Milli Egemenlik İ.Ö.O. Çevre Eğitimi

12 HAZİRAN 2012 SALI

Saat: 19:30

ÇEVRE KONSERİ

Yer: Cebeli Bereket Kültür Merkezi

Osmaniye Musiki Derneği Belediye Korusu (Çevre Konseri)

KAYNAKLAR :

1-İl Milli Eğitim Müdürlüğü-2012

2-Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü-2012

I. İL BAZINDA ÇEVRESEL GÖSTERGELER

1. GENEL

1.1. NÜFUS

NÜFUS									
GÖSTERGE: Nüfus artış hızı									
TANIM: Belirli bir dönemde, İl için nüfus büyüklüğünün ortalama yıllık artışıdır.									
Kaynak: TÜİK									
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: 1990-2012 dönemi İl nüfus artış hızı (%), Nüfus yoğunluğu (kişi/km ²)									
Durum ve eğilimler;									
YILI	1990	1997	2000	2007	2008	2009	2010	2011	2012
NÜFUS	159.544	194.555	207.862	452.880	464.704	471.804	479.221	485.357	492.135
NÜFUS ARTIŞ HIZI (%)	28,34	22,05	111,1	25,7	15,16	15,16	15,59	12,72	13,86
İLÇESİ	MERKEZ NÜFUSU		YÜZÖLÇÜMÜ (km ²)		NÜFUS YOĞUNLUĞU (Kişi)				
Merkez	209.255		793,1		264				
Bahçe	13.117		180,1		73				
Düziçi	43.048		568,3		76				
Hasanbeyli	2.302		131,1		18				
Kadirli	83.618		1.102,20		76				
Sumbas	2.050		394,8		5				
Toprakkale	9.677		110,3		88				
Toplam	363.067		3279,9		111				
İlçelere göre il/ilçe merkezi nüfusu - 2012									
Değerlendirme ve Sonuçlar									
<i>İlimizde nüfus artış hızı 1990 yılında %283,4 iken, 2012 yılında %138,6 ya gerilemiştir. Ancak toplam nüfus artmaya devam etmiştir. 2012 yılı verilerine göre toplam nüfus 492.135 kişi, nüfus artış hızı ise %138,6'dır. Nüfusun kentsel alanlarda yoğunlaşması, bu alanlarda çevre üzerinde baskının artması anlamına gelmektedir.</i>									

NÜFUS		
GÖSTERGE: Kentsel nüfus oranı		
TANIM: Belirli bir tarihte kentsel alan olarak tanımlanmış 20.001 ve üzeri nüfusa sahip yerleşim yerlerinde yaşayan nüfusun toplam nüfus içindeki oranıdır.		
Kaynak: TÜİK		
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: 1990-2012 dönemi yıllık (1927, 1950 ve 1980 yılları da olacak şekilde) kırsal ve kentsel nüfus oranı (%),Türkiye geneli oranlarıyla karşılaştırılması		
Durum ve eğilimler:		
Yıllar	İl ve İlçe Merkezleri (%)	Belde ve Köyler (%)
1960	46	54
1965	47	53
1970	56	44
1975	61	39
1980	66	34
1985	67	33
1990	76	24
1997	82	18
2000	83	17
2007	71	29
2008	71	29
2009	71	29
2010	72	28
2011	73	27
2012	74	26
Değerlendirme ve Sonuçlar		
İlimizde 1990 yılında %46 olan kentsel nüfus oranı 2012 yılında %74'e yükselmiştir. Hızlı kentleşme ile birlikte sosyal, ekonomik, demografik ve çevresel sorunlar ortaya çıkmıştır. Plansız kentleşme hizmet sunumu bakımından sorunlar oluşturmuş ve çevre sorunları büyümüştür. İlimizde artan kentsel nüfus oranına paralel olarak kentlerde yaşanan çevre sorunlarının da artması olasılığı vardır.		

1.2.SANAYİ

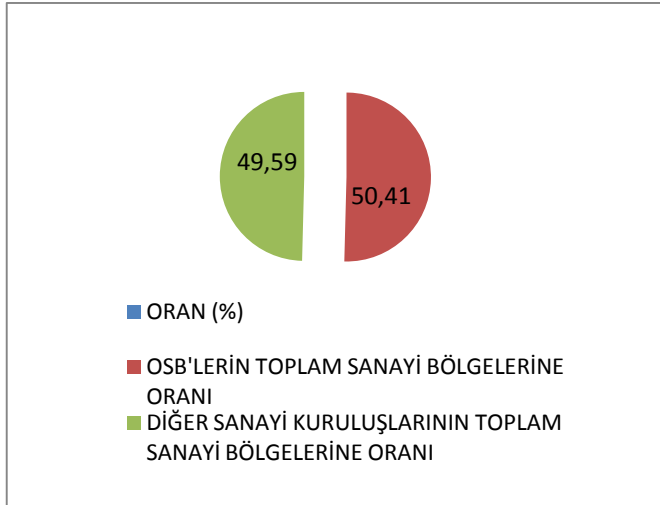
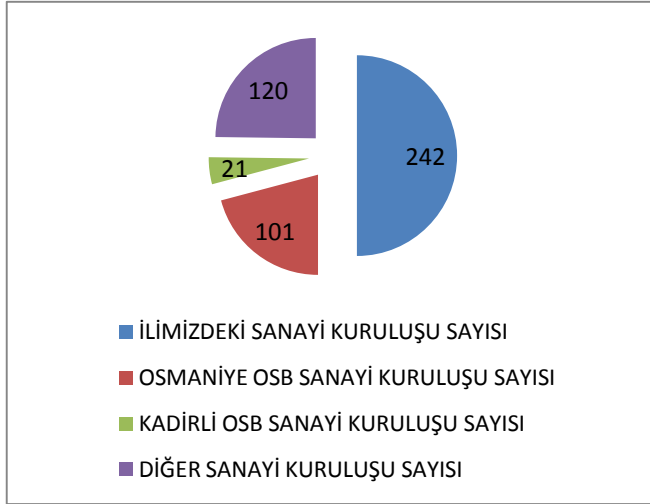
SANAYİ

GÖSTERGE: Sanayi Bölgeleri*

TANIM: Sanayinin belli alanlarda yapılanmasını sağlamak, kentleşmeyi yönlendirmek, çevre sorunlarını önlemek gibi amaçlarla mal ve hizmet üretim bölgeleri olarak hizmet sunmayı amaçlayan organize sanayi bölgeleri vb. sanayi bölgelerinin sayısının, toplam alanlarının ve ildeki planlı sanayileşme oranının zaman serisinde ifade edilmesidir.

Kaynak: Sanayi İl Müdürlükleri, İl Sanayi Odası

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İlde bulunan sanayi kuruluşlarının sayısı, sektörlerine göre sanayi bölgelerinin (Organize Sanayi Bölgeleri, Küçük Sanayi Siteleri, Endüstri İhtisas Bölgesi ilan edilmiş alanlar, Büyük Sanayi Siteleri vb.) sayısı, kapasitesi, alanı (ha), OSB ve diğer sanayi alanlarında yer alan sanayi kuruluşlarının sayısının ildeki tüm sanayi kuruluşları sayısına oranı (%)

OSB	ALAN(ha)
OSMANIYE OSB	699
KADIRLI OSB	122
OSMANIYE KÜÇÜK SANAYİ SİTESİ 1-2	33
KADIRLI KÜÇÜK SANAYİ SİTESİ	10
DÜZİÇİ KÜÇÜK SANAYİ SİTESİ	3,3
BAHÇE KÜÇÜK SANAYİ SİTESİ	1

Değerlendirme ve Sonuçlar.

İlimizde bulunan sanayi tesisleri, maden ocakları, kum ocakları, peynir işletmeleri, zeytin yağ üretim tesisleri, enerji yapıları, kimyasal madde üreticileri, tekstil, atık yağ geri kazanım tesisleri, fıstık kavurma tesisleri, metal işleme tesisleridir. İlimizde sanayileşme her geçen gün daha da gelişmektedir. Sanayinin kuruluşlarının artmasına paralel olarak çevre sorunlarının da artması beklenmektedir.

SANAYİ

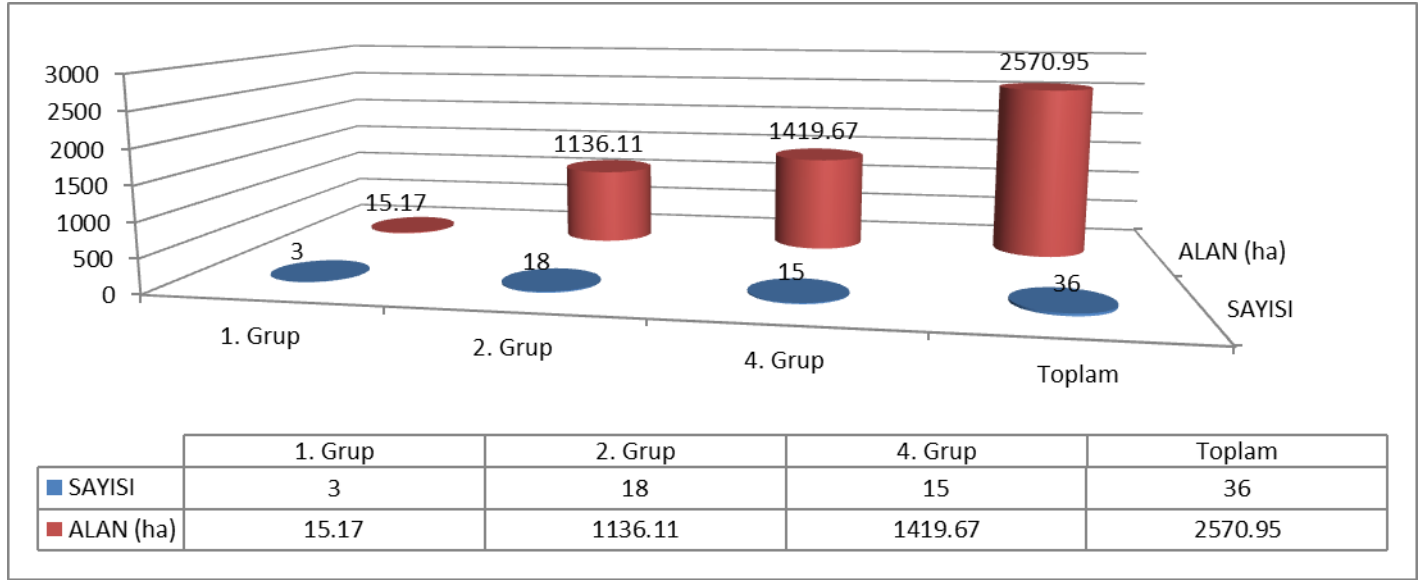
GÖSTERGE: Madencilik

TANIM: Bu gösterge, İlde yer alan farklı ruhsatlandırma grubuna göre verilen bir yılda kayıt altına alınmış maden ocakları, zenginleştirme tesisleri ve depolama alanlarının miktarının yıllara göre değişimini gösterir.

Kaynak: İl Özel İdare, MİGEM*

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Türlerine göre maden ocağı ve tesisi sayısı, alanları (ha) ve yıllara göre değişimleri (%),

Durum ve eğilimler;

Değerlendirme ve Sonuçlar.

İlimizde madencilik faaliyetleri her geçen gün daha da gelişmekte olup toplam ruhsat sahası 2570,95 ha dır. Artan faaliyetlere beraber toplam alanında artmasıyla çevre üzerindeki baskınında artmasına sebep olacaktır.

2. İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ												
GÖSTERGE: Sıcaklık												
TANIM: Gösterge, ildeki yıllık ortalama sıcaklık değişimi ve Türkiye ortalamalarıyla karşılaştırılmasını ifade etmektedir.												
Kaynak: Meteoroloji Genel Müdürlüğü*												
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İl için 1970-2012 yılları arası yıllık ortalama sıcaklık değerleri (°C), Türkiye Ortalama Değerleri												
Durum ve eğilimler;												
Veri formatı												
Ort. Sıcaklık (°C)	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997
	20,7	18	18	18,5	18,3	18	16,6	17,9	19,2	18,4	19,1	18,7
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
	18,8	19	18	18,7	17,6	18,8	18,8	17,9	18,1	18,4	18,1	18,3
	2010	2011	2012									
19,3	17,9	18,3										
1970-2012 yılları arasında Türkiye ortalama sıcaklığı: 13.2°C												
OSMANIYE	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
Uzun Yıllar İçinde Gerçekleşen Ortalama Değerler (1960 - 2012)												
Ortalama Sıcaklık (°C)	8,40	9,60	12,50	16,80	21,00	25,20	27,90	28,40	25,30	20,50	13,70	9,60
Değerlendirme ve Sonuçlar.												
<i>İlimizin 1960-2012 tarihleri arasındaki ortalama sıcaklığı 18,24°C olup Türkiye ortalama sıcaklığından 5,04°C daha yüksektir. İlimizin ortalama sıcaklığı yıllara göre değişiklik göstermekte olup en düşük ortalama sıcaklığı 1992 yılında 16,6°C, en yüksek ortalama sıcaklığı ise 2010 yılında 19,3°C'dir. İlimizde ay bazında en düşük ortalama sıcaklık Ocak ayında (8,4°C), en yüksek ortalama sıcaklık ise Ağustos ayında (28,4°C) yaşanmıştır.</i>												

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ

GÖSTERGE: Yağış								
TANIM: Birim alana düşen ortalama yağış miktarının zaman serisinde ifade edilmesidir.								
Kaynak: Meteoroloji Genel Müdürlüğü*								
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İl için 1970-2012 yılları arası yıllık ortalama yağış miktarları (kg/m ²)								
Durum ve eğilimler;								
Ortalama Yağ. Miktarı (Kg/m ²)	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993
	562.0	562.0	1054.7	1230.9	572.3	622.7	760.7	685.6
	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
	492.5	733.4	1121.3	840.1	434.4	963.1	724.4	834.6
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
	828.6	959.8	968.2	685.2	770.7	900.2	756.0	848.2
	2010	2011	2012					
	1077.7	789.7	909.0					
Değerlendirme ve Sonuçlar İlimizin ortalama yağış rejimi yıllara göre değişiklik göstermekte olup en düşük ortalama yağış 1994 yılında 492,5 Kg/m ² , en yüksek ortalama yağış ise 1996 yılında 1121,3 Kg/m ² 'dir.								

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ								
GÖSTERGE: Deniz suyu yüzey sıcaklığı								
TANIM: Bu gösterge, deniz suyu yüzey sıcaklığının 1975'ten bu yana yıllık değişimini ifade eder.								
Kaynak: Meteoroloji Genel Müdürlüğü								
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Denize kıyısı olan iller için 1975'ten bu yana uzun yıllar ortalama deniz suyu yüzey sıcaklığı değerleri (°C)								
Değerlendirme ve Sonuçlar İlimizde deniz bulunmamaktadır.								

3.HAVA KALİTESİ

HAVA KALİTESİ				
GÖSTERGE: Hava Kirleticileri				
TANIM: Bu gösterge; havadaki SO ₂ ve PM ₁₀ konsantrasyon miktarını göstermektedir. (SO ₂ yakıtların doğal olarak yapısında bulunan kükürt bileşiklerinin yanma esnasında açığa çıkmasıyla oluşan kirlenici, boğucu, renksiz ve asidik gazdır. Partikül maddeler, gaz halindeki emisyonların kimyasal dönüşümü ve yığın halinde şekillenmesi ile oluşur. 5-10 mikrometre çaplı partiküller, asılı partikül olarak tanımlanır. Genel olarak heterojen karışımları içerir ve karakteristikleri bir yerden bir başka yere önemli değişiklik gösterir. Çapı 10 mikrometre altındaki partiküller maddelere PM ₁₀ denir.)				
Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü				
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İlde oluşan SO ₂ ve PM ₁₀ miktarları ortalamalarının yıllara göre değişimi ve yıllık olarak aşım gün sayısı değişimi (İldeki ölçüm istasyonlarının kurulma tarihinden itibaren)				
Durum ve eğilimler; SINIR DEĞERLER: MEVSİMLİK (KIŞ SEZONU) UZUN VADELİ				
YILLAR	2009	2010	2011	2012
PM (mg/m ³)	178	156	134	112
SO ₂	225	200	175	150
Değerlendirme ve Sonuçlar. 2012 YILINDA <i>Katı Yakıt Denetim Sayısı: 51 adet</i> <i>Katı Yakıtlardan Alınan numune sayısı: 12 adet olup alınan numunelerden 2 adet kömür numunesi standartları sağlamamıştır. İl Müdürlüğümüzce 2012 yılında 77 çeşit ithal kömüre Satış İzin Belgesi verilmiştir ve 31.12.2012 tarihi itibarı ile 157 adet Katı Yakıt Satıcısı Kayıt Belgesine sahip satıcı bulunmaktadır.</i>				

4. SU-ATIKSU

SU-ATIKSU	
GÖSTERGE: Su Kullanım	
TANIM: Bu gösterge belediye, sulama, içme ve kullanma, sanayi olmak üzere sektörel bazda kaynaklardan çekilen toplam su miktarını gösterir.	
Kaynak: DSİ, TUİK	
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi:	
Durum ve eğilimler;	
Kaynak Suyu m3/yıl	Kuyu Suyu m3/yıl
13.371.000	11.144.000
Su Kullanım Miktarları	
<p>A 3D pie chart titled 'Su Kullanım Miktarları' (Water Usage Quantities). The chart is divided into two segments: a blue segment representing 'Kaynak Suyu m3/yıl' (Source Water) at 55%, and a red segment representing 'Kuyu Suyu m3/yıl' (Well Water) at 45%.</p>	
Değerlendirme ve Sonuçlar	
<i>içme= 13.371.000 m³/yıl kaynak, 11.144.000 m³/yıl kuyu, kullanma suyu=24.516.000 m³/yıl ,sanayide kullanılan su ile ilgili herhangi bir veri bulunamamıştır.</i>	

SU-ATIKSU					
GÖSTERGE: Belediye İçme Kullanma Suyu Kaynakları					
TANIM: Belediyeler tarafından içme ve kullanma suyu temin edilen baraj, kuyu, doğal kaynak, göl ve gölet olmak üzere çekilen suyun kaynaklarına göre oranını ifade etmektedir.					
Kaynak: TUİK					
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İlde 1990 ve sonrasında, baraj, kuyu, doğal kaynak, göl ve göletlerden çekilen su miktarı, toplam çekilen su miktarı, (%)					
Durum ve eğilimler;					
Belediye İçme ve Kullanma Suyu Şebekesi İçin Kaynaklara Göre Çekilen Su (%)					
	Baraj	Kuyu	Kaynak	Akarsu	Göl-Gölet
1994	-	28	72	-	-
1995	-	24	76	-	-
1996	-	47	53	-	-
1997	-	29	71	-	-
1998	-	33	67	-	-
1999	-	Veri Yok	Veri Yok	-	-
2000	-	Veri Yok	Veri Yok	-	-
2001	-	36,5	63,5	-	-
2002	-	38,3	61,7	-	-
2003	-	36	64	-	-
2004	-	43,3	56,7	-	-
2005	-	Veri Yok	Veri Yok	-	-
2006	-	10	10	-	-
2007	-	Veri Yok	Veri Yok	-	-
2008	-	12	88	-	-
2009	-	Veri Yok	Veri Yok	-	-
2010	-	45,46	54,54	-	-
2011	-	Veri Yok	Veri Yok	-	-
2012	-	Veri Yok	Veri Yok	-	-
2013	-	Veri Yok	Veri Yok	-	-
Değerlendirme ve Sonuçlar.					
içme 13.371.000 m ³ /yıl , kaynak 11.144.000 m ³ /yıl kuyu, kullanma suyu=24.516.000 m ³ /yıl.İçme suyunun % 55'i kaynaklardan karşılanırken %45'li kuyulardan sağlanmaktadır.					

SU-ATIKSU									
GÖSTERGE: Atıksu Arıtma Tesisi İle Hizmet Veren Belediyeler									
TANIM: Bu gösterge atıksu arıtma tesisi ile hizmet veren belediye sayısını ve atıksu arıtma tesislerine bağlı nüfusun yüzdelik oranını ifade eder.									
Kaynak: TUİK, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü									
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İldeki 1994 yılı ve sonrası atıksu arıtma tesislerine bağlı nüfus, tüm il nüfusu, oranları (%)									
YILLAR	1994	1998	2002	2004	2006	2008	2010	2011	2012
Atıksu Arıtma Tesisi ile Hizmet Veren Belediye Sayısı	0	0	0	1	1	1	1	1	1
Arıtma Tesisine Bağlı Belediye Nüfusunun Toplam Belediye Nüfusuna Oranı (%)	0	0	0	45	46	51	53	90	90
Değerlendirme ve Sonuçlar. Düziçi Belediye Başkanlığı ve Bahçe Belediye Başkanlığına ait AAT leri inşaat çalışmaları devam etmekte olup, Kadirli Belediye Başkanlığı AAT proje aşamasındadır.									

SU-ATIKSU									
GÖSTERGE: Kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen belediye sayıları ve nüfusu									
TANIM: Bu gösterge 1994 yılı ve sonrası kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen belediye sayısı ve bağlı nüfus, Kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen nüfusun belediye nüfusu içindeki oranı (%)									
Kaynak: TUİK, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü									
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İldeki 1994 yılı ve sonrası kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen belediye sayısı ve bağlı nüfus, Kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen nüfusun belediye nüfusu içindeki oranı (%)									
Durum ve eğilimler;									
YILLAR	1994	1998	2002	2004	2006	2008	2010	2011	2012
Kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen belediye sayısı	0	0	0	4	5	5	5	5	5
Kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen nüfusun belediye nüfusu içindeki oranı (%)	10	56	68	68	74	79	83	90	90
Değerlendirme ve Sonuçlar. Osmaniye Belediyesinin Nüfusu 209.255 kişi, kanalizasyona bağlanma oranı %90 ve AAT mevcuttur. Bahçe Belediyesinin Nüfusu 13.117 kişi, kanalizasyona bağlanma oranı %87 ve AAT yoktur. Düziçi Belediyesinin Nüfusu 43.048 kişi, kanalizasyona bağlanma oranı %45 ve AAT yoktur. Ayrıca Kadirli ve Toprakkale Belediyelerinin kanalizasyon hizmeti verilmekte fakat AAT'si bulunmamaktadır. Diğer belediyelerimizin ise kanalizasyon sistemi ve AAT bulunmamaktadır. Kanalizasyon ve AAT bulunan tek Belediye Osmaniye Belediyesidir.									

SU-ATIKSU					
GÖSTERGE: Sanayiden Kaynaklanan Atıksu ve Bertarafı					
TANIM: Bu gösterge yıllar itibariyle sanayi faaliyetlerinden kaynaklanan atıksu miktarları, atıksu arıtma tesisi ile hizmet veren sanayi bölgeleri ve oluşan atıksuyun arıtılma oranını ifade eder.					
Kaynak: TUİK, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü					
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllara göre, ildeki sanayi bölgelerinden ve diğer sanayiden kaynaklanan atıksu miktarı, arıtma tesisi sayısı ve arıtılan atıksuyun kısmının toplam atıksu miktarına oranı (%)					
ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ	ATIKSULARINI ALICI ORTAMA VEREN OSB'LERE AİT AAT <ul style="list-style-type: none"> • VAR-FAAL • VAR-FAAL DEĞİL • YOK 	UYGULANAN İDARİ YAPTIRIM			AÇIKLAMA
		TARİH	CEZA MADDESİ	CEZA MİKTARI	
OSMANİYE OSB	VAR-FAAL		-		
KADIRLI OSB	YOK		-		KADIRLI BELEDİYESİNE AİT KANALİZASYON SİSTEMİNE BAĞLI
Değerlendirme ve Sonuçlar.					
İlimizde 2 adet organize sanayi bölgesi bulunmaktadır. Osmaniye organize sanayi bölgesinde oluşan atıksular osb müdürlüğüne ait ve 2009 yılında faaliyete geçen fiziksel+biyolojik+kimyasal AAT de arıtılmaktadır. Kadırlı osb de atıksu arıtma tesisi bulunmamakta olup, oluşan atıksular kadırlı belediye başkanlığına ait kanalizasyon sistemine verilmektedir. Bununla birlikte Osmaniye osb AAT 3600 metreküp/gün kapasiteli olup, mevcut durumda 1000-1500 metreküp/gün kapasite ile çalışmaktadır.					

5. ARAZİ KULLANIMI

ARAZİ KULLANIMI							
GÖSTERGE: Arazi Kullanımı							
TANIM: Bu gösterge CORINE Arazi Örtüsü kategorilerine göre göreceli arazi örtüsü dağılımını gösterir.							
Kaynak: Orman ve Su İşleri Bakanlığı , https://aris.ormansu.gov.tr/csa/							
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: 1990, 2000 ve 2006 yılları arazi kullanımlarının miktarı (ha) ve değişim oranı (%).							
Durum ve eğilimler;							
Arazi Sınıfı	ALAN BÜYÜKLÜĞÜ						ALANDA ARTIŞ(+) /AZALIŞ (-) (m ²)
	1990		2000		2006		
	ha	%	ha	%	ha	%	
1. Yapay Bölgeler	4.362,38	1.34325	6.104,17	1.87958	6.157,75	1.89609	(+)1795,75*10 ⁶
2. Tarımsal Alanlar	179.029,64	55.12650	177.036,54	54.51279	177.594,14	54.68449	(+)1435,5*10 ⁶
3. Orman ve Yarı Doğal Alanlar	137.134,08	42.22610	136.863,37	42.4273	136.224,94	41.94615	(-) 909.14*10 ⁶
4. Sulak Alanlar	152,33	0.04691	259.91	0.08003	259.91	0.08003	(+)107.58*10 ⁶
5. Su Yapıları	4.083,02	1.25723	4.497,46	1.38485	4.524,69	1.39323	(+) 441.61*10 ⁶
TOPLAM	324.761,45	100,02	324.761,45	100,02	324.761,45	100,02	-
Değerlendirme ve Sonuçlar.							

6. TARIM

TARIM	
GÖSTERGE: Kişi Başına Tarım Alanı	
TANIM: Toplam ekilebilir tarım arazisinin, toplam nüfusa oranı olarak ifade edilir.	
Kaynak: TÜİK	
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Ekilebilir arazi toplamı (ha) ve toplam nüfus (kişi), kişi başına tarım arazisi (ha/kişi)	
Durum ve eğilimler; İlin toplam nüfusu 492.135 kişi olup, ildeki toplam tarım alanı 125.012 hektardır. Kişi başı tarım arazisi ise 0.254ha/kişi'dir.	
Değerlendirme ve Sonuçlar. İlimizde toplam 1.250.120 dekar tarım alanı vardır.	

TARIM										
GÖSTERGE: Kimyasal Gübre Tüketimi										
TANIM: Tarımsal alanlarda kullanılan gübre miktarını ve hektar başına kullanılan mineral azot, fosfor ve potas miktarını gösterir.										
Kaynak: Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlükleri, TÜİK										
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllık toplam gübre tüketimi (ton), toplam tarımsal alan (ha), hektar başına kullanılan gübre ve mineral azot, fosfor ve potas miktarı (ton/ha)										
Durum ve eğilimler;										
<table border="1"> <thead> <tr> <th>Bitki Besin Maddesi (N,P,K olarak)</th> <th>Bitki Besin Maddesi Bazında Kullanılan Miktar (ton)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Azot</td> <td>15.779,38</td> </tr> <tr> <td>Fosfor</td> <td>5.372,62</td> </tr> <tr> <td>Potasyum</td> <td>449,88</td> </tr> <tr> <td>Toplam</td> <td>21.601,88</td> </tr> </tbody> </table>	Bitki Besin Maddesi (N,P,K olarak)	Bitki Besin Maddesi Bazında Kullanılan Miktar (ton)	Azot	15.779,38	Fosfor	5.372,62	Potasyum	449,88	Toplam	21.601,88
Bitki Besin Maddesi (N,P,K olarak)	Bitki Besin Maddesi Bazında Kullanılan Miktar (ton)									
Azot	15.779,38									
Fosfor	5.372,62									
Potasyum	449,88									
Toplam	21.601,88									
Değerlendirme ve Sonuçlar. <i>İlimizde yıllık tüketilen gübre miktarı 21.608,88 tondur.</i>										

TARIM
GÖSTERGE: Tarım İlacı Kullanımı
TANIM: Toplam tarım ilacı kullanımını (ton birimiyle aktif bileşen) ve hektar başına düşen tarım ilacı miktarıdır.
Kaynak: Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlükleri, TÜİK
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllık toplam tarım ilacı tüketimi (ton), toplam tarımsal alan (ha), hektar başına düşen tarım ilacı (ton/ha)
Durum ve eğilimler; İlin yıllık tarım ilacı kullanımı 358,11ton olup, tarım arazisi 125.012 hektardır. Hektar başına düşen tarım ilacı 0.0028ton/ha'dır.
Değerlendirme ve Sonuçlar. <i>İlimizde 2012 yılında 358,11 ton tarım ilacı tüketilmiştir.</i>

TARIM
GÖSTERGE: Organik Tarım
TANIM: Toplam kullanılan tarımsal alanın oranı olarak organik tarım alanı (organik olarak ekilen mevcut alanların ve organik tarıma geçiş sürecinde olan alanların toplamı) payıdır.
Kaynak: Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlükleri
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Organik alanların toplam alanı (ha), Toplam tarım alanına oranı (%), Türkiye toplam organik tarım alanı içerisindeki oranı (%), Organik Tarım Alanında Toplam Üretim Miktarı (ton)
Değerlendirme ve Sonuçlar. <i>İlimiz sınırları içerisinde organik tarım alanı bulunmamaktadır.</i>

7. ORMAN

ORMAN		
GÖSTERGE: Ormanlık Alanlar		
TANIM: Orman alanlarının toplam büyüklüğünü ve yıllara göre değişimini ifade eder.		
Kaynak: Orman Bölge Müdürlükleri *		
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İldeki toplam orman alanı (ha), yıllık değişimi (ha/yıl), Orman vasfına göre dağılımı (%), ağaç türleri, sayıları ve oranları (sayı, %)		
Durum ve eğilimler		
İlçeler	Orman Alanı	
	Hektar	%
Merkez	33.407	42
Bahçe	8.895	49
Düziçi	28.000	49
Hasanbeyli	8.602	66
Kadirli	46.577	42
Sumbas	18.172	46
Toprakkale	0	0
Toplam	143.653	44

ALAN (ha)	
Normal Orman (Ha)	87.393,50
Bozuk Orman (Ha)	65.182,50
Ormansız Alan (Ha)	167.337,00
Toplam Ormanlık Alan (Ha)	152.576,00
Genel Alan (Ha)	319.913,00

■ Normal Orman (Ha) ■ Bozuk Orman (Ha) ■ Ormansız Alan (Ha)

52%

27%

21%

Değerlendirme ve Sonuçlar.

İlimizde toplam orman alanı 143.653 ha olup hektar başına en çok ormanlık alan %66 ile Hasanbeyli ilçemizedir. Toprakkale ilçemiz arazi yapısı ve bitki örtüsü bakımından orman alanı olmayan tek ilçemizedir.

8. BALIKÇILIK

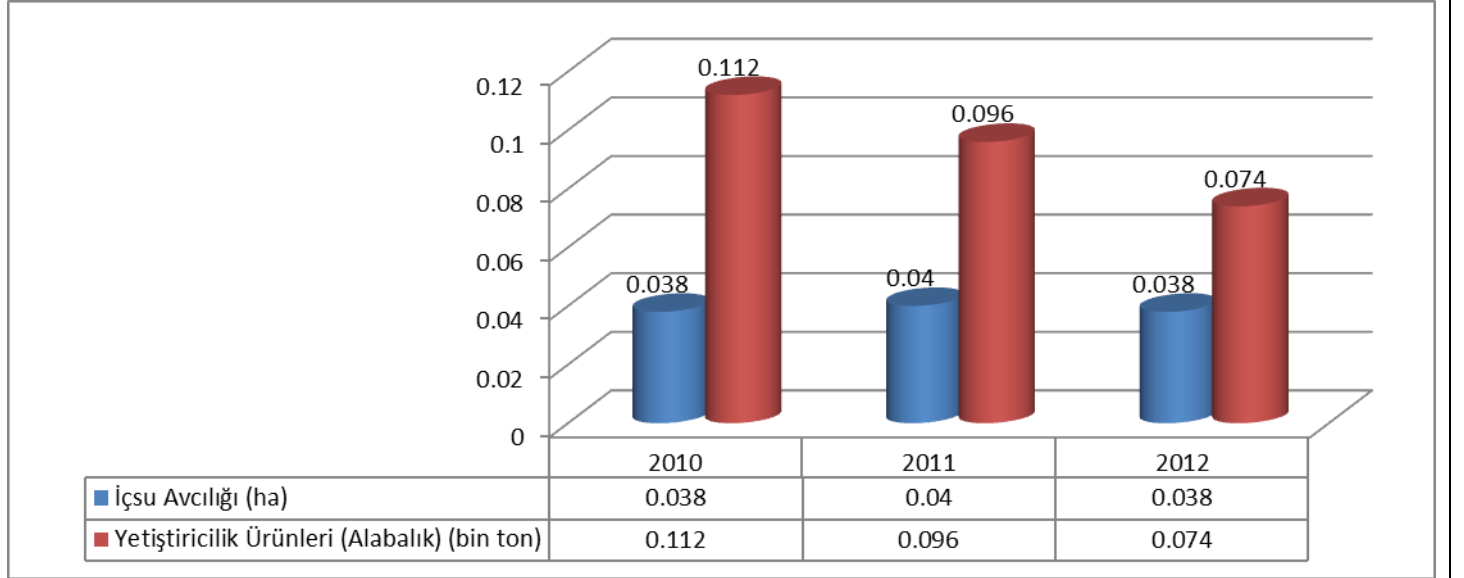
GÖSTERGE: Balıkçılık

TANIM: Her yıl, denizlerde avcılığı yapılan balıklar (denize kıyısı olan iller için), kabuklu deniz ürünleri ve yumuşakçalar ile iç sularda avlanan tatlı su ürünleri ile yetiştiricilik ürünleri olmak üzere üretilen balık miktarını gösterir. Üretime ilişkin veri yakalandığı zamanki ağırlığı olan canlı ağırlık ile ifade edilir.

Kaynak: Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlükleri *

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Kıyı şeridi uzunluğu (km), deniz alanı ve iç su alanı (ha), Su ürünleri üretimi (bin ton) ve yıllara göre değişimi (%), Balık türlerinin dağılımı (%)

Durum ve eğilimler;

Değerlendirme ve Sonuçlar.

İlimizde iç su avcılığı 2011 yılında bir önceki yıla göre yükselme gösterse de 2012 yılında düşüş göstermiştir. Alabalık yetiştiriciliği ise 2010 yılından itibaren düşüş göstermiş olup düşüş devam etmektedir.

9. ALTYAPI VE ULAŖTIRMA

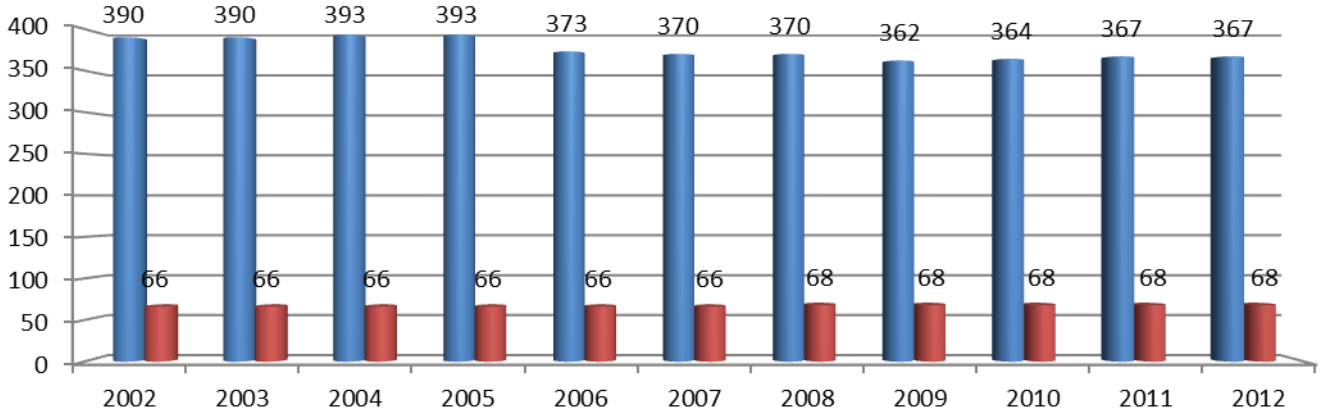
ALTYAPI VE ULAŖTIRMA

GÖSTERGE: Karayolu ve Demiryolu Ağı

TANIM: İlerdeki toplam karayolu (otoyollar, devlet yolları, il yolları) ve demiryolu gelişimi ve uzunluğunu ifade eder.

Kaynak: UlaŖtırma, Denizcilik ve Haberleşme Bölge Müdürlükleri*

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllara göre karayolu ve demiryolu uzunlukları (km)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
■ Karayolu Ağ Uzunluğu (km)	390	390	393	393	373	370	370	362	364	367	367
■ Demiryolu Ağ Uzunluğu (km)	66	66	66	66	66	66	68	68	68	68	68

Değerlendirme ve Sonuçlar.

İlimizde demiryolu ağ uzunluğu 2008 yılında 2 km artmış olup izleyen yıllarda artış olmamıştır. Karayolu ağ uzunluğu 2005- 2009 yılları arasında düşüş göstermiş olup 2010 yılından itibaren izleyen yıllarla beraber toplamda 5 km artmıştır.

ALTYAPI VE ULAŖTIRMA

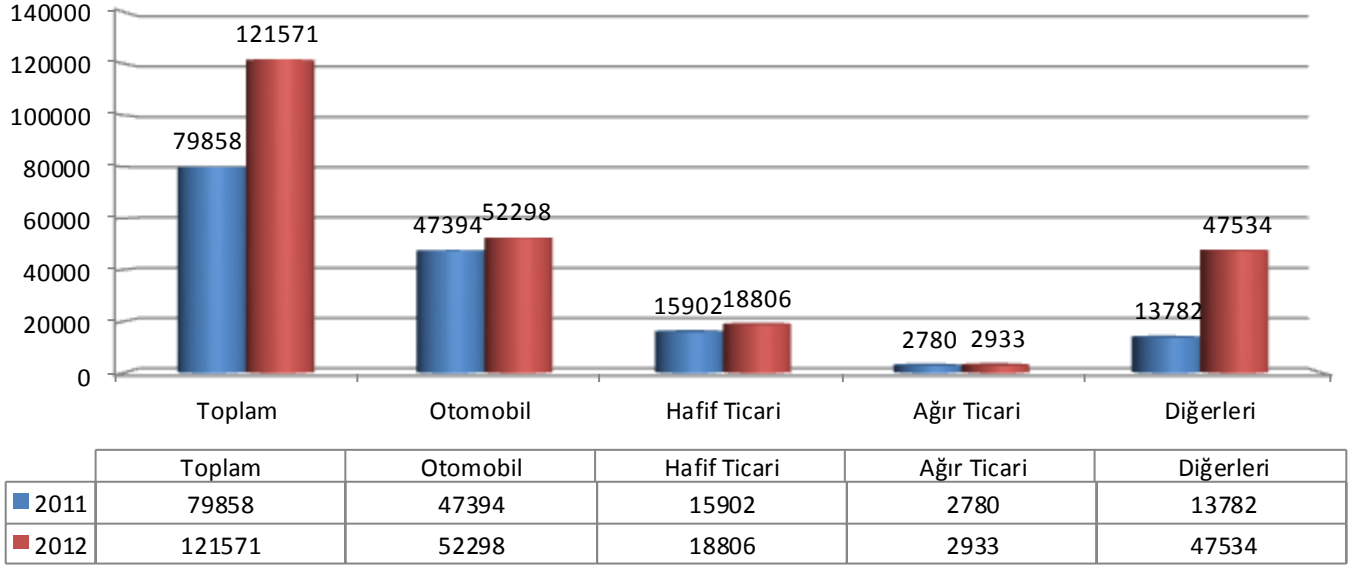
GÖSTERGE: Motorlu Kara TaŖıtı Sayısı

TANIM: İldeki, Otomobil (arazi taŖıtı dahil), Minibüs, Otobüs, Kamyonet, Kamyon, Motosiklet, Özel Amaçlı TaŖıtlar, Yol ve İş Makinaları ve Traktör toplamından ibaret motorlu kara taŖıt sayısını ifade eder

Kaynak: TÜİK

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllara göre motorlu kara taŖıtı sayısı, taŖıt kategorileri ve toplam araç sayısı içerisindeki oranları (%), İldeki kişi başına düşen araç sayısı

Durum ve eğilimler;

Değerlendirme ve Sonuçlar.

İlimizde 2011-2012 yılları arasında Motorlu Kara TaŖıtı sayısı bütün taŖıt kategorilerinde artış göstermiştir. Bu durum Motorlu Kara TaŖıtlarının egzoz emisyonunu arttırmakta olup hava kalitesi üzerinde baskı oluşturmaktadır.

10. ATIK

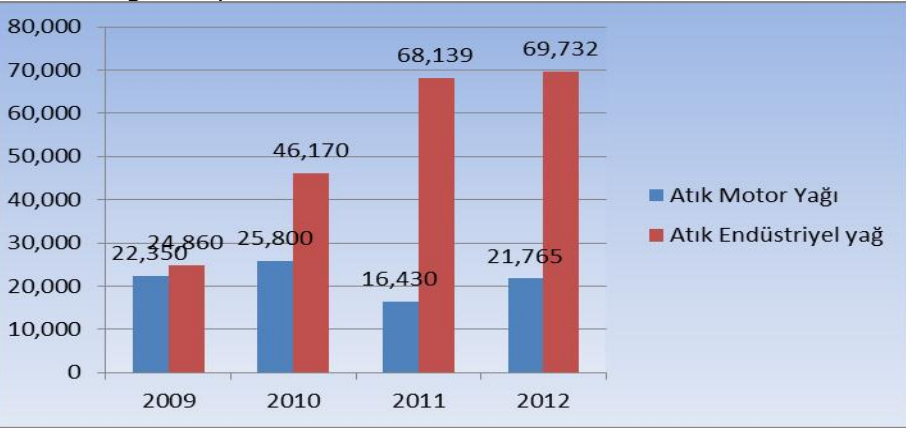
ATIK															
GÖSTERGE: Belediyeler Tarafından ya da Belediye Adına Toplanan Atık ve Bertarafı															
TANIM: Bu gösterge, il içinde, belediyeler tarafından ya da belediyeler adına toplanan katı atıkların miktarı ve düzenli depolama oranını ifade eder. Belediye atıklarının en önemli miktarı haneler tarafından üretilen atıklardır. Ayrıca alım-satım ve ticaret kuruluşları, ofis binaları, kurum ve küçük işyeri atıklarını da kapsamaktadır															
Kaynak: TÜİK															
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllık olarak belediyelerce ya da belediye adına toplanan katı atıklar (Ton), Düzenli Depolanan Katı Atık Miktarı (ton) ve oranı (%)															
Durum ve eğilimler;															
İl/ilçe Belediye veya Birliğin Adı	Birlik ise birliğe üye olan belediyeler	Nüfus		Toplanan Ortalama Katı Atık Miktarı (ton/gün)		Geri Kazanılan Ortalama Atık Miktarı (ton/gün)		Kişi Başına Üretilen Ortalama Katı Atık Miktarı (kg/gün)		Atık Kompozisyonu (yıllık ortalama, %)					
		Yaz	Kış	Yaz	Kış	Yaz	Kış	Yaz	Kış	Organik	Kağıt	Cam	Metal	Plastik	Kül
Cevdetiye Belediyesi		3042	3042	3	2,5	-	-	0.986	0.821	45	10	5	10	15	15
Eilek Belediyesi		6600	6600	2	2	-	-	0.3	0.3	30	28	5	12	15	10
Yarbaşı Belediyesi		4000	3500	6.5	5	-	-	1.6	1.4	-	-	-	-	-	-
Atalan Belediyesi		1995	1995	0.45	0.35	-	-	0.23	0.18	50	5	5	5	5	30
Osmaniye Belediyesi		170.000	194.339	119	116.603	-	-	0.7	0.6	65	15	5	5	5	5
Kırmıtlı Belediyesi		985	985	1.5						20	30	20	5	10	15
Sumbas Belediyesi		1500	2100	3	4	-	-	0.2	0.2	Karışık					
Bahçe Belediyesi		20.000	13.107	10	12	-	-	1	1						
Kırmıtlı Belediyesi		985	985												
Alibeyli Belediyesi		1740	1740	3200	2200	-	-	1.89	1.26						
Mehmetli Belediyesi		2316	2316	8/180	8/180	-	-	1.4	1.4						
Tüysüz Belediyesi		4913	4913	13	10	-	-	-	-						
Toprakkae Belediyesi		9700	9700	3000	2700	-	-	0.300	0.278	15	30	5	7	10	33
	İl Geneli	227.791	244.337	6.361,65	5.057,153	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Değerlendirme ve Sonuçlar.

İlimizde oluşan ve Belediye Başkanlıklarından temin edilen kişi başına oluşan atık miktarları, yaz ve kış sezonunda oluşan atık miktarları tabloda verilmiştir.

ATIK
GÖSTERGE: Katı Atıkların Düzenli Depolanması
TANIM: İldeki katı atık tesisi sayısı ve hizmet verilen nüfus oranını ifade eder.
Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İldeki katı atık tesis sayısı, katı atık düzenli depolama hizmeti veren belediye sayısı ve nüfus, hizmet verilen nüfusun tüm il nüfusuna oranı (%)
Durum ve eğilimler;
Değerlendirme ve Sonuçlar. <i>İlimizde henüz katı atık düzenli depolama tesisi bulunmamaktadır.</i>

ATIK														
GÖSTERGE: Tıbbi Atıklar														
TANIM: İl için, Ayrı olarak toplanan tıbbi atık miktarlarının yıllık olarak belirtilmesi ve toplanan tıbbi atıkların bertaraf yöntemlerinin oransal olarak ifade edilmesidir														
Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü														
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Toplanan tıbbi atık miktarı (ton), yöntemlerine göre bertaraf oranları (%) ve bertaraf tesisi sayısı														
Durum ve eğilimler;														
<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>2007</th> <th>2008</th> <th>2009</th> <th>2010</th> <th>2011</th> <th>2012</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Tıbbi Atık Miktarı (ton)</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>245,0956</td> <td>281,623</td> <td>268,038</td> </tr> </tbody> </table>		2007	2008	2009	2010	2011	2012	Tıbbi Atık Miktarı (ton)	-	-	-	245,0956	281,623	268,038
	2007	2008	2009	2010	2011	2012								
Tıbbi Atık Miktarı (ton)	-	-	-	245,0956	281,623	268,038								
Değerlendirme ve Sonuçlar. <i>İlimizde herhangi bir bertaraf tesisi bulunmamaktadır. Tıbbi atıklar özel bir firma tarafından toplanarak Gaziantep Büyükşehir Belediyesi sterilizasyon tesisine gönderilmektedir.</i>														

ATIK															
GÖSTERGE: Atık Yağlar															
TANIM: İl içinde toplanan atık yağların miktarını ve geri kazanım ya da bertaraf oranlarını ifade eder.															
Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü															
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllar itibariyle ilde toplanan atık yağın türlerine göre miktarı (ton), bertarafa ve geri kazanıma ilişkin oranları (%)															
Durum ve eğilimler;															
 <table border="1"> <thead> <tr> <th>Yıl</th> <th>Atık Motor Yağı (ton)</th> <th>Atık Endüstriyel yağ (ton)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2009</td> <td>22,350</td> <td>24,860</td> </tr> <tr> <td>2010</td> <td>25,800</td> <td>46,170</td> </tr> <tr> <td>2011</td> <td>16,430</td> <td>68,139</td> </tr> <tr> <td>2012</td> <td>21,765</td> <td>69,732</td> </tr> </tbody> </table>	Yıl	Atık Motor Yağı (ton)	Atık Endüstriyel yağ (ton)	2009	22,350	24,860	2010	25,800	46,170	2011	16,430	68,139	2012	21,765	69,732
Yıl	Atık Motor Yağı (ton)	Atık Endüstriyel yağ (ton)													
2009	22,350	24,860													
2010	25,800	46,170													
2011	16,430	68,139													
2012	21,765	69,732													
Değerlendirme ve Sonuçlar.															
<i>İlimizde toplanan ve geri kazanım/bertarafa gönderilen atık yağ miktarları yıllara göre artış göstermektedir.</i>															

ATIK																								
GÖSTERGE: Bitkisel Atık Yağlar																								
TANIM: İl içinde toplanan bitkisel atık yağların miktarını ve geri kazanım-bertaraf oranlarını ifade eder.																								
Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü																								
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllar itibariyle ilde toplanan bitkisel atık yağın türlerine göre miktarı (ton), bertarafa ve geri kazanıma ilişkin oranları (%)																								
Durum ve eğilimler;																								
<table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="2">Bitkisel Atık Yağlar İçin Geçici Depolama İzni Verilen Toplam Depo</th> <th colspan="2">Toplanan Bitkisel Atık Yağ Miktarı (ton)</th> <th colspan="2">Bitkisel Atık Yağ Taşımak Üzere Lisans Alan</th> <th colspan="2">Lisans Alan Geri Kazanım Tesisi</th> </tr> <tr> <th>Sayısı</th> <th>Kapasitesi (ton)</th> <th>Kullanılmış Kızartmalık Yağ</th> <th>Diğer (Belirtiniz)</th> <th>Toplam Firma Sayısı</th> <th>Toplam Araç Sayısı</th> <th>Sayısı</th> <th>Kapasitesi (ton/yıl)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>-</td> <td>-</td> </tr> </tbody> </table>	Bitkisel Atık Yağlar İçin Geçici Depolama İzni Verilen Toplam Depo		Toplanan Bitkisel Atık Yağ Miktarı (ton)		Bitkisel Atık Yağ Taşımak Üzere Lisans Alan		Lisans Alan Geri Kazanım Tesisi		Sayısı	Kapasitesi (ton)	Kullanılmış Kızartmalık Yağ	Diğer (Belirtiniz)	Toplam Firma Sayısı	Toplam Araç Sayısı	Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)	-	-	-	-	1	2	-	-
Bitkisel Atık Yağlar İçin Geçici Depolama İzni Verilen Toplam Depo		Toplanan Bitkisel Atık Yağ Miktarı (ton)		Bitkisel Atık Yağ Taşımak Üzere Lisans Alan		Lisans Alan Geri Kazanım Tesisi																		
Sayısı	Kapasitesi (ton)	Kullanılmış Kızartmalık Yağ	Diğer (Belirtiniz)	Toplam Firma Sayısı	Toplam Araç Sayısı	Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)																	
-	-	-	-	1	2	-	-																	
Değerlendirme ve Sonuçlar.																								
<i>İlimizde bitkisel atık yağ geri kazanım yapan tesisi bulunmamaktadır. Bitkisel Atık taşıyan bir adet firma ve 2 adet lisanslı araç bulunmaktadır.</i>																								

ATIK																								
GÖSTERGE: Ambalaj Atıkları																								
TANIM: İl içerisinde oluşan ambalaj atıklarının miktarlarını ve geri kazanımına ilişkin bilgileri içerir.																								
Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü																								
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllara göre; Üretilen toplam ambalaj atık miktarı ve ambalaj cinsi (ton), geri kazanılan toplam ambalaj atık miktarı (ton), piyasaya sürülen ambalaj miktarı (ton), hedeflenen geri kazanım oranları (%), geri kazanılması gereken miktar (ton), kayıtlı ekonomik tesis sayısı ve lisanslı tesisi sayısı																								
Durum ve eğilimler;																								
<table border="1"> <thead> <tr> <th>Yıl</th> <th>ambalaj üreticisi</th> <th>piyasaya süren</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2007</td> <td>0</td> <td>26</td> </tr> <tr> <td>2008</td> <td>1</td> <td>29</td> </tr> <tr> <td>2009</td> <td>1</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td>2010</td> <td>2</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>2011</td> <td>3</td> <td>60</td> </tr> <tr> <td>2012</td> <td>5</td> <td>64</td> </tr> <tr> <td>2013</td> <td>5</td> <td>64</td> </tr> </tbody> </table>	Yıl	ambalaj üreticisi	piyasaya süren	2007	0	26	2008	1	29	2009	1	30	2010	2	40	2011	3	60	2012	5	64	2013	5	64
Yıl	ambalaj üreticisi	piyasaya süren																						
2007	0	26																						
2008	1	29																						
2009	1	30																						
2010	2	40																						
2011	3	60																						
2012	5	64																						
2013	5	64																						
Değerlendirme ve Sonuçlar.																								
İlimizde 64 adet piyasaya süren ve 5 adet ambalaj üreticisi tesis bulunmaktadır.																								

ATIK																																	
GÖSTERGE: Ömrünü Tamamlamış Lastikler																																	
TANIM: Ömrünü tamamlamış lastiklerin toplanma miktarları, geri kazanım tesisleri ve çimento fabrikalarında ek yakıt olarak kullanılan miktarını ifade eder.																																	
Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü																																	
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllara göre, ömrünü tamamlamış lastiklerin toplanma miktarları ve geri kazanım tesislerinde ve çimento fabrikalarında ek yakıt olarak kullanılan miktarları (ton)																																	
Durum ve eğilimler;																																	
<table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="9">ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLER (ÖTL)</th> </tr> <tr> <th colspan="2">ÖTL</th> <th rowspan="2">Geçici Depolama Alanlarındaki ÖTL Miktarı (ton)</th> <th colspan="2">ÖTL Geri Kazanım Tesisi</th> <th rowspan="2">Geri Kazanılan ÖTL Miktarı (ton)</th> <th colspan="2">ÖTL Bertaraf Tesisi</th> <th rowspan="2">Bertaraf Edilen ÖTL Miktarı (ton)</th> </tr> <tr> <th>Sayısı</th> <th>Hacmi (m³)</th> <th>Sayısı</th> <th>Kapasitesi (ton/yıl)</th> <th>Sayısı</th> <th>Kapasitesi (ton/yıl)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>1</td> <td>6.823</td> <td>6.823</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> </tr> </tbody> </table>	ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLER (ÖTL)									ÖTL		Geçici Depolama Alanlarındaki ÖTL Miktarı (ton)	ÖTL Geri Kazanım Tesisi		Geri Kazanılan ÖTL Miktarı (ton)	ÖTL Bertaraf Tesisi		Bertaraf Edilen ÖTL Miktarı (ton)	Sayısı	Hacmi (m ³)	Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)	Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)	-	-	-	1	6.823	6.823	-	-	-
ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLER (ÖTL)																																	
ÖTL		Geçici Depolama Alanlarındaki ÖTL Miktarı (ton)	ÖTL Geri Kazanım Tesisi		Geri Kazanılan ÖTL Miktarı (ton)	ÖTL Bertaraf Tesisi		Bertaraf Edilen ÖTL Miktarı (ton)																									
Sayısı	Hacmi (m ³)		Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)		Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)																										
-	-	-	1	6.823	6.823	-	-	-																									
Değerlendirme ve Sonuçlar.																																	
İlimizde bir adet ÖTL geri kazanım tesisi bulunmaktadır. İlimizde ÖTL'yi ek yakıt olarak kullanan çimento fabrikası bulunmamaktadır.																																	

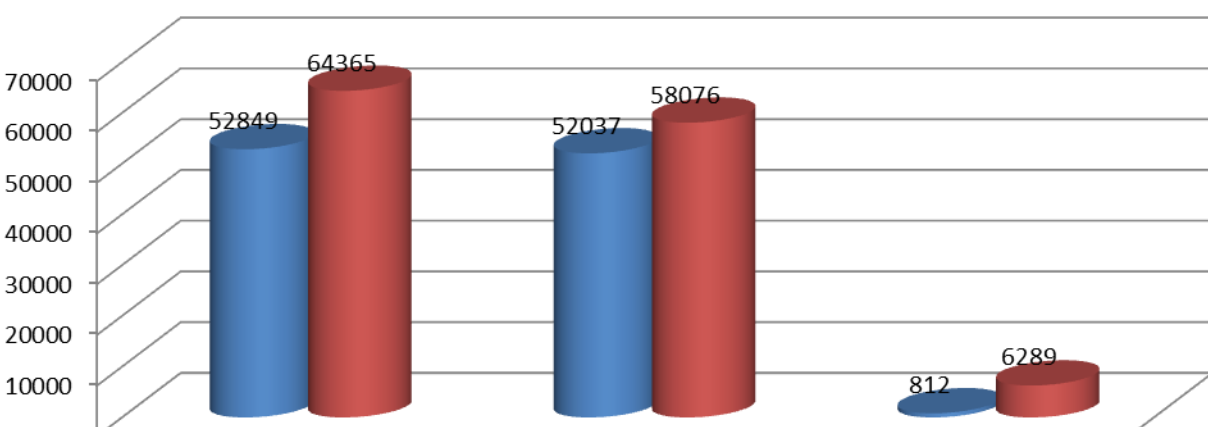
ATIK																			
GÖSTERGE: Ömrünü Tamamlamış Araçlar																			
TANIM: İl genelinde yıllar itibariyle hurdaya ayrılan araç sayısını vb. bilgileri ifade eder.																			
Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü																			
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllar itibariyle hurdaya ayrılan araç sayısı																			
Durum ve eğilimler;																			
<table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="2">Oluşturulan ÖTA Teslim yerleri</th> <th colspan="2">ÖTA Geçici Depolama Alanı</th> <th colspan="2">ÖTA İşleme Tesisi</th> <th rowspan="2">İşlenen ÖTA Miktarı (ton)</th> </tr> <tr> <th>Sayısı</th> <th>Kapasitesi (ton/yıl)</th> <th>Sayısı</th> <th>Kapasitesi (ton/yıl)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td rowspan="2">2</td> <td rowspan="2">2</td> <td>350 ton</td> <td rowspan="2">2</td> <td>350 ton</td> <td>1,792 ton</td> </tr> <tr> <td>400 ton</td> <td>400 ton</td> <td>8,180 ton</td> </tr> </tbody> </table>	Oluşturulan ÖTA Teslim yerleri	ÖTA Geçici Depolama Alanı		ÖTA İşleme Tesisi		İşlenen ÖTA Miktarı (ton)	Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)	Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)	2	2	350 ton	2	350 ton	1,792 ton	400 ton	400 ton	8,180 ton
Oluşturulan ÖTA Teslim yerleri		ÖTA Geçici Depolama Alanı		ÖTA İşleme Tesisi			İşlenen ÖTA Miktarı (ton)												
	Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)	Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)															
2	2	350 ton	2	350 ton	1,792 ton														
		400 ton		400 ton	8,180 ton														
Değerlendirme ve Sonuçlar. İlimizde 2 adet ÖTA Geçici depolama ve ÖTA İşleme tesisi bulunmaktadır. Söz konusu tesislerde 9,972 ton ÖTA işlenmiştir.																			

ATIK
Atık Elektrikli -Elektronik Eşyalar
TANIM: Atık elektrikli ve elektronik eşya toplama miktarları ve işleme tesis sayılarını ifade eder.
Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Atık elektrikli ve elektronik eşya toplama miktarı (ton) ve işleme tesis sayısı
Durum ve eğilimler;
Değerlendirme ve Sonuçlar. İlimizde Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların Kontrolü Yönetmeliği kapsamında herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

ATIK
Maden Atıkları
TANIM: İl genelinde, cevher tiplerine göre, zenginleştirme tesisi sayısı ve zenginleştirme proses atıklarının dağılımını ifade eder.
Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllar itibariyle cevher tiplerine göre zenginleştirme tesisi sayısı, zenginleştirme proses atıkları miktarları (ton)
Durum ve eğilimler;
Değerlendirme ve Sonuçlar. İlimizde, ortaya çıkan maden atıklarıyla ilgili herhangi bir veri bulunmamaktadır.

ATIK																					
Tehlikeli Atıklar																					
TANIM: İl genelinde, yıllar itibariyle toplanan tehlikeli atıkların miktarı ile geri kazanımı, yakma ve nihai bertaraf edilenlerin miktarlarını ifade eder.																					
Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü																					
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İl içinde toplanan tehlikeli atıkların miktarı (ton), ara depolama geri kazanım, yakma ve nihai bertaraf miktarları (ton) ve geri kazanım türlerine göre oranları (%)																					
Durum ve eğilimler;																					
<p style="text-align: center;">Tehlikeli Atık Miktarı (ton)</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Geri Kazanım</th> <th>Bertaraf</th> <th>Tesis İçi</th> <th>Stok</th> <th>İhracat</th> <th>Toplam</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>■ 2011</td> <td>48,224</td> <td>4</td> <td>0</td> <td>16</td> <td>0</td> <td>48,244</td> </tr> <tr> <td>■ 2012</td> <td>42,749</td> <td>11</td> <td>0</td> <td>14</td> <td>0</td> <td>42,775</td> </tr> </tbody> </table>		Geri Kazanım	Bertaraf	Tesis İçi	Stok	İhracat	Toplam	■ 2011	48,224	4	0	16	0	48,244	■ 2012	42,749	11	0	14	0	42,775
	Geri Kazanım	Bertaraf	Tesis İçi	Stok	İhracat	Toplam															
■ 2011	48,224	4	0	16	0	48,244															
■ 2012	42,749	11	0	14	0	42,775															
Değerlendirme ve Sonuçlar.																					
<i>İlimizde tehlikeli atık geri kazanım tesisi, ara depolama tesisi ve bertaraf tesisi bulunmamaktadır. 2012 yılı içerisinde İlimizde 42775 ton tehlikeli atık oluşmuştur.</i>																					

11.TURİZM

TURİZM													
Yabancı Turist Sayıları													
TANIM: Bu gösterge, il düzeyinde bir yılda giriş çıkış yapan yerli ve yabancı turist sayısının yıllara göre değişimini ifade eder													
Kaynak: TÜİK, Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü													
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İl düzeyinde 2000 yılı ve sonrasındaki yıllarda giriş yapan yerli ziyaretçi sayısı (kişi), yabancı ziyaretçi sayısı, bu sayıların yıllara göre değişimi (%), bir önceki yıl için ziyaretçi sayısının aylara göre dağılımı													
Durum ve eğilimler													
 <table border="1"><thead><tr><th></th><th>Toplam</th><th>Yerli</th><th>Yabancı</th></tr></thead><tbody><tr><td>2007</td><td>52849</td><td>52037</td><td>812</td></tr><tr><td>2012</td><td>64365</td><td>58076</td><td>6289</td></tr></tbody></table>			Toplam	Yerli	Yabancı	2007	52849	52037	812	2012	64365	58076	6289
	Toplam	Yerli	Yabancı										
2007	52849	52037	812										
2012	64365	58076	6289										
Değerlendirme ve Sonuçlar. İlimizde 2007-2012 yılları arasında yerli-yabancı ziyaretçi sayısında artışa paralel olarak ilimizin ekonomisine de katkı sağlamıştır.													

TURİZM	
Mavi Bayrak Uygulamaları	
TANIM: (Denize Kıyısı Olan İller İçin) Gerekli standartları taşıyan nitelikli plaj ve marinalara verilen uluslararası bir çevre ödülü olan mavi bayrağın, Türkiye’de 1997 yılından itibaren verildiği plaj ve marinaların yıllar itibari ile toplam sayılarının belirtilmesidir.	
Kaynak: Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü	
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllar itibariyle, mavi bayrak almaya hak kazanmış plaj ve marina sayıları	
Durum ve eğilimler;	
Değerlendirme ve Sonuçlar. İlimizin denizlerle bağlantısı olmadığı için bu parametre boş bırakılmıştır.	

EK-1:2012 YILINA AİT İL ÇEVRE SORUNLARI VE ÖNCELİKLERİ ANKET FORMU

BÖLÜM I.HAVA KİRLİLİĞİ

I.1. Hava Kalitesi İndeksine göre sınıflandırma

Hava Kalitesi İndeksi	SO ₂	NO ₂	CO	O ₃	PM ₁₀
	1 saatlik ortalama	24 saatlik ortalama	24 saatlik ortalama	1 saatlik ortalama	24 saatlik ortalama
	[µg/m ³]	[µg/m ³]	[µg/m ³]	[µg/m ³]	[µg/m ³]
1 (Çok İyi)	0 - 50	0 - 45	0 - 1,9	0 - 35	0 - 25
2 (İyi)	51-199	46 - 89	2,0 - 7,9	36 - 89	26-69
3 (Yeterli)	200-399	90 - 179	8,0 - 10,9	90 - 179	70-109
4 (Orta)	400-899	180 - 299	11 - 13,9	180 - 239	110-139
5 (Kötü)	900-1499	300- 699	14,0 - 39,9	240 - 359	140-599
6 (Çok Kötü)	>1500	> 700	> 40,0	> 360	> 600

I.1.1. İlimze ait 2012 yılı içindeki aylık ortalama ölçüm değerlerinin Hava Kalitesi İndeksine göre sınıflandırılması

AYLAR	Aylık Ortama (µg/m ³) Olarak Hava Kalitesi İndeksine (*) Göre Sınıflandırma																													
	SO ₂						NO ₂						CO						O ₃						PM ₁₀					
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
OCAK	X																													
ŞUBAT	X																													
MART	X																													
NİSAN	X																													
MAYIS	X																								X					
HAZİRAN	X																								X					
TEMMUZ	X																								X					
AĞUSTOS	X																								X					
EYLÜL	X																													
EKİM	X																													
KASIM	X																													
ARALIK	X																													

* Hava Kalitesi İndeksi: 1 (çok iyi) , 2 (iyi) , 3 (yeterli), 4 (orta), 5 (kötü), 6 (çok kötü)

Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü-2012

I.1.2. İlimize ait Kış sezonu ortalama ölçüm değerlerini (2011 yılı Ekim- 2012 Mart arası 6 aylık ortalama) Hava Kalitesi İndeksine göre sınıflandırılması

	Kış Sezonu (Ekim-Mart) 6 Aylık Ortama (µg/m ³) Olarak Hava Kalitesi İndeksine (*) Göre Sınıflandırma																													
	SO ₂						NO ₂						CO						O ₃						PM ₁₀					
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
Kış Sezonu (Ekim-Mart)	X																													

* Hava Kalitesi İndeksi: 1 (çok iyi) , 2 (iyi) , 3 (yeterli), 4 (orta), 5 (kötü), 6 (çok kötü)

Kaynak: ÇŞİM Hava Kalitesi Ölçüm İstasyonu

I.3. Hava kirliliğinin önlenmesi amacıyla yıl içinde il/ilçelerde alınan tedbirler

YERLEŞİM YERİNİN ADI		ALINAN TEDBİR/TEDBİRLER								
		a	b	c	d	e	f	g	h	i
İ İÇELER	1.İl Merkezi	x	x	x		x	x		x	
	1.Kadirli	X		X		X	X		x	
	2.Düziçi	X		X		X	X		x	
	3.Bahçe	X		X		X	X		x	
	4.Toprakkale	X		X		X	X		x	
	5.Hasanbeyli	X		X		X	X		x	
	6.Sumbas	x		x		x	x		x	

Kaynaklar: Çevre ve Şehircilik İl müdürlüğü 2012

Tedbirler:

a.	Kaliteli katı/sıvı yakıt kullanımı
b.	Doğalgaz kullanımı
c.	Bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmaları
d.	Ağaçlandırma çalışmaları/orman alanlarının, yeşil alanların artırılması
e.	Motorlu taşıtların egzoz gazı ölçümleri
f.	Sanayi kuruluşlarının emisyon izni almaları
g.	Sanayi tesislerinin yerleşim yeri dışına çıkarılmaları
h.	Denetim
i.	Diğer (Varsa yukarıya ayrılan bölümde belirtiniz).

I.4. Hava kirliliğinin giderilmesinde, yıl içerisinde, il/ilçelerde karşılaşılan güçlükleri önem sırasına göre belirtmesi

Karşılaşılan Güçlükler	GEÇEN YILKI ÖNEM SIRANIZ	BU YILKI ÖNEM SIRANIZ*	ÖNEM SIRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSANIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ
a. Yeterli denetim yapılamaması			
b. Ateşçilerin eğitimsiz veya bilinçsiz olması	3	5	
c. Halkın alım gücünün düşük olmasından dolayı kalitesiz yakıt kullanılması	2	4	
d. Kaliteli yakıt temininde zorluklar			
e. Kurumsal ve yasal eksiklikler			
f. Toplumda bilinç eksikliği	1	3	
g. Meteorolojik faktörler		2	
h. Topografik faktörler		1	
i. Diğer (Belirtiniz)			

BÖLÜM II.SU KİRLİLİĞİ

II.1. İl sınırları içerisinde bulunan su kaynaklarının kalite değerlendirmesi

II.1.1. İl sınırlarında bulunan yüzeysel sularının kalite sınıflarını Yüzeysel Su Kalitesi Yönetimi Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde belirtiniz ve muhtemel kirlenme nedenlerini işaretleyiniz.

Yüzeysel Su Adı	Kalite sınıfı				Kirlenme Nedenleri								
	1	2	3	4	a	b	c	d	e	f	g	h	i
					Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai İlaç ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Denizcilik Faaliyetleri	Diğer (Belirtiniz)
Aslantaş Baraj Çıkışı		x			x	x	x	x	x				Özellikle K.Maraş İli, Ceyhan Nehri, Aksu kolu ve K.Maraş OSB
Hamis Çayı		x			x	x	x	x	x				Bahçe İlçesi çevresindeki kirlilik evsel ve sanayi unsurları
Hamis Çayı Mansap				x	x	x	x	x	x				Osmaniye AAT mevcut deşarjı içmesuyu amaçlı Hamis Çayı vasıtasıyla Cevdetiye regülatörüne dökülmektedir.
Hamis Çayı Mansap				x	x	x	x	x	x				Rehabilitasyon edilerek, regülatör mansabına alınacak.

Kaynak :DSİ 6. Bölge Müdürlüğü

II.1.2. İl sınırlarında bulunan yeraltı sularının kalite sınıflarını Yeraltı Sularının Kirlenmeye ve Bozulmaya Karşı Korunması Hakkında Yönetmelik çerçevesinde belirtiniz ve muhtemel kirlenme nedenlerini işaretleyiniz.

Yeraltı suyunun bulunduğu bölge	Yeraltı Su Kalite Sınıfı			Kirlenme Nedenleri								
	İyi	Zayıf	Yeterli veri yok	a	b	c	d	e	f	g	h	i
				Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai İlaç ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Deniz Suyu Girişimi	Diğer (Belirtiniz)

Kaynaklar: : Veri bulunmadığı için çizelge düzenlenememiştir

II.1.3. İl sınırlarında bulunan yüzme sularının kalite sınıflarını Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği çerçevesinde belirtiniz ve muhtemel kirlenme nedenlerini işaretleyiniz.

Yüzme Suyunun bulunduğu bölge/plaj	Mavi Bayrak Ödülü		Yüzme Suyu Kalite Sınıfı (*)				Kirlenme Nedenleri						
	Var	Yok	A	B	C	D	a	b	c	d	e	f	g
							Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai İlaç ve Gübre Kullanımı	Deniz/Göl Taşımacılığı	Diğer (Belirtiniz)

(*) A sınıfı çok iyi/mükemmel, B sınıfı iyi kalite, C sınıfı kötü kalite ve D sınıfı çok kötü kalite/yasaklanması gereken olarak kalite kategorilerini temsil etmektedir.

Kaynaklar: **İLİMİZDE YÜZME SUYU YOKTUR.**

II.2. Yıl içinde, il sınırları içindeki il/ilçelerde atıksuların yol açtığı kirlenmenin nedenlerini uygun seçenekleri "X" ile işaretleyerek belirtiniz.

Yerleşim Yerinin Adı		Atık Sulardan Kaynaklanan Kirliliğin Nedenleri												
		a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m
İl Merkezi	1.Osmaniye				X		X	X	X		X	X	X	
	İlçeler	1.Kadirli	X	X		X	X	X	X	X		X	X	
	2.Düziçi	X	X		X	X	X	X	X		X	X		
	3.Bahçe	X	X		X	X	X	X	X		X	X		
	4.Toprakkale	X	X		X	X	X	X	X		X	X		
	5.Sumbas	X	X		X	X	X	X	X		X	X		
	6.Hasanbeyli	X	X		X	X	X	X	X		X	X		

Kaynaklar: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü-2012

Kirlilik Nedenleri:

- Kanalizasyon şebekesinin olmaması veya yetersiz olması
- Yerleşim yerlerinde evsel nitelikli atıksuların arıtılmaması
- Büyük sanayi kuruluşlarının atıksularını arıtmaması
- Küçük sanayilerde toplu arıtmanın olmaması
- Foseptik çukurların sağlıklı şekilde inşa edilmemesi
- Foseptik atıkların vidanjörlerle çekildikten sonra gelişigüzel yerlere boşaltılması
- Zirai mücadele ilaçlarının kullanımı
- Kimyasal gübre kullanımı
- Arıtma tesisi kapasite ve verimlerinin yetersiz olması
- Arıtma tesisinde görevli olan personelin yetersiz olması
- Hayvancılık atıkları
- Maden atıkları
- Diğer (Yukarıda ayrılan bölümde belirtiniz).

II.3. Su kirliliğinin önlenmesi amacıyla alıcı ortamlarda aşağıdaki tedbirlerden hangilerinin alındığını çizelgede (x) işareti koyarak belirtiniz.

Alıcı Ortamın Adı	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler								
	a	b	c	d	e	f	g	h	i
Deniz									
1.									
Göller									
1.									
Akarsular									
1. Hamis Çayı			X		X				
2. Sabun Çayı			X		X				
Havzalar									
1. Ceyhan Havzası			X		X				
Yeraltı Suları									
1.									
Jeotermal Kaynaklar									
1.									
Diğer Alıcı Su Ortamları									
1. Savrun Çayı			X						
2. Aslantaş Barajı			X						

Kaynaklar: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü 2012

Alınan Tedbirler:

- Kanalizasyon şebekesinin yapılması ya da yenilenmesi
- Arıtma tesisi /deniz deşarjı /depolama alanları yapılması
- Yerleşim merkezinde foseptik kullanılması
- Tarımsal faaliyetlerde kullanılan zirai mücadele ilacı ve gübrenin aşırı ve yanlış kullanımının önlenmesi
- Yönetmelikler çerçevesinde denetim yapılması
- Deniz araçlarının atıklarını boşaltabilmeleri için uygun yerlerin hazırlanması
- Sanayi kuruluşlarının atıksuları için deşarj izni alması
- Toplumsal bilgilendirilme ve bilinçlendirme faaliyetleri
- Diğer (Yukarıda ayrılan bölümde belirtiniz)

II.4. Su kirliliğinin giderilmesinde/önlenmesinde il sınırları içerisinde karşılaşılan güçlükleri en önemliden az önemliye doğru numara vererek (1,2,3,...) işaretleyiniz.

KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER	GEÇEN YILKI ÖNEM SIRANIZ	BU YILKI ÖNEM SIRANIZ*	ÖNEM SIRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSANIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ
a. Yeterli denetim yapılamaması		4	
b. Mali imkansızlıklar nedeniyle arıtma tesislerinin kurulamaması	2	2	
c. Kurumsal ve yasal eksiklikler		3	
d. Toplumda bilinç eksikliği	1	1	
e. Diğer (Belirtiniz)			

BÖLÜM III. TOPRAK KİRLİLİĞİ

III.1. İlinizde toprak kirliliğine neden olan kaynakları önem sırasına göre rakam ile işaretleyerek * belirtiniz.

Kirlenme Kaynağı	GEÇEN YILKİ ÖNEM SIRANIZ	BU YILKİ ÖNEM SIRANIZ*	ÖNEM SIRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSANIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ
a. Sanayi kaynaklı atık boşaltımı	4	4	
b. Madencilik atıkları		5	
c. Vahşi depolanan evsel katı atıklar	3	3	
d. Vahşi depolanan tehlikeli atıklar			
e. Plansız kentleşme			
f. Aşırı gübre kullanımı	1	1	
g. Aşırı tarım ilacı kullanımı	2	2	
h. Hayvancılık atıkları		6	

Kaynaklar: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü-2012

III.2. Toprak kirliliğinin önlenmesi amacıyla il sınırları içerisinde, aşağıdaki tedbirlerden hangilerinin alındığını önem sırasına göre rakam * ile belirtiniz.

ALINAN TEDBİRLER	GEÇEN YILKİ ÖNEM SIRANIZ	BU YILKİ ÖNEM SIRANIZ *	ÖNEM SIRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSANIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ
a. Sanayi/Madencilik tesislerinin sıvı, katı ve gaz atıklarının mevzuata uygun olarak bertarafının sağlanması	2	2	
b. Kentleşmenin Çevre Düzeni Planlarına uygun olarak gerçekleştirilmesi	1	1	
c. Mevzuata uygun olarak gübreleme, ilaçlama ve sulamanın yapılması		4	
d. Erozyon mücadele çalışmaları	3	3	
e. Geri dönüşüm/yeniden kullanım uygulamaları			
f. Diğer (Belirtiniz).....			

Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü 2012

BÖLÜM IV. ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNLARI

IV.1. Aşağıdaki Konu Başlıklarını Dikkate Alarak, yıl sonu itibariyle, İl Sınırları İçinde Görülen Çevre Sorunlarını Önem ve Önceliklerine Göre Rakam (Önem sırasına göre en önemliden az önemliye doğru 1,2,3,4,5,..... şeklinde numaralandırınız) Vererek Sıralayınız. Tüm sorunları numaralandırmak zorunlu olmayıp, iliniz için geçerli olan sorunları öncelik sırasına göre numaralandırmanız yeterlidir.

ÇEVRE SORUNLARI	GEÇEN YILKI ÖNEM SIRANIZ	BU YILKI ÖNEM SIRANIZ *	ÖNEM SIRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSANIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ
a. Hava kirliliği	1	1	
b. Su kirliliği	3	3	
c. Toprak kirliliği			
d. Atıklar	2	2	
e. Gürültü kirliliği			
f. Erozyon			
g. Doğal çevrenin tahribatı (Orman, Mera, Sulak alan, Kıyı, Biyolojik çeşitlilik ve habitat kaybı)			

*En önemliden az önemliye doğru 1,2,3,4,... şeklinde numaralandırınız

IV.2. İl Sınırları İçerisinde IV.1’de Tespit Edilen Her Bir Öncelikli Çevre Sorunu ile İlgili Olarak; Yukarıda IV.1’de Belirlemiş Olduğunuz Öncelik Sırasına Göre;

I. ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNU

HAVA KİRLİLİĞİ

İlimizde özellikle kış aylarında görülen hava kirliliğinin önemli kısmı, ısınma amacıyla tüketilen yakıtlardan kaynaklanmakta olup bununla birlikte endüstri, trafik ve meteorolojik faktörlerden kaynaklanmaktadır.

Osmaniye ilinin coğrafi özelliği dikkate alındığında; üç tarafının (kuzey hariç) dağlarla çevrili olması sonucu kış mevsiminde hava akımları azalmakta ve kent üzerinde oluşan hava kirliliğinin dağılması uzun zaman almaktadır. Isınmadan kaynaklanan hava kirliliğinin temel sebepleri; meteorolojik faktörler, düşük kalitede yakıt kullanımı, yanlış yakma tekniklerinin uygulanması ve kullanılan kazanların işletme bakımlarının düzenli olarak yapılmaması şeklinde sıralanmaktadır. Osmaniye 1. derece kirli iller statüsünde yer almaktadır.

Nüfus artışı sonucu kış aylarında sosyo-ekonomik şartlardan dolayı ucuz fakat düşük kalorili yakıt kullanımının arttığı kentte, üç tarafın dağlarla çevrili olmasının da etkisiyle uzun süre dağılmayan hava kirliliği, insanların solunum yollarını etkileyerek normal mekanizmasına etki etmekte; bronşlarda iltihaplara ve daralmalara sebep olmaktadır.

İlde Hava Kalitesi Ölçüm İstasyonu 07/11/2006 tarihinde kurulmuş olup istasyonda, kükürtdioksit, partikül madde, sıcaklık, rüzgar hızı ve yönü, basınç ve bağıl nem gibi parametreler ölçülmektedir.

D-400 karayolunun şehrin merkezinden geçmesi de trafikten kaynaklı hava kirliliğinde artışa neden olmaktadır. Bu anlamdaki hava kirliliğinin önlenmesi için, trafikten kaynaklanan motorlu araçların egzoz gazı emisyon ölçümlerini düzenli olarak yaptırmaları sağlanmaktadır. İlimizde 2012 yılı sonu itibarıyla 121.571 adet trafiğe kayıtlı araç bulunmakta olup, 32.544 adet araç egzoz ölçümü yaptırmıştır. İlimizde egzoz gazı emisyon ölçüm yetki belgesi verilen 13 adet yetkili servis istasyon bulunmaktadır.

İlde 2012 yılı sonu itibarıyla Geçici Faaliyet Belgesi alan 37 adet tesis olmakla beraber 19 adet tesis ise çevre izni /çevre izni ve lisansı almıştır.

II. ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNU

ATIKLAR

İlimiz sınırları içerisinde düzenli katı atık depolama tesisi bulunmamaktadır. Katı atıklar, Merkez İlçe Yaveriye Köyü Karabahadır Mevkiinde vahşi şekilde depolanmaktadır. Osmaniye Katı Atık Bertaraf ve Altyapı Hizmetleri Mahalli İdareler Birliği tarafından Osmaniye vahşi depolama sahasına yapılmak üzere projesi Bakanlığımızca onaylanan Katı Atık Bertaraf Tesisi ile ilgili çalışmalar devam etmektedir.

İlimizde 5 adet ambalaj üreticisi, 3 adet toplama ayırma tesisi, 2 adet tedarikçi ve 64 adet ambalajlı ürünü piyasaya süren firma ve 1 adet metal geri dönüşüm tesisi bulunmaktadır. Bu firmaların yönetmelikte belirtilen ilgili formların internet üzerinden doldurularak Bakanlığımıza gönderilmesi sağlanmaktadır.

İlimizde 42.775 ton tehlikeli atık oluşmuştur. 188 tesis tehlikeli atık beyan yapmıştır. İlimizde henüz geri kazanım ve bertaraf tesisi bulunmamaktadır.

İlimizde Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların Kontrolü Yönetmeliği kapsamında herhangi bir çalışma yapılmamıştır

İlimizde 2 adet Ömrünü Tamamlamış Araç teslim yeri, 2 adet ÖTA Geçici Depolama ve ÖTA İşleme tesisi bulunmaktadır.

İlimizde iki adet lisanslı atık yağ geri kazanım tesisi bulunmaktadır.

İlimizde PCB ve PCB içeren madde ve ekipmanların bertarafını sağlamak amacıyla faaliyet gösteren herhangi bir lisanslı tesis bulunmamaktadır.

İlimiz tıbbi atıklar Gaziantep Büyükşehir Belediyesinde bulunan Metro Tıbbi Atık ve Geri Dönüşüm Sanayi Tic.Lti. Şti tarafından toplanmaktadır.

İlimizde atık pil ve akümülatörlere ait herhangi bir veri ve bilgi bulunmamaktadır.

Hem ülke ölçeğinde hem de il düzeyinde yapılması planlanan çalışmaların ayrıntılı olarak ele alındığı "Atık Yönetimi Eylem Planı" ile atık yönetim hizmetlerinin hissedilir şekilde iyileştirilmesi ve mevzuatın gerektirdiği teknik şartlara haiz atık geri kazanım ve bertaraf tesislerinin işletmeye alınması hedeflenmektedir.

Avrupa Birliği atık mevzuatının temelini oluşturan Atık Direktifi ve Tehlikeli Atık Direktifi ve bunların dışındaki bertaraf yöntemlerine ilişkin diğer direktiflerin mevzuatımıza uyumlaştırılması neticesinde bunların uygulanabilmesi için gerekli eğitim ve tanıtım çalışmalarına İlimizde gereken önem ve ağırlık verilmektedir.

İlimizde Sanayi tesislerinin atık beyanlarını düzenli olarak beyan etmeleri ve atıkların Ulusal Atık taşıma Formuyla taşınmaları sağlanmaktadır. İl genelinde bulunan işletmelerin atıklar konularında denetimleri ve bilinçlendirme çalışmaları rutin olarak yapılmaktadır.

III.ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNU

SU KİRLİLİĞİ

İl Merkezinde kanalizasyon sistemi mevcut olup, evsel atıksular kanalizasyon sistemiyle toplanıp arıtma tesisinde arıtıldıktan sonra hamus çayına verilmektedir. Diğer Belediyelerimizdeki durum ise aşağıdaki gibidir:

Osmaniye Belediyesinin Nüfusu 209.255 kişi, kanalizasyona bağlanma oranı %90 ve AAT mevcuttur. Bahçe Belediyesinin Nüfusu 13.117 kişi, kanalizasyona bağlanma oranı %87 ve AAT yoktur. Düziçi Belediyesinin Nüfusu 43.048 kişi, kanalizasyona bağlanma oranı %45 ve AAT yoktur. Hasanbeyli Belediyesinin Nüfusu 2.302 kişi, kanalizasyona bağlanma oranı %0 ve AAT yoktur. Kadirli Belediyesinin Nüfusu 83.618 kişi, kanalizasyona bağlanma oranı %89 ve AAT yoktur. Sumbas Belediyesinin Nüfusu 2.050 kişi, kanalizasyona bağlanma oranı %0 ve AAT yoktur. Toprakkale Belediyesinin Nüfusu 9.677 kişi, kanalizasyona bağlanma oranı %0 ve AAT yoktur.

İlimizde bulunan ve yukarıda isimleri verilen belediyelerimizden sadece Osmaniye Belediyesinin atıksu arıtma tesisi (Fiziksel, Kimyasal ve Biyolojik) mevcuttur. Diğer belediyelerimizde ise iş termin planlarında verilen süreler çerçevesinde atıksu arıtma tesisi yapılacaktır

Osmaniye il sınırları içerisinde 2 adet Organize Sanayi Bölgesi bulunmaktadır. Osmaniye OSB'nin atıksu arıtma tesisi Nisan 2009'da işletmeye alınmıştır. Deşarj yeri konusunda sıkıntının çözümü konusunda: Erzin Taşkın Koruma Kanalı ile Kısık Boğazı Taşkın Koruma Kanalının birleştiği noktanın 250m mansabına arıtılmış atık suyun deşarjının yapılması için Mayıs 2011 sonuna kadar OSB Müdürlüğüne (inşaatın yapılarak işletmeye alınması konusunda) Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü tarafından 01.10.2010 tarih 16950 sayılı yazı ile süre verilmiştir. Kadirli OSB: Arıtma tesisi bulunmamakta olup Kadirli Belediyesi kanalizasyon sistemine bağlıdır.

İlimizde en önemli ve en çok kullanılan su kaynağı doğal kaynak suları ve kuyu sularıdır. Kuyu suları genellikle yaz dönemlerinde doğal kaynak sularının yetersiz olduğu zamanlarda kullanılmaktadır.

İlimizde su kaynaklarının kalitesinin bozulmasının önemli sebepleri arasında arıtma tesisi olmayan belediyelerden kaynaklanan evsel atıksuların alıcı ortamlara deşarj edilmesi, tarım ve hayvancılık faaliyetleri (hayvan gübrelerinin düzensiz depolanması, bilinçsiz ve aşırı şekilde kullanılan tarımsal ilaçlar ve gübreler) ve düzensiz olarak depolanan (tüm belediyelerde) katı atıklardan sızan sızıntı sularının kullanma sularına karışması olarak gösterilebilir. İlimizde sanayi tam olarak gelişmediği ve ilimizde sanayi faaliyetinin yoğun olduğu organize sanayi bölgesine ait atıksuların Osmaniye İl sınırları dışına deşarj edileceği göz önünde bulundurulursa sanayi kaynaklı kirlilikten söz etmek mümkün değildir.

İlimizde faaliyet gösteren zeytinyağı üretim tesisleri sürekli kontrol edilerek olası bir kirliliğin önlenmesi engellenmektedir. Ayrıca kurulu bulunan veya kurulması planlanan zeytinyağı fabrikalarından karasu konusunda ilgili taahhütler alınarak alıcı ortamların korunması sağlanmaktadır.

Alıcı ortamı, kirlenmesi muhtemel küçük veya büyük ölçekli sanayi kuruluşları sürekli denetlenmekte ve atıksu çıkışı olanlara yasal mevzuat uygulanmış ve arıtma tesisi yapılması istenmektedir.